

KAZALO

I. – Tekst Ugovora

Preambula

- Dio prvi** - Načela
- Dio drugi** - Državljanstvo Unije
- Dio treći** - Politika Zajednice

GLAVA I. - Slobodno kretanje roba

- Poglavlje 1. - Carinska unija
- Poglavlje 2. - Zabrana količinskih ograničenja između država-članica

GLAVA II. - Poljoprivreda

GLAVA III. - Slobodno kretanje osoba, usluga i kapitala

- Poglavlje 1. - Radnici
- Poglavlje 2. - Pravo osnivanja
- Poglavlje 3. - Usluge
- Poglavlje 4. - Kapital i plaćanje

GLAVA IV. - Vize, azil, useljavanje i ostali propisi koji se odnose na slobodno kretanje osoba

GLAVA V. - Prijevoz

GLAVA VI. - Zajednička pravila o tržišnom natjecanju, oporezivanju i ujednačavanju zakona

- Poglavlje 1. - Pravila o tržišnom natjecanju
- Odjeljak 1. - Pravila koja se odnose na poduzeća
- Odjeljak 2. - Potpore koje daju države
- Poglavlje 2. - Porezne odredbe
- Poglavlje 3. - Ujednačavanje zakona

GLAVA VII. - Gospodarska i monetarna politika

- Poglavlje 1. - Gospodarska politika
- Poglavlje 2. - Monetarna politika
- Poglavlje 3. - Institucionalne odredbe
- Poglavlje 4. - Prijelazne odredbe

GLAVA VIII. - Zapošljavanje

GLAVA IX. - Zajednička trgovinska politika

GLAVA X. - Carinska suradnja

GLAVA XI. - Socijalna politika, obrazovanje, strukovno usavršavanje i mladež

- Poglavlje 1. - Socijalne odredbe
- Poglavlje 2. - Europski socijalni fond
- Poglavlje 3. - Obrazovanje, strukovno usavršavanje i mladež

GLAVA XII. - Kultura

GLAVA XIII. - Javno zdravlje

GLAVA XIV. - Zaštita potrošača

GLAVA XV. - Transeuropske mreže

GLAVA XVI. - Industrija

- GLAVA XVII. - Gospodarska i društvena povezanost
- GLAVA XVIII. - Istraživanje i tehnološki razvoj
- GLAVA XIX. - Okoliš
- GLAVA XX. - Razvojna suradnja
- Dio četvrti** - Povezivanje prekomorskih zemalja i teritorija

Dio peti - Institucije Zajednice

GLAVA I. - Odredbe o institucijama

- Poglavlje 1. - Institucije
- Odjeljak 1. - Europski parlament
- Odjeljak 2. - Vijeće
- Odjeljak 3. - Komisija
- Odjeljak 4. - Sud
- Odjeljak 5. - Revizijski sud
- Poglavlje 2. - Odredbe koje se odnose na više institucija
- Poglavlje 3. - Gospodarski i socijalni odbor
- Poglavlje 4. - Odbor regija
- Poglavlje 5. - Europska investicijska banka

GLAVA II. - Financijske odredbe

Dio šesti - Opće i završne odredbe

Završne odredbe

Dodaci

DODATAK I. - Popis iz članka 32. ovog Ugovora

DODATAK II. - Prekomorske zemlje i teritoriji na koje se odnose odredbe Dijela četvrtog ovog Ugovora.

II. - Protokoli (tekst nije u prilogu)

Napomena: upućivanje u protokolima na članke, glave i odjeljke Ugovora prilagođeno je odgovarajućim tablicama iz Dodatka Amsterdamskom ugovoru.

Protokoli u prilogu Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o Europskoj zajednici:

- Protokol (br. 2) o uključivanju šengenske pravne stečevine (Schengen acquis) u okvir Europske unije (1997.)
- Protokol (br. 3) o primjeni nekih aspekata članka 14. Ugovora o Europskoj zajednici na Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske i Irsku (1997.)
- Protokol (br. 4) o položaju Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske i Irske (1997.)
- Protokol (br. 5) o položaju Danske (1997.).

Protokoli u prilogu Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o Europskoj zajednici, o Europskoj zajednici za ugljen i čelik te o Europskoj zajednici za atomsku energiju:

- Protokol (br. 6) u prilogu Ugovora o Europskoj uniji i osnivačkih Ugovora Europskih zajednica (1992.)
- Protokol (br. 7) o institucijama s obzirom na moguće proširenje Europske unije (1997.)
- Protokol (br. 8) o sjedištima institucija i određenih tijela i odjela Europskih zajednica i Europolu (1997.)
- Protokol (br. 9) o ulozi nacionalnih parlamenata u Europskoj uniji (1997.)

Protokoli u prilogu Ugovora o Europskoj zajednici:

- Protokol (br. 10) o Statutu Europske investicijske banke (1957.)
- Protokol (br. 11) o Statutu Suda Europske zajednice (1957.)
- Protokol (br. 12) o Italiji (1957.)
- Protokol (br. 13) o robama koje potječu i dolaze iz određenih zemalja i uživaju poseban tretman po uvozu u državu-članicu (1957.)
- Protokol (br. 14) o uvozu u Europsku zajednicu naftnih derivata rafiniranih na nizozemskim Antilima (1962.)
- Protokol (br. 15) o posebnim aranžmanima za Grenland (1985.)
- Protokol (br. 16) o stjecanju imovine u Danskoj (1992.)
- Protokol (br. 17) o članku 141. Ugovora o Europskoj zajednici (1992.)
- Protokol (br. 18) o Statutu Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke (1992.)
- Protokol (br. 19) o Statutu Europskog monetarnog instituta (1992.)
- Protokol (br. 20) o postupku u slučaju prekomjernog deficita (1992.)
- Protokol (br. 21) o kriterijima povezivanja iz članka 121. Ugovora o Europskoj zajednici (1992.)
- Protokol (br. 22) o Danskoj (1992.)
- Protokol (br. 23) o Portugalu (1992.)
- Protokol (br. 24) o prijelazu na treću etapu gospodarske i monetarne unije (1992.)
- Protokol (br. 25) o određenim odredbama koje se odnose na Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske (1992.)
- Protokol (br. 26) o nekim odredbama koje se odnose na Dansku (1992.)
- Protokol (br. 27) o Francuskoj (1992.)
- Protokol (br. 28) o gospodarskoj i društvenoj povezanosti (1992.)
- Protokol (br. 29) o azilu za državljane država-članica Europske unije (1997.)
- Protokol (br. 30) o primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti (1997.)
- Protokol (br. 31) o vanjskim odnosima država-članica s obzirom na prelazak vanjskih granica (1997.)
- Protokol (br. 32) o sustavu emitiranja javnih programa u državama-članicama (1997.)
- Protokol (br. 33) o zaštiti i dobrobiti životinja (1997.)

Protokol u prilogu Ugovora o Europskoj zajednici, Ugovora o Europskoj zajednici za ugljen i čelik te Ugovora o Europskoj zajednici za atomsku energiju:

- Protokol (br. 34) o povlasticama i imunitetu Europskih zajednica (1965.)

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ BELGIJANACA,
PREDSJEDNIK SAVEZNE REPUBLIKE
NJEMAČKE, PREDSJEDNIK FRANCUSKE
REPUBLIKE, PREDSJEDNIK TALIJANSKE
REPUBLIKE, NJEZINO KRALJEVSKO
VELIČANSTVO NADVOJVOTKINJA OD
LUXEMBOURGA, NJEZINO VELIČANSTVO
KRALJICA NIZOZEMSKA⁽¹⁾,

ODLUČNI da postave temelje sve čvršće unije između
naroda Europe,

RIJEŠENI da osiguraju gospodarski i društveni napredak
svojih zemalja zajedničkim djelovanjem na uklanjanju
zapreka koje dijele Europu,

POTVRĐUJUĆI da je glavni cilj njihovih nastojanja
neprestano poboljšavati životne i radne uvjete njihovih
naroda,

UVAŽAVAJUĆI da uklanjanje postojećih zapreka
zahtijeva usklađeno djelovanje kako bi se jamčilo
postojano širenje, uravnotežena trgovina i pravedna
konkurencija,

S TEŽNJOM da osnaže jedinstvo svojih gospodarstava i
osiguraju skladan razvoj, smanjujući razlike koje postoje
između pojedinih regija i zaostajanje nekih zapostavljenih
regija,

U ŽELJI da zajedničkom trgovinskom politikom
pridonesu postupnom ukidanju ograničenja u
međunarodnoj trgovini,

U NAMJERI da potvrde solidarnost koja veže Europu i
prekomorske zemlje te u želji da osiguraju njihov daljnji
prosperitet, u skladu s načelima Povelje Ujedinjenih
naroda,

RIJEŠENI da ovakvim udruživanjem svojih resursa
očuvaju i ojačaju mir i slobodu te da pozovu ostale
narode Europe, koji imaju iste ideale, da im se pridruže u
njihovim nastojanjima,

ODLUČNI da promiču postizanje najveće moguće
razine znanja za svoje narode kroz veliku dostupnost
obrazovanja i neprestano osuvremenjivanje istog,

ODLUČILI SU stvoriti EUROPSKU ZAJEDNICU i u
tu svrhu opunomoćenicima imenovani, u ime:

NJEGOVOG VELIČANSTVA KRALJA
BELGIJANACA:

Paul Henri SPAAK, Ministar vanjskih poslova
barun J. Ch. SNOY ET D'OPPUERS, Glavni
tajnik Ministarstva gospodarstva, šef belgijske
delegacije na međuvladinoj konferenciji;

¹ Kraljevina Danska, Republika Grčka, Kraljevina Španjolska,
Irska, Republika Austrija, Portugalska Republika, Republika
Finska, Kraljevina Švedska i Ujedinjeno Kraljevstvo Velike
Britanije i Sjeverne Irske u međuvremenu su postale članicama
Europske zajednice.

PREDSJEDNIKA SAVEZNE REPUBLIKE
NJEMAČKE:

dr. Konrad ADENAUER, Savezni kancelar,
prof. dr. Walter HALLSTEIN, Državni tajnik u
Saveznom uredu za vanjske poslove;

PREDSJEDNIKA FRANCUSKE REPUBLIKE:

Christian PINEAU, Ministar vanjskih poslova,
Maurice FAURE, Državni podtajnik za vanjske
poslove;

PREDSJEDNIKA TALIJANSKE REPUBLIKE:

Antonio SEGNI, Predsjednik Vijeća ministara,
profesor Gaetano MARTINO, Ministar
vanjskih poslova;

NJEZINOG KRALJEVSKOG VELIČANSTVA
NADVOJVOTKINJE OD LUXEMBOURGA:

Joseph BECH, Predsjednik Vlade, Ministar
vanjskih poslova,
Lambert SCHAUS, veleposlanik, šef
luksemburške delegacije na međuvladinoj
konferenciji;

NJEZINOG VELIČANSTVA KRALJICE
NIZOZEMSKA:

Joseph LUNS, Ministar vanjskih poslova,
J. LINTHORST HOMAN, šef nizozemske
delegacije na međuvladinoj
konferenciji;

KOJI su, izmijenivši svoje pune ovlasti za koje je
ustanovljeno da su pravovaljane, dogovorili sljedeće.

DIO PRVI

NAČELA

Članak 1. (bivši članak 1.)

Ovim Ugovorom VISOKE UGOVORNE STRANKE
međusobno osnivaju EUROPSKU ZAJEDNICU.

Članak 2. (bivši članak 2.)

Zajednica ima za zadaću da kroz uspostavu zajedničkog
tržišta i gospodarske i monetarne unije, te provedbu
zajedničkih politika ili aktivnosti iz članka 3. i 4., promiče
široim Zajednice skladan, uravnotežen i održivi razvoj
gospodarskih djelatnosti, visoki stupanj zaposlenosti i

socijalne zaštite, jednakost između muškaraca i žena, održivi i neinflatorni rast, visoki stupanj konkurentnosti i povezanosti gospodarskih rezultata, visoki stupanj zaštite i poboljšanje kvalitete okoliša, poboljšanje životnog standarda i kvalitete života te gospodarsku i društvenu povezanost i solidarnost između država-članica.

Članak 3. (bivši članak 3.)

1. U svrhu članka 2., aktivnosti Zajednice uključuju, sukladno ovom Ugovoru i u njemu postojećem rasporedu, sljedeće:

- (a) zabranu utvrđivanja carinskih pristojbi i količinskih ograničenja između država-članica na uvoz i izvoz roba, kao i svih drugih mjera s istim učinkom;
- (b) zajedničku trgovinsku politiku;
- (c) unutarnje tržište na kojem su države-članice ukinule zapreke slobodnom kretanju roba, osoba, usluga i kapitala;
- (d) mjere koje se odnose na ulazak i kretanje osoba utvrđene u Glavi IV.;
- (e) zajedničku politiku na području poljoprivrede i ribarstva;
- (f) zajedničku politiku na području prijevoza;
- (g) sustav kojim se osigurava da tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu ne bude narušeno;
- (h) ujednačavanje zakona država-članica u opsegu potrebnom za funkcioniranje zajedničkog tržišta;
- (i) promicanje koordiniranja politike zapošljavanja između država-članica u cilju poboljšanja njene učinkovitosti izgradnjom koordinirane strategije zapošljavanja;
- (j) politiku u socijalnoj sferi koja uključuje Europski socijalni fond;
- (k) snaženje gospodarske i društvene povezanosti;
- (l) politiku na području okoliša;
- (m) jačanje konkurentnosti industrije Zajednice;
- (n) promicanje istraživanja i tehnološkog razvoja;
- (o) poticanje uspostave i razvoja transeuropskih mreža;
- (p) doprinos postizanju visoke razine zdravstvene zaštite;
- (q) doprinos obrazovanju i kvalitetnom usavršavanju te procvatu kultura država-članica;
- (r) politiku na području razvojne suradnje;
- (s) povezivanje prekomorskih zemalja i teritorija kako bi se povećala trgovina i promicao zajednički gospodarski i društveni razvoj;
- (t) doprinos snaženju zaštite potrošača;
- (u) mjere na području energetike, zaštite građana i turizma.

2. U svim aktivnostima iz ovog članka, Zajednica teži uklanjanju nejednakosti i promicanju ravnopravnosti između muškaraca i žena.

Članak 4. (bivši članak 3a)

1. U svrhu članka 2., aktivnosti država-članica i Zajednice uključuju, sukladno ovom Ugovoru i u njemu postojećem rasporedu, usvajanje gospodarske politike koja se temelji na uskoj koordinaciji gospodarskih politika

država-članica, na unutarnjem tržištu i na određivanju zajedničkih ciljeva, a koja se provodi u skladu s načelom otvorenog tržišnog gospodarstva sa slobodnim tržišnim natjecanjem.

2. Istodobno s navedenim, a u skladu s ovim Ugovorom te u njemu postojećem rasporedu i postupcima, ove aktivnosti uključuju i neopozivo određivanje deviznih tečajeva koji idu prema uvođenju jedinstvene valute - ECU, određivanje i vođenje jedinstvene monetarne i devizne politike, čiji će glavni cilj biti održavanje stabilnosti cijena te, ne dovodeći u pitanje taj cilj, podupiranje općih gospodarskih politika u Zajednici, u skladu s načelom otvorenog tržišnog gospodarstva sa slobodnim tržišnim natjecanjem.

3. Ove aktivnosti država-članica i Zajednice zahtijevaju poštovanje sljedećih načela: stabilnih cijena, zdravih javnih financija i monetarnih uvjeta te održivog sustava plaćanja.

Članak 5. (bivši članak 3b)

Zajednica djeluje unutar granica ovlasti i ciljeva koji su joj dodijeljeni ovim Ugovorom.

Na područjima koja ne potpadaju pod njenu isključivu nadležnost, Zajednica djeluje u skladu s načelom supsidijarnosti, ali samo u mjeri koja je potrebna i samo ako države-članice ne mogu na zadovoljavajući način postići ciljeve tog djelovanja, već ih Zajednica, u pogledu dosega ili učinka predložene aktivnosti, može bolje ostvariti.

Niti jedna aktivnost Zajednice ne smije ići dalje od onog što je potrebno za postizanje ciljeva ovog Ugovora.

Članak 6. (bivši članak 3c)

Zahtjevi zaštite okoliša moraju se uključiti u određivanje i provedbu politike i aktivnosti Zajednice iz članka 3., posebno u cilju promicanja održivog razvoja.

Članak 7. (bivši članak 4.)

1. Za izvršavanje zadaća povjerenih Zajednici zadužene su sljedeće institucije:

- EUROPSKI PARLAMENT,
- VIJEĆE,
- KOMISIJA,
- SUD,
- REVIZIJSKI SUD.

Svaka institucija djeluje u granicama ovlasti koje su joj dodijeljene ovim Ugovorom.

2. Vijeću i Komisiji pomažu Gospodarski i socijalni odbor i Odbor regija, koji djeluju u savjetodavnom svojstvu.

Članak 8. (bivši članak 4a)

Europski sustav središnjih banaka (u daljnjem tekstu: 'ESCB') i Europska središnja banka (u daljnjem tekstu:

'ECB') osnivaju se u skladu s postupcima utvrđenim u ovom Ugovoru; djeluju u granicama ovlasti na temelju ovog Ugovora i Statuta ESCB-a i ECB-a (u daljnjem tekstu: 'Statut ESCB-a') koji se nalaze u dodatku ovog Ugovora.

Članak 9. (bivši članak 4b)

Ovime se osniva Europska investicijska banka djeluje u granicama ovlasti na temelju ovog Ugovora i Statuta koji se nalazi u dodatku ovom Ugovora.

Članak 10. (bivši članak 5.)

Države-članice dužne su poduzeti sve odgovarajuće mjere, općenite ili posebne, da bi osigurale ispunjenje obveza koje proizlaze iz ovog Ugovora ili su posljedica aktivnosti koju poduzimaju institucije Zajednice. One će olakšati ostvarivanje zadaća Zajednice. Suzdržat će se od svih mjera kojima bi mogle ugroziti postizanje ciljeva ovog Ugovora.

Članak 11. (bivši članak 5a)

1. Države-članice koje namjeravaju uspostaviti tješnju suradnju mogu biti ovlaštene, sukladno člancima 43. i 44. Ugovora o Europskoj Uniji, koristiti institucije, postupke i mehanizme utvrđene ovim Ugovorom, pod uvjetom da predložena suradnja:

- (a) ne obuhvaća područja koja potpadaju pod isključivu nadležnost Zajednice;
- (b) ne utječe na politiku, aktivnosti ili programe Zajednice;
- (c) ne tiče se državljanstva Unije ili diskriminacije državljana država-članica;
- (d) ostaje u granicama ovlasti prenijetih na Zajednicu ovim Ugovorom; i
- (e) ne predstavlja diskriminaciju ili ograničenje trgovine između država-članica i ne narušava tržišno natjecanje između njih.

2. Ovlaštenje iz stavka 1. dodjeljuje Vijeće odlukom kvalificirane većine na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom.

Ako član Vijeća izjavi da se zbog važnih i navedenih razloga državne politike namjerava suprotstaviti dodjeli ovlaštenja kvalificiranom većinom, glasovanja neće biti. Vijeće može odlukom kvalificirane većine zatražiti da se pitanje uputi na jednoglasno odlučivanje Vijeću, koje se okuplja u sastavu poglavara država ili predsjednika vlada.

Države-članice koje namjeravaju uspostaviti tješnju suradnju iz stavka 1. mogu uputiti zahtjev Komisiji, koja Vijeću može uputiti prijedlog u tom smislu. U slučaju da Komisija ne uputi prijedlog, dužna je izvijestiti zainteresirane države-članice o razlozima neupućivanja.

3. Svaka država-članica koja želi postati strankom u suradnji uspostavljenoj u skladu s ovim člankom, izvještava o svojoj namjeri Vijeće i Komisiju. Komisija je dužna dati svoje mišljenje Vijeću u roku od tri mjeseca od primitka obavijesti. U roku od četiri mjeseca od datuma

obavijesti, Komisija odlučuje o tome i o svim posebnim aranžmanima koje smatra nužnim.

4. Pravni akti i odluke potrebni za provedbu aktivnosti suradnje podliježu svim relevantnim odredbama ovog Ugovora, osim ako nije drugačije utvrđeno ovim člankom i člancima 43. i 44. Ugovora o Europskoj uniji.

5. Ovaj članak nije u suprotnosti s odredbama Protokola o uključivanju šengenske pravne stečevine u okvir Europske unije.

Članak 12. (bivši članak 6.)

Unutar opsega primjene ovog Ugovora i bez kršenja njegovih posebnih odredbi, zabranjena je svaka nacionalna diskriminacija.

Vijeće, u skladu s postupkom iz članka 251., može usvojiti pravila koja zabranjuju takvu diskriminaciju.

Članak 13. (bivši članak 6a)

Bez kršenja ostalih odredbi ovog Ugovora, Vijeće može, u granicama ovlasti koje mu daje Zajednica, jednoglasnom odlukom na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom, poduzeti odgovarajuće radnje za suzbijanje diskriminacije na osnovu spola, rasnog ili etničkog porijekla, vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili seksualne sklonosti.

Članak 14. (bivši članak 7a)

1. Zajednica donosi mjere u cilju postupnog uspostavljanja unutarnjeg tržišta kroz razdoblje koje ističe 31. prosinca 1992., u skladu s odredbama ovog članka i članka 15., 26., 47. st. 2, 49., 80., 93. i 95., što ne predstavlja povredu ostalih odredbi ovog Ugovora.

2. Unutarnje tržište obuhvaća područje bez unutarnjih granica u kojem se osigurava slobodno kretanje roba, osoba, usluga i kapitala u skladu s odredbama ovog Ugovora.

3. Vijeće, odlukom kvalificirane većine na prijedlog Komisije, određuje smjernice i uvjete potrebne za osiguranje uravnoteženog napretka u svim sektorima.

Članak 15. (bivši članak 7c)

Pri izradi svojih prijedloga za postizanje ciljeva iz članka 14., Komisija će uzeti u obzir razinu napora koji će određena gospodarstva koja pokazuju razlike u razvoju morati uložiti u razdoblju uspostave unutarnjeg tržišta te može predložiti odgovarajuće odredbe.

Ako te odredbe poprime oblik odstupanja, moraju biti privremene naravi i moraju u što manjoj mjeri narušavati funkcioniranje zajedničkog tržišta.

Članak 16. (bivši članak 7d)

Ne dovodeći u pitanje članke 73., 86. i 87., a s obzirom na značaj koji usluge od općeg gospodarskog interesa imaju kao dio vrednota Unije te na njihovu ulogu u promicanju društvene i teritorijalne povezanosti, Zajednica i države-članice su dužne, u okviru svojih ovlasti i u okviru opsega primjene ovog Ugovora, brinuti da se takve usluge odvijaju na temelju načela i uvjeta koji im omogućavaju ispunjenje njihovih uloga.

DIO DRUGI

DRŽAVLJANSTVO UNIJE

Članak 17. (bivši članak 8.)

1. Ovime se uspostavlja državljanstvo Unije. Svaka osoba koja nosi državljanstvo neke države-članice državljanin je Unije. Državljanstvo Unije ne zamjenjuje nacionalno državljanstvo, već ga dopunjava.

2. Državljanin Unije uživaju prava na temelju ovog Ugovora i podliježu dužnostima koje on utvrđuje.

Članak 18. (bivši članak 8a)

1. Svaki državljanin Unije ima pravo slobodno se kretati i prebivati na području država-članica, no podliježe ograničenjima i uvjetima utvrđenim ovim Ugovorom i mjerama usvojenim za provedbu istog.

2. Vijeće može usvojiti odredbe kojima će se olakšati ostvarivanje prava iz stavka 1.; osim ako nije drugačije utvrđeno ovim Ugovorom, Vijeće djeluje u skladu s postupkom iz članka 251. Za vrijeme trajanja tog postupka, Vijeće djeluje jednoglasno.

Članak 19. (bivši članak 8b)

1. Svaki državljanin Unije, koji prebiva u državi-članici čiji nije državljanin, ima pravo glasovanja i kandidiranja na općinskim izborima u državi-članici u kojoj prebiva pod jednakim uvjetima kao i državljani te države. Ostvarivanje ovog prava podliježe detaljnim uputama koje usvaja Vijeće jednoglasnom odlukom na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom; te upute mogu predviđati odstupanja, ako to zahtijevaju specifični problemi neke države-članice.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 190. stavak 4. i odredbe usvojene za njegovu provedbu, svaki državljanin Unije, koji prebiva u nekoj državi-članici čiji nije državljanin, ima pravo glasovanja i kandidiranja na izborima za Europski parlament u državi-članici u kojoj prebiva, pod jednakim uvjetima kao i državljani te države. Ostvarivanje ovog prava podliježe detaljnim uputama koje usvaja Vijeće jednoglasnom odlukom na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom; te upute mogu predviđati odstupanja, ako to zahtijevaju specifični problemi neke države-članice.

Članak 20. (bivši članak 8c)

Svaki državljanin Unije, na području treće zemlje u kojoj država-članica, čiji je on državljanin, nije zastupljena, ima pravo na zaštitu diplomatskih ili konzularnih vlasti bilo koje države-članice, pod istim uvjetima kao i državljani te države. Države-članice međusobno će utvrditi nužna pravila i započeti međunarodne pregovore potrebne za osiguranje te zaštite.

Članak 21. (bivši članak 8d)

Svaki državljanin Unije ima pravo obratiti se peticijom Europskom parlamentu, u skladu s člankom 194.

Svaki državljanin Unije može se obratiti pučkom pravobranitelju, ustanovljenom sukladno članku 195.

Svaki državljanin Unije može pisati bilo kojoj instituciji ili tijelu iz ovog članka, ili članka 7., na jednom od jezika spomenutih u članku 314. i dobiti odgovor na istom jeziku.

Članak 22. (bivši članak 8e)

Svake tri godine Komisija mora podnositi izvještaj Europskom parlamentu, Vijeću i Gospodarskom i socijalnom odboru o primjeni odredbi iz ovog Dijela. Taj izvještaj će se baviti razvojem Unije.

Na toj osnovi i ne dovodeći u pitanje primjenu ostalih odredbi ovog Ugovora, Vijeće, na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom, može jednoglasnom odlukom usvojiti odredbe kako bi osnažilo ili dopunilo prava utvrđena u ovom Dijelu, koje će preporučiti državama-članicama na usvajanje u skladu s njihovim ustavnim zahtjevima.

DIO TREĆI

POLITIKA ZAJEDNICE

GLAVA I.

SLOBODNO KRETANJE ROBA

Članak 23. (bivši članak 9.)

1. Zajednica se temelji na carinskoj uniji koja obuhvaća svu trgovinu roba i uključuje zabranu carinskih pristojbi na uvoz i izvoz te svih nameta s istim učinkom među državama-članicama, kao i usvajanje zajedničke carinske tarife u njihovim odnosima s trećim zemljama.

2. Odredbe članka 25. i Poglavljia 2. ove Glave odnose se na proizvode koji potječu iz država-članica i na proizvode koji dolaze iz trećih zemalja i u slobodnom su prometu u državama-članicama.

Članak 24. (bivši članak 10.)

Smatra se da su proizvodi iz treće zemlje u slobodnom prometu u državi-članici, ako su ispunjene uvozne

formalnosti i ako su u toj državi-članici ubrane sve obvezne carinske pristojbe ili nameti s istim učinkom te ako se za takve proizvode nije iskoristila povlastica potpunog ili djelomičnog povrata pristojbi ili nameta.

Poglavlje 1.

Carinska unija

Članak 25. (bivši članak 12.)

Zabranjene su carinske pristojbe na uvoz i izvoz te nameti s istim učinkom između država-članica. Ova se zabrana odnosi i na carinske pristojbe fiskalne prirode.

Članak 26. (bivši članak 28.)

Pristojbe zajedničke carinske tarife određuje Vijeće odlukom kvalificirane većine na prijedlog Komisije.

Članak 27. (bivši članak 29.)

U izvršavanju zadaća koje su joj povjerene na temelju ovog poglavlja, Komisija se rukovodi:

- (a) potrebom promicanja trgovine između država-članica i trećih zemalja;
- (b) razvojem situacije s obzirom na tržišno natjecanje unutar Zajednice, ako ona dovodi do poboljšanja konkurentnosti poduzeća;
- (c) zahtjevima Zajednice u pogledu opskrbe sirovinama i poluproizvodima; u tom smislu Komisija će se pobrinuti za izbjegavanje narušavanja tržišnog natjecanja između država-članica u pogledu gotovih proizvoda;
- (d) potrebom izbjegavanja ozbiljnih poremećaja u gospodarstvima država-članica i osiguravanja racionalnog razvoja proizvodnje i proširenja potrošnje unutar Zajednice.

Poglavlje 2.

Zabrana količinskih ograničenja između država-članica

Članak 28. (bivši članak 30.)

Zabranjena su količinska ograničenja na uvoz i sve mjere s istim učinkom između država-članica.

Članak 29. (bivši članak 34.)

Zabranjena su količinska ograničenja na izvoz i sve mjere s istim učinkom između država-članica.

Članak 30. (bivši članak 36.)

Odredbe članka 28. i 29. ne isključuju zabrane ili ograničenja uvoza, izvoza ili roba u tranzitu, a koja su opravdana razlozima javnog morala, javne politike ili javne sigurnosti; zaštite zdravlja i života ljudi, životinja i biljaka; zaštite nacionalnih blaga umjetničke, povijesne ili arheološke vrijednosti; ili zaštite industrijskog i

trgovačkog vlasništva. Takve zabrane ili ograničenja, međutim, ne smiju biti sredstvom samovoljnog diskriminiranja ili prikrivenog ograničavanja trgovine između država-članica.

Članak 31. (bivši članak 37.)

1. Države-članice moraju prilagoditi sve državne monopole komercijalne prirode kako bi se osiguralo da ne postoji nikakva diskriminacija između državljana država-članica u pogledu uvjeta pod kojima se robe nabavljaju i plasiraju na tržište.

Odredbe ovog članka primjenjuju se na svako tijelo putem kojeg država-članica, de jure ili de facto, izravno ili neizravno nadzire, određuje ili značajno utječe na uvoz ili izvoz između država-članica. Ove odredbe se na isti način primjenjuju na monopole koje država prenosi na druge.

2. Države-članice dužne su se suzdržati od uvođenja svake nove mjere koja bi bila suprotna načelima iz stavka 1., ili bi ograničavala opseg primjene članka o zabrani carinskih pristojbi i količinskih ograničenja između država-članica.

3. Ako državni monopol komercijalne prirode posjeduje pravila koja služe da bi lakše raspolagao poljoprivrednim proizvodima ili od njih ostvarivao najbolji prihod, moraju se poduzeti koraci za primjenu pravila iz ovog članka radi osiguranja jednake zaštite zapošljavanja i životnog standarda proizvođača.

GLAVA II.

POLJOPRIVREDA

Članak 32. (bivši članak 38.)

1. Zajedničko tržište obuhvaća poljoprivredu i trgovinu poljoprivrednim proizvodima. Pod 'poljoprivrednim proizvodima' podrazumijevaju se proizvodi iz zemlje, proizvodi koji su rezultat uzgoja stoke i ribarstva te proizvodi primarne prerade izravno vezani uz te proizvode.

2. Osim ako nije drugačije utvrđeno člancima 33. do 38., pravila propisana za uspostavu zajedničkog tržišta odnose se na poljoprivredne proizvode.

3. Proizvodi na koje se odnose odredbe članka 33. do 38. popisani su u Dodatku I. ovog Ugovora.

4. Funkcioniranje i razvoj zajedničkog tržišta za poljoprivredne proizvode mora biti praćeno osnivanjem zajedničke agrarne politike.

Članak 33. (bivši članak 39.)

1. Ciljevi zajedničke agrarne politike su sljedeći:

- (a) povećati poljoprivrednu produktivnost promicanjem tehničkog napretka i osiguranjem racionalnog razvoja poljoprivredne proizvodnje te

- (b) optimalnog korištenja faktora proizvodnje, osobito radne snage;
- (b) na taj način osigurati poljoprivrednoj zajednici pristojan životni standard, osobito povećanjem individualne zarade osoba koje se bave poljoprivredom;
- (c) stabilizirati tržišta;
- (d) osigurati dostupnost opskrbe;
- (e) pobrinuti se da roba dođe do potrošača po razumnim cijenama.

2. Pri osmišljavanju zajedničke agrarne politike i posebnih metoda za njenu primjenu, vodit će se računa o:

- (a) osebujnoj prirodi poljoprivredne djelatnosti, koja proizlazi iz društvene strukture poljoprivrede te iz strukturnih i prirodnih dispariteta između različitih poljoprivrednih regija;
- (b) potrebi da se postupno izvrše odgovarajuće prilagodbe;
- (c) činjenici da poljoprivreda u državama-članicama predstavlja sektor koji je usko povezan s gospodarstvom u cjelini.

Članak 34. (bivši članak 40.)

1. Radi postizanja ciljeva iz članka 33., osniva se zajednička organizacija poljoprivrednih tržišta.

Ta će organizacija, ovisno o proizvodu, postojati u jednom od sljedećih oblika:

- (a) zajednička pravila o tržišnom natjecanju;
- (b) obvezna koordinacija različitih organizacija nacionalnih tržišta;
- (c) organizacija europskog tržišta.

2. Zajednička organizacija osnovana u skladu sa stavkom 1. može uključivati sve mjere za postizanje ciljeva iz članka 33., osobito reguliranje cijena, potpore proizvodnji i plasiranju različitih proizvoda na tržište, aranžmane skladištenja i prijenosa preostalih zaliha, kao i zajedničke mehanizme za stabiliziranje uvoza ili izvoza.

Zajednička organizacija će biti ograničena na ostvarivanje ciljeva iz članka 33. i isključivat će svaku diskriminaciju među proizvođačima ili potrošačima unutar Zajednice.

Svaka zajednička politika cijena temeljit će se na zajedničkim kriterijima i jedinstvenim metodama izračunavanja.

3. Da bi zajednička organizacija iz stavka 1. mogla postići svoje ciljeve, može se osnovati jedan ili nekoliko fondova za poljoprivredno usmjeravanje i jamstva.

Članak 35. (bivši članak 41.)

Radi postizanja ciljeva iz članka 33., u okviru zajedničke agrarne politike mogu se predvidjeti sljedeće mjere:

- (a) učinkovito koordiniranje napora na području strukovnog usavršavanja, istraživanja i širenja

znanja o poljoprivredi; to može obuhvaćati i zajedničko financiranje projekata ili institucija;

- (b) zajedničke mjere za promicanje potrošnje određenih proizvoda.

Članak 36. (bivši članak 42.)

Odredbe ovog poglavlja, vezane uz pravila o tržišnom natjecanju, odnose se na proizvodnju i trgovinu poljoprivrednim proizvodima samo u opsegu koji utvrdi Vijeće u okviru članka 37., stavka 2. i 3. i u skladu s postupkom propisanim u istom članku, uzimajući u obzir ciljeve navedene u članku 33.

Vijeće može posebno odobriti davanje potpore:

- (a) za zaštitu poduzeća s poteškoćama uzrokovanim strukturnim ili prirodnim uvjetima;
- (b) u okviru programa gospodarskog razvoja.

Članak 37. (bivši članak 43.)

1. Kako bi se izradile osnovne crte zajedničke agrarne politike, Komisija će neposredno po stupanju ovog Ugovora na snagu sazvati konferenciju država-članica koje će usporediti njihove agrarne politike tako što će dati izvještaj o svojim resursima i potrebama.

2. Imajući u vidu rad Konferencije iz stavka 1., Komisija će, nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom, u roku od dvije godine od stupanja na snagu ovog Ugovora, dati prijedloge za izradu i provedbu zajedničke agrarne politike, kao i za zamjenjivanje nacionalnih organizacija s nekim od oblika zajedničkog organiziranja iz članka 34. stavka 1., te za provedbu mjera utvrđenih u ovoj glavi.

U tim će se prijedlozima voditi računa o međuovisnosti poljoprivrednih pitanja spomenutih u ovoj glavi.

Na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom, Vijeće će kvalificiranom većinom donijeti propise, izdati direktive ili donijeti odluke, što nije u suprotnosti s bilo kakvim preporukama koje Vijeće također može donijeti.

3. Vijeće može, na temelju odluke kvalificirane većine i u skladu sa stavkom 2., nacionalne tržišne organizacije zamijeniti zajedničkom organizacijom utvrđenom u članku 34. stavak 1., ako:

- (a) zajednička organizacija nudi državama-članicama koje se protive ovoj mjeri i koje imaju vlastitu organizaciju za dotičnu proizvodnju jednaku, zaštitu zapošljavanja i životnog standarda tih proizvođača, uzimajući u obzir moguće prilagodbe, kao i specijalizaciju koja će s vremenom biti potrebna;
- (b) takva organizacija osigurava uvjete za trgovinu unutar Zajednice slične onima koji postoje na nacionalnom tržištu.

4. Ako se osnuje zajednička organizacija za određene sirovine prije no što je osnovana zajednička

organizacija za odgovarajuće prerađene proizvode, sirovine koje se koriste za prerađene proizvode namijenjene izvozu u treće zemlje, mogu se uvoziti iz zemalja izvan Zajednice.

Članak 38. (bivši članak 46.)

Ako neki proizvod u jednoj državi-članici podliježe nacionalnoj tržišnoj organizaciji ili unutarnjim pravilima s istim učinkom, što utječe na konkurentski položaj slične proizvodnje u drugoj državi-članici, države-članice moraju naplatiti kompenzacijsku pristojbu pri uvozu takvog proizvoda koji dolazi iz države-članice u kojoj takva organizacija ili pravila postoje, osim ako ta država ne naplaćuje kompenzacijsku pristojbu na izvoz.

Komisija određuje visinu tih pristojbi na razini koja je potrebna da bi se uspostavila ravnoteža; ona može odobriti i druge mjere, čije uvjete i pojedinosti sama utvrđuje.

GLAVA III.

SLOBODNO KRETANJE OSOBA, USLUGA I KAPITALA

Poglavlje 1.

Radnici

Članak 39. (bivši članak 48.)

1. Osigurava se sloboda kretanja radnika unutar Zajednice.
2. Takva sloboda kretanja ima za posljedicu ukidanje svake diskriminacije na osnovu državljanstva između radnika iz država-članica u pogledu zapošljavanja, naknade i ostalih uvjeta rada i zapošljavanja.
3. Posljedica te slobode je pravo, koje može biti ograničeno razlozima javne politike, javne sigurnosti ili javnog zdravlja, i odnosi se na:
 - (a) prihvaćanje stvarnih ponuda za zaposlenje;
 - (b) slobodno kretanje unutar područja država-članica u tu svrhu;
 - (c) boravak u državi-članici u svrhu zaposlenja, sukladno odredbama o zapošljavanju državljana te države propisanih zakonom, propisom ili upravnim postupkom;
 - (d) ostanak na području države-članice nakon prekida radnog odnosa u toj državi, pod uvjetima sadržanim u provedbenim propisima koje sastavlja Komisija.
4. Odredbe ovog članka ne primjenjuju se na zaposlenje u javnoj službi.

Članak 40. (bivši članak 49.)

Vijeće, u skladu s postupkom iz članka 251. i nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom, izdaje direktive ili donosi propise kojima se utvrđuju

mjere potrebne za ostvarivanje slobode kretanja radnika iz članka 39., osobito:

- (a) osiguravanjem tijesne suradnje između nacionalnih službi za zapošljavanje;
- (b) ukidanjem onih upravnih postupaka i praksi te propisanih razdoblja u pogledu prava na ponuđeno zaposlenje, bilo da proizlaze iz nacionalnog zakonodavstva ili iz prethodno zaključenih sporazuma između država-članica, čije bi zadržavanje moglo predstavljati prepreku za liberalizaciju kretanja radnika;
- (c) ukidanjem svih propisanih razdoblja i drugih ograničenja utvrđenih nacionalnim zakonodavstvom, ili prethodno zaključenim sporazumima između država-članica, koji postavljaju uvjete radnicima iz drugih država-članica u pogledu slobodnog odabira zaposlenja, a koji su različiti od uvjeta što se postavljaju radnicima dotične države;
- (d) uspostavljanjem odgovarajućih mehanizama za povezivanje ponuda i molbi za zaposlenje te za lakše postizanje ravnoteže između ponude i potražnje na tržištu rada, na način da se ozbiljnije ne ugrozi životni standard i stupanj zaposlenosti u različitim regijama i industrijama.

Članak 41. (bivši članak 50.)

Države-članice dužne su poticati razmjenu mladih radnika u okviru zajedničkog programa.

Članak 42. (bivši članak 51.)

Vijeće, u skladu s postupkom iz članka 251., usvaja mjere s područja socijalnog osiguranja potrebne za omogućavanje slobode kretanja radnika; u tu svrhu Vijeće će se pobrinuti da se radnicima na radu u inozemstvu i uzdržavanim članovima njihovih obitelji osigura:

- (a) zbrajanje ukupnog staža koji se uzima u obzir na temelju zakona nekoliko zemalja, u svrhu stjecanja i zadržavanja prava na naknadu i izračunavanja visine naknade;
- (b) isplata naknada osobama koje prebivaju na području država-članica.

Za cijelo vrijeme trajanja postupka iz članka 251., Vijeće djeluje jednoglasno.

Poglavlje 2.

Pravo osnivanja

Članak 43. (bivši članak 52.)

U okviru niže navedenih odredbi, zabranjuje se ograničavanje slobode osnivanja za državljane jedne države-članice na području druge države-članice. Ta se zabrana odnosi i na ograničavanje osnivanja agencija, ograna ili podružnica poduzeća od strane državljana bilo koje države-članice koji su iskoristili pravo osnivanja na području neke druge države-članice.

Sloboda osnivanja poduzeća uključuje pravo pokretanja i obavljanja samostalne djelatnosti te osnivanja i upravljanja poduzećima, osobito društvima ili tvrtkama u smislu članka 48., stavka 2., pod uvjetima koje zakon propisuje za vlastite državljane u zemlji u kojoj se takvo osnivanje izvrši, a koji podliježu odredbama iz poglavlja vezanog uz kapital.

Članak 44. (bivši članak 54.)

1. U cilju postizanja slobode osnivanja u pojedinoj djelatnosti, Vijeće, u skladu s postupkom iz članka 251. i nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom, izdaje direktive.

2. Vijeće i Komisija obavljaju dužnosti koje su im određene prethodnim odredbama, osobito:

- (a) davanjem prioriteta, u pravilu, onim aktivnostima kod kojih sloboda osnivanja daje osobito vrijedan doprinos razvoju proizvodnje i trgovine;
- (b) osiguravanjem uske suradnje između nadležnih vlasti u državama-članicama, kako bi se utvrdila konkretna situacija unutar Zajednice s obzirom na različite djelatnosti;
- (c) ukidanjem onih upravnih postupaka i praksi koje proizlaze iz nacionalnog zakonodavstva ili prethodno zaključenih sporazuma između država-članica, čije bi zadržavanje moglo predstavljati prepreku slobodi osnivanja;
- (d) osiguravanjem da radnici jedne države-članice zaposleni na području druge države-članice mogu ostati na tom području u svrhu pokretanja samostalne djelatnosti, ako ispunjavaju uvjete koje bi morali ispunjavati da su ušli u tu državu u trenutku kada su namjeravali pokrenuti tu djelatnost;
- (e) omogućavanjem državljaninu jedne države-članice da stječe i koristi zemlju i zgrade smještene na području druge države-članice, ukoliko to nije suprotno načelima iz članka 33. stavka 2.;
- (f) postupnim ukidanjem ograničenja slobode osnivanja u svakoj grani djelatnosti, kako u pogledu uvjeta za osnivanje agencija, ograncima ili podružnica na području države-članice, tako i u pogledu podružnica na području države-članice te uvjeta za dolazak osoblja koje pripada matičnom poduzeću na upravljačka ili nadzorna mjesta u takvim agencijama, ograncima ili podružnicama;
- (g) koordiniranjem, do potrebne mjere, zaštitnih mehanizama koje države-članice društava ili tvrtki, u smislu drugog stavka članka 48., zahtijevaju radi zaštite interesa članova i ostalih, a u cilju izjednačavanja takvih zaštitnih mehanizama širom Zajednice;
- (h) provjerom da uvjeti osnivanja nisu narušeni potporama koje daju države-članice.

Članak 45. (bivši članak 55.)

Odredbe ovog poglavlja ne odnose se, bez obzira o kojoj državi-članici je riječ, na djelatnosti koje su u toj državi povezane, makar i povremeno, s vršenjem službenih ovlasti.

Vijeće može kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije odlučiti da se odredbe ovog poglavlja ne odnose na određene djelatnosti.

Članak 46. (bivši članak 56.)

1. Odredbe ovog poglavlja i mjere poduzete na temelju istih, nisu u suprotnosti s primjenom odredbi propisanih zakonom, propisom ili upravnim postupkom, koje predviđaju poseban tretman stranih državljana iz razloga koji se tiču javne politike, javne sigurnosti ili javnog zdravlja.

2. Vijeće, u skladu s postupkom iz članka 251., izdaje direktive za koordiniranje spomenutih odredbi.

Članak 47. (bivši članak 57.)

1. Radi olakšavanja pokretanja i obavljanja samostalne djelatnosti, Vijeće, u skladu s postupkom iz članka 251., izdaje direktive za međusobno priznavanje istovaljanosti diploma, svjedodžbi i ostalih dokaza o formalnim kvalifikacijama.

2. U istu svrhu, Vijeće, u skladu s postupkom iz članka 251., izdaje direktive za koordiniranje odredbi o pokretanju i obavljanju samostalne djelatnosti propisanih zakonom, propisom ili upravnim postupkom u državama-članicama. Jednoglasnim djelovanjem tijekom cijelog postupka iz članka 251., Vijeće odlučuje o direktivama čija primjena zahtijeva u najmanje jednoj državi-članici izmjene i dopune postojećih načela utvrđenih zakonom koji regulira zanimanja, a u pogledu usavršavanja i uvjeta dostupnosti fizičkim osobama. U ostalim slučajevima Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom.

3. U slučaju medicinskih, srodnih i farmaceutskih zanimanja, postupno ukidanje ograničenja ovisi o koordiniranosti uvjeta za njihovo obavljanje u različitim državama-članicama.

Članak 48. (bivši članak 58.)

Društva ili tvrtke, osnovane u skladu sa zakonom neke države-članice, čiji se registrirani ured, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi unutar Zajednice, tretiraju se, u svrhu ovog poglavlja, na isti način kao i fizičke osobe koje su državljani država-članica.

Naziv "društva ili tvrtke" odnosi se na društva ili tvrtke koje su osnovane temeljem građanskog ili trgovačkog prava, uključujući i zadruge te ostale pravne osobe koje uređuje javno ili privatno pravo, osim onih koje su neprofitne.

Poglavlje 3.

Usluge

Članak 49. (bivši članak 59.)

U okviru niže navedenih odredbi, zabranjeno je ograničavati slobodu pružanja usluga unutar Zajednice kada se radi o državljanima iz država-članica koji su

osnovali poduzeće u državi Zajednice koja nije država osobe kojoj su usluge namijenjene.

Na prijedlog Komisije, Vijeće može odlukom kvalificirane većine proširiti odredbe ovog poglavlja na državljane treće zemlje koji pružaju usluge i koji imaju osnovano poduzeće unutar Zajednice.

Članak 50. (bivši članak 60.)

‘Usluge’ u smislu ovog Ugovora su one usluge koje se obično daju uz naknadu, ukoliko nisu obuhvaćene odredbama vezanim uz slobodu kretanja roba, kapitala i osoba.

‘Usluge’ se osobito odnose na:

- (a) aktivnosti industrijske prirode;
- (b) aktivnosti trgovačke prirode;
- (c) aktivnosti obrtništva;
- (d) strukovne aktivnosti.

Ne dovodeći u pitanje primjenu odredbi poglavlja o pravu na osnivanje poduzeća, osoba koja pruža neku uslugu može u tu svrhu privremeno obavljati svoju djelatnost u državi u kojoj se usluga pruža, pod istim uvjetima koje ta država propisuje za svoje državljane.

Članak 51. (bivši članak 61.)

1. Sloboda pružanja usluga na području prijevoza uređena je odredbama u glavi o prijevozu.

2. Liberalizacija bankovnih i osiguravajućih usluga povezanih s kretanjem kapitala, provodi se ukorak s liberalizacijom kretanja kapitala.

Članak 52. (bivši članak 63.)

1. U cilju liberalizacije konkretne usluge, Vijeće, na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom te Europskim parlamentom, izdaje direktive na temelju odluke kvalificirane većine.

2. Kada je riječ o direktivama iz stavka 1., prioritet se u pravilu daje onim uslugama koje neposredno utječu na troškove proizvodnje, ili čija liberalizacija pomaže promicanju trgovine robom.

Članak 53. (bivši članak 64.)

Države-članice izražavaju svoju spremnost pristupanja većoj liberalizaciji usluga no što to zahtijevaju direktive donesene na temelju članka 52. stavka 1., ako im to njihova opća gospodarska situacija i situacija u gospodarskom sektoru dopuste.

U tu svrhu Komisija će dati preporuke zainteresiranim državama-članicama.

Članak 54. (bivši članak 65.)

Dok se ne ukinu ograničenja slobode pružanja usluga, svaka država-članica primjenjuje ta ograničenja, bez

razlike u pogledu državljanstva ili prebivališta, na sve osobe koje pružaju usluge u smislu članka 49. stavka 1.

Članak 55. (bivši članak 66.)

Odredbe članka 45. do 48. primjenjuju se na pitanja obuhvaćena ovim poglavljem.

Poglavlje 4.

Kapital i plaćanje

Članak 56. (bivši članak 73b)

1. U okviru odredbi ovog poglavlja, zabranjena su sva ograničenja u pogledu kretanja kapitala između država-članica te između država-članica i trećih zemalja.

2. U okviru odredbi ovog poglavlja, zabranjena su sva ograničenja u pogledu plaćanja između država-članica te između država-članica i trećih zemalja.

Članak 57. (bivši članak 73c)

1. Odredbe članka 56. ne dovode u pitanje primjenu na treće zemlje svih ograničenja koja postoje na dan 31. prosinca 1993. godine, a temelje se na nacionalnom zakonodavstvu ili zakonodavstvu Zajednice o kretanju kapitala u treće zemlje i iz njih putem izravnog ulaganja - uključujući u nekretnine - osnivanja, pružanja financijskih usluga ili prihvaćanja vrijednosnih papira na tržišta kapitala.

2. Premda nastoji postići cilj slobodnog kretanja kapitala između država-članica i trećih zemalja u najvećoj mogućoj mjeri i ne dovodeći u pitanje ostala poglavlja ovog Ugovora, Vijeće može, odlukom kvalificirane većine i na prijedlog Komisije, usvojiti mjere o kretanju kapitala iz trećih zemalja i u njih putem izravnog ulaganja, uključujući i u nekretnine - osnivanja, pružanja financijskih usluga ili prihvaćanje vrijednosnih papira na tržišta kapitala.

Članak 58. (bivši članak 73d)

1. Odredbe članka 56. ne predstavljaju povredu prava država-članica:

- (a) da primjenjuju odstupanja odredbe njihovog poreznog zakona koji pravi razliku između poreznih obveznika koji nisu u istoj situaciji u pogledu prebivališta ili u pogledu mjesta u kojem je njihov kapital uložen;
- (b) da poduzmu sve potrebne mjere za sprečavanje kršenja nacionalnih zakona i propisa, osobito na području oporezivanja i savjesnog nadziranja financijskih institucija, ili da utvrde postupke za prijavu kretanja kapitala u svrhu pribavljanja administrativnih ili statističkih informacija, ili da poduzmu mjere koje su opravdane iz razloga javne politike ili javne sigurnosti.

2. Odredbe ovog poglavlja ne dovode u pitanje primjenu ograničenja prava na osnivanje poduzeća, ako su u skladu s ovim Ugovorom.

3. Mjere i postupci iz stavka 1. i 2. ne smiju biti sredstvo samovoljne diskriminacije ili prikrivenog ograničenja slobodnog kretanja kapitala i plaćanja iz članka 56.

Članak 59. (bivši članak 73f)

Ako u izuzetnim okolnostima kretanje kapitala u ili iz trećih zemalja uzrokuje, ili se čini da će uzrokovati ozbiljne poteškoće u funkcioniranju gospodarske i monetarne unije, Vijeće može, odlukom kvalificirane većine, a na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s ECB-om, poduzeti zaštitne mjere u pogledu trećih zemalja kroz razdoblje od najviše šest mjeseci, ako su takve mjere neophodne.

Članak 60. (bivši članak 73g)

1. Ako se u slučajevima predviđenim u članku 301., djelovanje Zajednice čini neophodnim, Vijeće može, u skladu s postupkom utvrđenim u članku 301., poduzeti nužne hitne mjere u pogledu kretanja kapitala i plaćanja u vezi s trećim zemljama.

2. Ne dovodeći u pitanje primjenu članka 297. i ukoliko Vijeće nije poduzelo mjere na temelju stavka 1., država-članica može poduzeti jednostrane mjere protiv treće zemlje u pogledu kretanja kapitala i plaćanja, zbog ozbiljnih političkih razloga i hitnosti. Komisija i ostale države-članice moraju biti obaviještene o takvim mjerama najkasnije do datuma njihovog stupanja na snagu.

Vijeće može, odlukom kvalificirane većine i na prijedlog Komisije, odlučiti da dotična država-članica treba izmijeniti ili ukinuti takve mjere. Predsjednik Vijeća mora izvijestiti Europski parlament o svakoj takvoj odluci koju donese Vijeće.

GLAVA IV. (bivša Glava III.a)

VIZE, AZIL, USELJAVANJE I OSTALI PROPISI KOJI SE ODOSE NA SLOBODNO KRETANJE OSOBA

Članak 61. (bivši članak 73i)

U cilju postupnog stvaranja područja slobode, sigurnosti i pravde, Vijeće će usvojiti:

- (a) u roku od pet godina nakon stupanja na snagu Amsterdamskog ugovora, mjere u cilju osiguravanja slobodnog kretanja osoba u skladu s člankom 14., zajedno s izravno povezanim pratećim mjerama u pogledu kontrole vanjskih granica, azila i useljavanja, u skladu s odredbama članka 62. stavaka 2. i 3. te članka 63. stavka 1. podstavka (a) i stavka 2. podstavka (a), kao i mjere za sprečavanje i suzbijanje kriminala sukladno odredbama članka 31. stavka (e) Ugovora o Europskoj uniji;
- (b) ostale mjere s područja azila, useljavanja i zaštite prava državljana trećih zemalja, sukladno odredbama članka 63.;

- (c) mjere s područja pravosudne suradnje u građanskim pitanjima, u skladu s člankom 65.;
- (d) odgovarajuće mjere za poticanje i jačanje upravne suradnje, u skladu s člankom 66.;
- (e) mjere s područja suradnje policije i pravosuđa u kaznenim stvarima, a u cilju postizanja većeg stupnja sigurnosti sprečavanjem i suzbijanjem kriminala unutar Unije, u skladu s odredbama Ugovora o Europskoj uniji.

Članak 62. (bivši članak 73j)

Vijeće će, u skladu s postupkom iz članka 67., u roku od pet godina od stupanja na snagu Amsterdamskog ugovora usvojiti:

- 1) mjere s ciljem ukidanja, sukladno članku 14., kontrole osoba prilikom prelaska unutarnjih granica, bez obzira jesu li građani Unije ili državljani trećih zemalja;
- 2) mjere za prelazak vanjskih granica država-članica, koje utvrđuju:
 - a) norme i postupke koje države-članice moraju poštivati prilikom provjere osoba na tim granicama,
 - b) pravila o vizama za namjeravani boravak od najviše tri mjeseca, uključujući:
 - i) popis trećih zemalja čiji državljani moraju imati vize pri prelasku vanjskih granica i popis onih čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva;
 - ii) postupke i uvjete po kojima države-članice izdaju vize;
 - iii) jedinstveni izgled viza;
 - iv) pravila o jedinstvenoj vizi;
- 3) mjere kojima se određuju uvjeti pod kojima državljani trećih zemalja mogu slobodno putovati unutar područja država-članica tijekom razdoblja od najviše tri mjeseca.

Članak 63. (bivši članak 73k)

Vijeće će, u skladu s postupkom iz članka 67., u roku od pet godina od stupanja na snagu Amsterdamskog ugovora usvojiti:

- 1) mjere o azilu, sukladno Ženevskoj konvenciji od 28. srpnja 1951. i Protokolu od 31. siječnja 1967. o statusu izbjeglica te sukladno ostalim relevantnim međunarodnim ugovorima, u okviru sljedećih područja:
 - a) kriterije i mehanizme za utvrđivanje koja je država-članica odgovorna za razmatranje zahtjeva za azil koji je državljanin treće zemlje podnio u jednoj od država-članica,
 - b) minimalne norme o prihvatu podnositelja zahtjeva za azil u državama-članicama,

- c) minimalne norme u pogledu kriterija koji definiraju državljane trećih zemalja kao izbjeglice,
 - d) minimalne norme o postupcima u državama-članicama za dodjeljivanje ili uskraćivanje statusa izbjeglice;
- 2) mjere za izbjeglice i prognanike na sljedećim područjima:
- a) minimalne norme za pružanje privremene zaštite prognanicima iz trećih zemalja koji se ne mogu vratiti u zemlju porijekla i za osobe kojima je potrebna međunarodna zaštita,
 - b) promicanje uravnoteženosti napora koje ulažu države-članice u prihvata i posljedice prihvata izbjeglica i prognanika;
- 3) mjere o politici useljavanja na sljedećim područjima:
- a) uvjeti ulaska i prebivališta te norme država-članica za postupke izdavanja dugoročnih viza i dozvola boravka, uključujući i one u svrhu obiteljskih okupljanja,
 - b) ilegalno useljavanje i ilegalni boravak, uključujući vraćanje ilegalnih rezidenata u domovinu;
- 4) mjere kojima se definiraju prava i uvjeti po kojima državljani trećih zemalja, koji legalno prebivaju u jednoj državi-članici, mogu prebivati u ostalim državama-članicama.

Mjere koje Vijeće usvoji sukladno točkama 3) i 4) ne sprečavaju niti jednu državu-članicu da na tim područjima zadrži ili donese nacionalne odredbe koje su u skladu s ovim Ugovorom i međunarodnim sporazumima.

Gore navedeni rok od pet godina ne primjenjuje se na mjere koje se usvajaju sukladno točkama 2. b), 3. a) i 4.

Članak 64. (bivši članak 73l)

1. Ova Glava ne utječe na ostvarivanje odgovornosti koje leže na državama-članicama u pogledu održavanja reda i zakona te zaštite unutarnje sigurnosti.

2. U slučaju da se jedna ili više država-članica nađe u izvanrednom stanju zbog iznenadnog pritjecanja državljana trećih zemalja, ne dovodeći u pitanje primjenu stavka 1., Vijeće može na prijedlog Komisije kvalificiranom većinom usvojiti privremene mjere u trajanju od najviše šest mjeseci u korist dotičnih država-članica.

Članak 65. (bivši članak 73m)

Mjere koje se donose u skladu s člankom 67. na području pravosudne suradnje u građanskim predmetima s prekograničnim implikacijama, u opsegu u kojem su potrebne za pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, uključuju:

- (a) poboljšanje i pojednostavljivanje:
 - sustava za prekogranično dostavljanje sudskih i izvansudskih pravnih akata
 - suradnja u prikupljanju dokaza;
 - priznavanje i izvršenje odluka u građanskim i trgovačkim predmetima, uključujući i odluke u izvansudskim predmetima;
- (b) promicanje kompatibilnosti propisa koji se primjenjuju u državama-članicama u pogledu sukoba zakona i nadležnosti;
- (c) uklanjanje prepreka za dobro funkcioniranje građanskih postupaka, po potrebi također promicanjem kompatibilnosti propisa o građanskom postupku koji se primjenjuju u državama-članicama.

Članak 66. (bivši članak 73n)

Vijeće, u skladu s postupkom iz članka 67., donosi mjere kojima se osigurava suradnja između relevantnih upravnih odjela država-članica s područja obuhvaćenih ovom Glavom, kao i između tih odjela i Komisije.

Članak 67. (bivši članak 73o)

1. Tijekom prijelaznog razdoblja od pet godina nakon što Amsterdamski ugovor stupi na snagu, Vijeće će odlučivati jednoglasno na prijedlog Komisije ili na inicijativu neke države-članice, a nakon konzultacija s Europskim parlamentom.

2. Nakon tog razdoblja od pet godina:

- Vijeće će odlučivati na prijedlog Komisije; a Komisija će razmotriti svaki zahtjev za podnošenje prijedloga Vijeću koji joj uputi država-članica;
- Vijeće će, nakon konzultacija s Europskim parlamentom, jednoglasno donijeti odluku kojom će se postupak naveden u članku 251. primjenjivati na sva ili na dijelove područja obuhvaćenih ovom Glavom, te kojom će se prilagoditi odredbe vezane uz nadležnosti Suda.

3. Odstupanjem od stavaka 1. i 2., Vijeće će, nakon stupanja na snagu Amsterdamskog ugovora, donositi mjere iz članka 62., stavak (2)(b)(i) i (iii) kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom.

4. Odstupanjem od stavka 2., Vijeće će, nakon razdoblja od pet godina od stupanja na snagu Amsterdamskog ugovora, usvojiti mjere iz članka 62. stavak (2)(b) (ii) i (iv) u skladu s postupkom iz članka 251.

Članak 68. (bivši članak 73p)

1. Članak 234. primjenjuje se na ovu Glavu pod sljedećim okolnostima i uvjetima: ako se pitanje tumačenja ove Glave, ili pitanje valjanosti ili tumačenja pravnih akata institucija Zajednice temeljenih na ovoj Glavi, pojavi u predmetu koji se još vodi pred sudom

države-članice, a protiv čijih odluka ne postoji pravni lijek na temelju nacionalnog prava, sud će, ako smatra da mu je odluka o tom pitanju nužna za donošenje presude, zatražiti od Suda da donese odgovarajuću odluku.

2. U svakom slučaju, Sud nije nadležan odlučivati o bilo kojoj mjeri ili odluci donesenoj sukladno članku 62. stavku 1. o održavanju reda i zakona te zaštitu unutarnje sigurnosti.

3. Vijeće, Komisija ili država-članica mogu zatražiti od Suda da donese odluku o pitanju tumačenja ove Glave ili pravnih akata institucija Zajednice koje se temelje na ovoj Glavi. Odluka koju Sud donese u odgovoru na takav zahtjev neće se primjenjivati na presude sudova država-članica koje su postale res judicata.

Članak 69. (bivši članak 73q)

Na primjenu ove Glave odnose se odredbe Protokola o položaju Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske i Irske, kao i Protokola o položaju Danske, ne kršeći Protokol o primjeni određenih aspekata članka 14. Ugovora o Europskoj zajednici na Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske i na Irsku.

GLAVA V. (bivša Glava IV.)

PRIJEVOZ

Članak 70. (bivši članak 74.)

Države-članice težit će ciljevima ovog Ugovora koji se odnose na pitanja iz ove Glave u okviru zajedničke politike prijevoza.

Članak 71. (bivši članak 75.)

1. U svrhu provedbe članka 70. i uzimajući u obzir specifična svojstva prijevoza, Vijeće će, u skladu s postupkom iz članka 251. i nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom te Odborom regija, utvrditi:

- (a) zajednička pravila za međunarodni prijevoz na područje države-članice ili s njega, ili za prijelaz preko područja jedne ili nekoliko država-članica;
- (b) uvjete pod kojima prijevoznici, koji nisu rezidenti u državi-članici, mogu u njoj obavljati usluge prijevoza;
- (c) mjere za poboljšanje sigurnosti prijevoza;
- (d) sve druge odgovarajuće odredbe.

2. Odstupanjem od postupka utvrđenog u stavku 1., u slučaju kada bi primjena odredbi o načelima sustava za reguliranje prijevoza mogla ozbiljno utjecati na životni standard i na zaposlenost u određenim područjima, kao i na funkcioniranje prijevoznih sredstava, Vijeće ih je dužno jednoglasno utvrditi, na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom te Gospodarskim i socijalnim odborom. Pritom Vijeće mora uzeti u obzir potrebu prilagođavanja gospodarskom razvoju koji će biti posljedica osnivanja zajedničkog tržišta.

Članak 72. (bivši članak 76.)

Dok se ne utvrde odredbe iz članka 71. stavak 1., niti jedna država-članica ne smije, bez jednoglasnog odobrenja Vijeća, postupiti na način da različite odredbe koje uređuju to pitanje s datumom 1. siječnja 1958., ili s datumom pristupanja pojedinih država, budu u svom izravnom ili neizravnom učinku manje povoljne za prijevoznike ostalih država-članica u odnosu na prijevoznike koji su državljani te države.

Članak 73. (bivši članak 77.)

Potpore su u skladu s ovim Ugovorom, ako ispunjavaju potrebu za koordiniranjem prijevoza, ili ako predstavljaju naknadu za obavljanje nekih obveza koje su svojstvene konceptu javne službe.

Članak 74. (bivši članak 78.)

Sve mjere poduzete u okviru ovog Ugovora u odnosu na pristojbe i uvjete prijevoza moraju voditi računa o ekonomskom stanju prijevoznika.

Članak 75. (bivši članak 79.)

1. U slučaju prijevoza unutar Zajednice, ukida se diskriminacija koja se iskazuje na način da prijevoznici naplaćuju različite pristojbe i određuju različite uvjete za prijevoz iste robe preko istih prijevoznih veza na tlu zemlje porijekla ili zemlje odredišta određene robe.

2. Stavak 1. ne sprečava Vijeće da donosi ostale mjere na temelju članka 71. stavka 1.

3. Vijeće određuje pravila za provedbu odredbi iz stavka 1. kvalificiranom većinom, a na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom.

Vijeće može osobito donijeti odredbe na temelju kojih će institucije Zajednice biti u mogućnosti osigurati poštivanje pravila utvrđenog u stavku 1. i pobrinuti se da korisnici imaju punu korist od istog.

4. Komisija će na svoju inicijativu ili na zahtjev države-članice istražiti sve slučajeve diskriminacije koji potpadaju pod stavak 1. te će, nakon konzultacija sa svim zainteresiranim državama-članicama, donijeti potrebne odluke u okviru pravila donesenih sukladno odredbama stavka 3.

Članak 76. (bivši članak 80.)

1. Zabranjuje se državama-članicama da za prijevozne poslove obavljene unutar Zajednice određuju pristojbe i uvjete kojima se podupire ili štiti jedno ili više poduzeća ili industrijskih grana, osim ako ih Komisija nije za to ovlastila.

2. Komisija će na svoju inicijativu ili na zahtjev države-članice ispitati pristojbe i uvjete iz stavka 1., pridajući osobitu pozornost zahtjevima odgovarajuće regionalne gospodarske politike, potrebama nerazvijenih

područja i problemima u područjima koja su ozbiljno ugrožena političkim okolnostima s jedne strane, te učincima koje takve pristojbe i uvjeti imaju na konkurenciju između različitih vrsta prijevoza s druge strane.

Nakon konzultacija sa svakom zainteresiranom državom članicom, Komisija će donijeti potrebne odluke.

3. Zabrana iz stavka 1. ne primjenjuje se na pristojbe utvrđene s ciljem da udovolje zahtjevima tržišnog natjecanja.

Članak 77. (bivši članak 81.)

Nameti ili takse za prelazak granica, koje prijevoznik naplaćuje pored prijevozne pristojbe, ne smiju prelaziti razumnu visinu nakon što su uzeti u obzir stvarni troškovi.

Države-članice moraju nastojati da se ti troškovi postupno smanje.

Komisija može davati preporuke državama-članicama za primjenu ovog članka.

Članak 78. (bivši članak 82.)

Određbe ove glave ne sprečavaju primjenu mjera poduzetih u Saveznoj Republici Njemačkoj, u opsegu u kojem su te mjere potrebne za kompenziranje gospodarski slabijeg položaja u kojem su se neka područja ove Republike našla uslijed podjele Njemačke.

Članak 79. (bivši članak 83.)

Pri Komisiji se osniva Savjetodavni odbor sastavljen od stručnjaka koje imenuju vlade država-članica. Komisija će po potrebi konzultirati Odbor o pitanjima prijevoza, što ne predstavlja povredu ovlasti Gospodarskog i socijalnog odbora.

Članak 80. (bivši članak 84.)

1. Određbe ove glave odnose se na željeznički, cestovni i riječni prijevoz.

2. Vijeće može kvalificiranom većinom odlučiti mogu li se, u kojem opsegu i po kakvom postupku utvrditi odgovarajuće odredbe za pomorski i zračni prijevoz.

Primjenjuju se odredbe o postupku iz članka 71.

GLAVA VI. (bivša Glava V.)

ZAJEDNIČKA PRAVILA O TRŽIŠNOM NATJECANJU, OPOREZIVANJU I UJEDNAČAVANJU ZAKONA

Poglavlje 1.

Pravila o tržišnom natjecanju

Odjeljak 1.

Pravila koja se odnose na poduzeća

Članak 81. (bivši članak 85.)

1. Zbog nepodudarnosti sa zajedničkim tržištem, zabranjeno je sljedeće: svi sporazumi između poduzeća, odluke udruga poduzeća i zajedničko djelovanje koji bi

mogli utjecati na trgovinu između država-članica i koji imaju za cilj ili posljedicu sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja unutar zajedničkog tržišta, a osobito oni koji:

- (a) izravno ili neizravno određuju kupovne ili prodajne cijene, ili bilo koje druge trgovinske uvjete;
- (b) ograničavaju ili kontroliraju proizvodnju, tržišta, tehnički razvoj ili ulaganje;
- (c) dijele tržišta ili izvore opskrbe;
- (d) primjenjuju različite uvjete na jednaka poslovanja s ostalim trgovačkim strankama, čime ih stavljaju u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju;
- (e) sklapanje ugovora uvjetuju pristankom ostalih stranaka na dodatne obveze koje, po svojoj prirodi ili trgovačkoj praksi, nemaju nikakve veze s predmetom tih ugovora.

2. Svi sporazumi ili odluke, zabranjeni na temelju ovog članka, automatski su ništavni.

3. Međutim, odredbe stavka 1. mogu se proglasiti neprimjenjivima u slučaju:

- svakog sporazuma ili kategorije sporazuma između poduzeća;
- svake odluke ili kategorije odluka od strane udruga poduzeća;
- svakog zajedničkog djelovanja ili kategorije zajedničkog djelovanja,

koji pridonose poboljšanju proizvodnje ili distribucije roba, ili promicanju tehničkog ili gospodarskog napretka, pri čemu ostavljaju potrošačima pravedan udio u koristi koja iz njih proizlazi, te koji:

- (a) ne nameću tim poduzećima ograničenja koja nisu neophodna za postizanje ovih ciljeva;
- (b) ne omogućavaju tim poduzećima da se riješe konkurencije za značajan dio tih proizvoda.

Članak 82. (bivši članak 86.)

Svaka zloupotreba dominantnog položaja od strane jednog ili više poduzeća na zajedničkom tržištu ili u njegovom značajnom dijelu, zabranjena je, jer nije u skladu sa zajedničkim tržištem budući da bi mogla utjecati na trgovinu između država-članica.

Takva se zloupotreba može naročito očitovati kao:

- (a) izravno ili neizravno nametanje nepravednih kupovnih ili prodajnih cijena, ili ostalih nepravednih trgovinskih uvjeta;
- (b) ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvitka na štetu potrošača;
- (c) primjenjivanje različitih uvjeta na jednaka poslovanja s ostalim trgovačkim strankama, čime ih se stavlja u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju;
- (d) uvjetovanje sklapanja ugovora pristankom ostalih stranaka na dodatne obveze koje, po svojoj

prirodi ili prema trgovačkoj praksi, nemaju nikakve veze s predmetom tih ugovora.

Članak 83. (bivši članak 87.)

1. Vijeće donosi odgovarajuće propise ili direktive za provedbu načela iz članka 81. i 82. odlukom kvalificirane većine, a na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom.
2. Propisi ili direktive iz stavka 1. imaju osobito za cilj:
 - (a) osigurati poštivanje zabrana iz članka 81. stavka 1. i članka 82. na način da se predvide globe i povremene novčane kazne;
 - (b) utvrditi iscrpna pravila za primjenu članka 81. stavka 3., vodeći računa o potrebi za osiguranjem učinkovitog nadzora s jedne strane, te za najvećim mogućim pojednostavljenjem administracije s druge strane;
 - (c) po potrebi definirati opseg primjene odredbi članka 81. i 82. u različitim granama gospodarstva;
 - (d) definirati funkcije Komisije i Suda u pogledu primjene odredbi iz ovog stavka;
 - (e) utvrditi odnos između nacionalnog zakonodavstva i odredbi iz ovog odjeljka, ili odredbi usvojenih na temelju ovoga članka.

Članak 84. (bivši članak 88.)

Do stupanja na snagu odredbi usvojenih na temelju članka 83., vlasti država-članica odlučuju o prihvatljivosti sporazuma, odluka i zajedničkih djelovanja te o zloupotrebi dominantnog položaja na zajedničkom tržištu u skladu sa zakonima njihovih zemalja i odredbama članka 81., osobito stavka 3., te članka 82.

Članak 85. (bivši članak 89.)

1. Bez povrede članka 84., Komisija osigurava primjenu načela iz članka 81. i 82. Na zahtjev države-članice ili na vlastitu inicijativu, a u suradnji s nadležnim vlastima država-članica koje joj pružaju pomoć, Komisija istražuje slučajeve kod kojih se sumnja na kršenje tih načela. Ako ustanovi da je došlo do kršenja, Komisija predlaže odgovarajuće mjere koje će ga otkloniti.
2. Ako kršenje nije otklonjeno, Komisija će zabilježiti to kršenje načela u obrazloženoj odluci. Komisija može objaviti svoju odluku i ovlastiti države-članice da za rješavanje situacije poduzmu potrebne mjere, čije uvjete i pojedinosti sama utvrđuje.

Članak 86. (bivši članak 90.)

1. U slučaju javnih poduzeća i poduzeća kojima države-članice daju posebna ili ekskluzivna prava, države-članice ne smiju donositi niti ostaviti na snazi mjere koje su u suprotnosti s pravilima sadržanim u ovom Ugovoru, osobito s pravilima utvrđenim u člancima 12. i 81. do 89.
2. Poduzeća kojima je povjereno vođenje službi od općeg gospodarskog interesa, ili službi koje su po svojoj

prirodi monopoli koji stvaraju prihod, podliježu pravilima sadržanim u ovom Ugovoru, osobito pravilima o tržišnom natjecanju, u mjeri u kojoj primjena takvih pravila ne sprečava obavljanje, *de jure* ili *de facto*, posebnih zadaća koje su im dodijeljene. Razvoj trgovine ne smije biti ometan u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno interesima Zajednice.

3. Komisija je dužna osigurati primjenu odredbi ovog članka i, po potrebi, uputiti odgovarajuće direktive ili odluke državama-članicama.

Odjeljak 2.

Potpore koje daju države

Članak 87. (bivši članak 92.)

1. Osim ako nije ovim Ugovorom drugačije utvrđeno, svaka potpora koju daje država-članica, ili koja je dana putem državnih sredstava u bilo kojem obliku je dana narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja stavljajući u povoljniji položaj određena poduzeća ili proizvodnju određenih roba, nespojiva je sa zajedničkim tržištem utoliko što utječe na trgovinu između država-članica.
2. Sljedeće potpore u skladu su sa zajedničkim tržištem:
 - (a) potpora socijalne prirode koja se daje pojedinim potrošačima, pod uvjetom da je bez diskriminacije u pogledu porijekla tih proizvoda;
 - (b) potpora za popravak štete počinjene prirodnim nepogodama ili izvanrednim događajima;
 - (c) potpora namijenjena gospodarstvu određenih područja Savezne Republike Njemačke na koje je utjecala podjela Njemačke, u mjeri u kojoj je ta potpora potrebna za kompenziranje gospodarskih slabosti uzrokovanih podjelom.
3. Sljedeće se potpore mogu smatrati spojivim sa zajedničkim tržištem:
 - (a) potpora za promicanje gospodarskog razvoja na područjima na kojima je životni standard nenormalno loš, ili na kojima postoji velika nezaposlenost;
 - (b) potpora za promicanje izvršenja važnog projekta od zajedničkog europskog interesa ili za rješavanje ozbiljnih poremećaja u gospodarstvu neke države-članice;
 - (c) potpora za olakšavanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja, ako takva potpora ne utječe negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu;
 - (d) potpora za promicanje kulture i očuvanje baštine, ako takva potpora ne utječe na trgovinske uvjete i tržišno natjecanje u Zajednici u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu;
 - (e) ostale takve kategorije potpora koje Vijeće utvrdi u svojoj odluci, izglasanoj kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije.

Članak 88. (bivši članak 93.)

1. Komisija će, u suradnji s državama-članicama, neprestano nadzirati sve sustave potpora koji postoje u tim državama. Ona će im predlagati sve odgovarajuće mjere potrebne za postupni razvoj ili funkcioniranje zajedničkog tržišta.

2. Ako Komisija utvrdi, nakon što je obavijestila zainteresirane stranke da podnesu svoje primjedbe, da potpora osigurana od neke države ili kroz državna sredstva nije u skladu sa zajedničkim tržištem sukladno članku 87., ili da je zloupotrebljena, Komisija će donijeti odluku o tome da dotična država mora ukinuti ili izmijeniti potporu u roku koji odredi Komisija.

Ako dotična država ne postupi u skladu s ovom odlukom u propisanom roku, Komisija ili bilo koja druga zainteresirana država može, odstupajući od odredbi članka 226. i 227., predati stvar Sudu.

Na zahtjev države-članice, Vijeće može jednoglasno odlučiti da se potpora koju ta država daje ili namjerava dati smatra da je u skladu sa zajedničkim tržištem, odstupajući od odredbi članka 87. ili propisa utvrđenih u članku 89., ako iznimne okolnosti opravdavaju takvu odluku. Ako je Komisija za tu potporu već pokrenula postupak utvrđen u prvom podstavku ovog stavka, činjenica da je dotična država uputila svoj zahtjev Vijeću imat će za posljedicu privremenu obustavu postupka, dok Vijeće ne objavi svoj stav.

Međutim, ako Vijeće ne objavi svoj stav u roku od tri mjeseca od podnošenja spomenutog zahtjeva, Komisija će odlučiti o tom predmetu.

3. Komisiju treba izvještavati o svim planovima za davanje ili izmjenu potpora u vremenskom roku koji joj omogućava da podnese svoje primjedbe. Ako Komisija smatra da neki plan nije u skladu sa zajedničkim tržištem sukladno članku 87., bez odlaganja će pokrenuti postupak utvrđen stavkom 2. Ta država-članica ne smije poduzeti predložene mjere dok se taj postupak ne okonča pravomoćnom odlukom.

Članak 89. (bivši članak 94.)

Vijeće može, na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom, odlukom kvalificirane većine donijeti sve odgovarajuće propise za primjenu članka 87. i 88., a osobito može utvrditi uvjete pod kojima se članak 88. stavak 3. primjenjuje, kao i kategorije potpore koje su izuzete iz tog postupka.

Poglavlje 2.

Porezne odredbe

Članak 90. (bivši članak 95.)

Niti jedna država-članica ne smije na proizvode ostalih država-članica izravno ili neizravno nametati interne poreze bilo koje vrste, osim onih koji su izravno ili neizravno utvrđeni za slične domaće proizvode.

Nadalje, niti jedna država-članica ne smije na proizvode ostalih država-članica nametati interne poreze koji bi omogućili da se indirektno zaštite ostali proizvodi.

Članak 91. (bivši članak 96.)

U slučaju kada se proizvodi izvoze na područje neke države-članice, povrat internih poreza ne smije premašiti interne poreze koji su izravno ili neizravno utvrđeni za te proizvode.

Članak 92. (bivši članak 98.)

Kod nameta koji nisu porezi na promet, trošarine ili drugi oblici neizravnog oporezivanja, ne mogu se odobravati smanjenja i povrati pri izvozu u ostale države-članice, dok se pri uvozu iz država-članica ne mogu nametati kompenzacijske pristojbe, osim ako Vijeće nije odlukom kvalificirane većine i na prijedlog Komisije, prethodno odobrilo predviđene mjere na ograničeni rok.

Članak 93. (bivši članak 99.)

Vijeće je dužno jednoglasnom odlukom, a na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom te Gospodarskim i socijalnim odborom, donijeti odredbe za usklađivanje zakona o porezu na promet, trošarinama i ostalim oblicima neizravnog oporezivanja u mjeri u kojoj je usklađivanje potrebno da bi se osigurala uspostava i funkcioniranje unutarnjeg tržišta u vremenskom roku iz članka 14.

Poglavlje 3.

Ujednačavanje zakona

Članak 94. (bivši članak 100.)

Vijeće, jednoglasnom odlukom na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom te Gospodarskim i socijalnim odborom, izdaje direktive za ujednačavanje onih zakona, propisa i upravnih odredbi država-članica koji izravno utječu na uspostavu i funkcioniranje zajedničkog tržišta.

Članak 95. (bivši članak 100a)

1. Odstupanjem od članka 94. i osim u slučajevima kada je ovim Ugovorom drugačije utvrđeno, Vijeće, u skladu s postupkom iz članka 251. i nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom, usvaja mjere za ujednačavanje odredbi utvrđenih zakonom, propisom ili upravnim postupkom država-članica, čiji je predmet uspostava i funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

2. Stavak 1. ne primjenjuje se na porezne odredbe, na odredbe vezane uz slobodno kretanje osoba, niti na odredbe vezane uz prava i interese zaposlenih osoba.

3. U svojim prijedlozima utvrđenim u stavku 1. o zdravlju, sigurnosti, zaštiti okoliša i zaštiti potrošača, Komisija polazi od visokog stupnja zaštite, osobito vodeći računa o svakom novom razvoju temeljenom na

znanstvenim činjenicama. Europski parlament i Vijeće će unutar svojih ovlasti također težiti ostvarivanju tog cilja.

4. Ako neka država-članica, nakon što su Vijeće ili Komisija usvojili neku mjeru usklađivanja, smatra potrebnim zadržati nacionalne odredbe zbog važnih potreba iz članka 30., ili zbog zaštite okoliša ili radne okoline, dužna je obavijestiti Komisiju o tim odredbama i o razlozima njihovog zadržavanja.

5. Nadalje, bez povrede stavka 4., ako neka država-članica, nakon što su Vijeće ili Komisija usvojili neku mjeru usklađivanja, smatra potrebnim donijeti nacionalne odredbe na temelju novih znanstvenih dokaza vezanih uz zaštitu okoliša ili radne okoline, a zbog posebnog problema koji se pojavio u toj državi-članici nakon usvajanja mjere usklađivanja, dužna je obavijestiti Komisiju o predviđenim odredbama i o razlozima za njihovo donošenje.

6. Komisija će, u roku od šest mjeseci od obavijesti iz stavaka 4. i 5., odobriti ili odbiti nacionalne odredbe, nakon što je provjerila jesu li one sredstvo samovoljne diskriminacije ili prikriveno ograničenje trgovine između država-članica te predstavljaju li prepreku funkcioniranju unutarnjeg tržišta.

Ako Komisija ne donese odluku u tom roku, smatra se da su nacionalne odredbe iz stavaka 4. i 5. odobrene.

U slučaju kada to opravdava složenost predmeta i kada ne postoji opasnost za zdravlje ljudi, Komisija može obavijestiti zainteresiranu državu-članicu da se rok iz ovog stavka može produžiti za daljnje razdoblje od najviše šest mjeseci.

7. U slučaju kada je država-članica, na temelju stavka 6., ovlaštena zadržati ili donijeti nacionalne mjere koje odstupaju od mjere usklađivanja, Komisija je dužna odmah razmotriti hoće li predložiti neku prilagodbu toj mjeri.

8. Ako država-članica ukaže na određeni problem javnog zdravlja na području koje je bilo predmetom prethodnih mjera usklađivanja, dužna je o tome izvijestiti Komisiju koja mora odmah razmotriti da li će Vijeću predložiti odgovarajuće mjere.

9. Odstupanjem od postupka utvrđenog člancima 226. i 227., Komisija i svaka država-članica mogu predmet predati izravno Sudu, ako smatraju da se neka druga država-članica nepropisno koristi ovlastima utvrđenim u ovom članku.

10. Spomenute mjere usklađivanja sadrže, u odgovarajućim slučajevima, zaštitnu klauzulu kojom se države-članice ovlašćuju za poduzimanje, iz jednog ili više negospodarskih razloga iz članka 30., privremenih mjera koje podliježu kontrolnom postupku Zajednice.

Članak 96. (bivši članak 101.)

Ako Komisija utvrdi da neka razlika između odredbi zakona, propisa ili upravnog postupka država-članica

narušava uvjete tržišnog natjecanja na zajedničkom tržištu te da se nastalo narušeno stanje treba otkloniti, dužna je konzultirati zainteresirane države-članice.

Ako te konzultacije ne dovedu do sporazuma koji otklanja spomenuto narušavanje, Vijeće će, na prijedlog Komisije i odlukom kvalificirane većine, izdati potrebne direktive. Komisija i Vijeće mogu poduzeti sve druge odgovarajuće mjere utvrđene ovim Ugovorom.

Članak 97. (bivši članak 102.)

1. Ako postoji razlog za bojazan da bi usvajanje ili izmjena i dopuna neke odredbe iz zakona, propisa ili upravnog postupka mogli uzrokovati narušavanje u smislu članka 96., država-članica koja želi nastaviti s tim postupkom mora konzultirati Komisiju. Nakon konzultacija s državama-članicama, Komisija će preporučiti tim državama mjere kojima će se izbjeći takvo narušavanje.

2. Ako država koja želi donijeti ili izmijeniti i dopuniti vlastite odredbe, ne poštuje preporuku koju joj je uputila Komisija, ostale države-članice neće morati, sukladno članku 96., izmijeniti i dopuniti svoje odredbe, kako bi uklonile takvo narušavanje. Ako država-članica koja se ogлуši na preporuku Komisije uzrokuje narušavanje koje šteti samo njoj, odredbe članka 96. se ne primjenjuju.

GLAVA VII. (bivša Glava VI.)

GOSPODARSKA I MONETARNA POLITIKA

Poglavlje 1.

Gospodarska politika

Članak 98. (bivši članak 102a)

Države-članice dužne su voditi svoju gospodarsku politiku u svrhu ostvarivanja ciljeva Zajednice, utvrđenih u članku 2., a u kontekstu širokih smjernica iz članka 99. stavka 2. Države-članice i Zajednica će postupati u skladu s načelom otvorenog tržišnog gospodarstva sa slobodnim tržišnim natjecanjem, dajući prednost učinkovitoj raspodjeli sredstava, u skladu s načelima iz članka 4.

Članak 99. (bivši članak 103.)

1. Države-članice dužne su smatrati svoje gospodarske politike predmetom od zajedničkog interesa i koordinirati ih unutar Vijeća, a u skladu s odredbama članka 98.

2. Vijeće mora, odlukom kvalificirane većine na preporuku Komisije, izraditi nacrt širokih smjernica za gospodarsku politiku država-članica i Zajednice te izvijestiti Europsko vijeće o svojim nalazima.

Na temelju izvještaja Vijeća, Europsko je vijeće dužno donijeti zaključak o širokim smjernicama za gospodarsku politiku država-članica i Zajednice.

Na temelju ovog zaključka, Vijeće mora odlukom kvalificirane većine usvojiti preporuku koja utvrđuje ove široke smjernice. Vijeće je dužno izvijestiti Europski parlament o svojoj preporuci.

3. Kako bi se osigurala tješnja koordinacija gospodarskih politika i održivo povezivanje gospodarskih aktivnosti država-članica, Vijeće je dužno nadzirati, na temelju izvještaja koje mu uputi Komisija, gospodarski razvoj u svakoj državi-članici i u Zajednici, kao i usklađenost gospodarskih politika sa širokim smjernicama iz stavka 2., te redovito provoditi sveobuhvatno ocjenjivanje.

U svrhu ovog multilateralnog nadzora, države-članice dužne su Komisiji upućivati informacije o važnim mjerama koje su poduzele na području svoje gospodarske politike i ostale informacije koje smatraju potrebnima.

4. Ako se na temelju postupka iz stavka 3. utvrdi da gospodarska politika neke države-članice nije u skladu sa širokim smjernicama iz stavka 2., ili da bi mogla ugroziti pravilno funkcioniranje gospodarske i monetarne unije, Vijeće može, odlukom kvalificirane većine i na preporuku Komisije, dati potrebne preporuke toj državi-članici. Vijeće može, odlukom kvalificirane većine na prijedlog Komisije, odlučiti objaviti svoje preporuke.

Predsjednik Vijeća i Komisija dužni su izvijestiti Europski parlament o rezultatima multilateralnog nadzora. Predsjednik Vijeća može biti pozvan da se pojavi pred nadležnim odborom Europskog parlamenta, ako je Vijeće objavilo svoje preporuke.

5. Vijeće može, u skladu s postupkom iz članka 252., usvojiti iscrpna pravila za postupak multilateralnog nadzora iz stavaka 3. i 4. ovoga članka.

Članak 100. (bivši članak 103a)

1. Bez povrede bilo kojih drugih postupaka utvrđenih ovim Ugovorom, Vijeće može, jednoglasnom odlukom na prijedlog Komisije, odlučiti o mjerama koje su primjerene gospodarskoj situaciji, osobito ako se pojave velike poteškoće u opskrbi određenim proizvodima.

2. Ako se neka država-članica nalazi u teškoćama ili joj prijete velike poteškoće uslijed izvanrednih događaja koji su izvan njene kontrole, Vijeće može, jednoglasnom odlukom na prijedlog Komisije, dati financijsku pomoć Zajednici toj državi-članici pod određenim uvjetima. Ako su velike poteškoće uzrokovane prirodnim nepogodama, Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom. Predsjednik Vijeća mora o donesenoj odluci izvijestiti Europski parlament.

Članak 101. (bivši članak 104.)

1. Zabranjena je mogućnost prekoračenja i sve druge kreditne mogućnosti kod ECB-a ili kod središnjih banaka država-članica (u daljnjem tekstu: 'nacionalne središnje banke') u korist institucija ili tijela Zajednice, središnjih vlada, regionalnih, lokalnih ili drugih državnih

tijela, ostalih tijela utemeljenih na javnom pravu, ili javnih poduzeća država-članica, kao i kupovina dugovnih instrumenata izravno od njih od strane ECB-a ili nacionalnih središnjih banaka.

2. Stavak 1. ne primjenjuje se na kreditne institucije u javnom vlasništvu prema kojima, u kontekstu osiguranja rezervi središnjih banaka, nacionalne središnje banke i ECB postupaju jednako kao i prema privatnim kreditnim institucijama.

Članak 102. (bivši članak 104a)

1. Zabranjena je svaka mjera, koja se ne temelji na iscrpnim razmatranjima, a kojom se institucijama ili tijelima Zajednice, središnjim vladama, regionalnim, lokalnim ili drugim državnim tijelima, ostalim tijelima utemeljenim na javnom pravu, ili javnim poduzećima država-članica ostvaruje povlašteni pristup financijskim institucijama.

2. Vijeće je dužno do 1. siječnja 1994., u skladu s postupkom iz članka 252., odrediti definicije za primjenu zabrane iz stavka 1.

Članak 103. (bivši članak 104b)

1. Zajednica ne smije odgovarati niti preuzimati obveze središnjih vlada, regionalnih, lokalnih ili drugih državnih tijela, ostalih tijela utemeljenih na javnom pravu ili javnih poduzeća bilo koje države-članice, čime se ne šteti uzajamnim financijskim jamstvima za zajedničku provedbu određenog projekta. Država-članica ne smije odgovarati niti preuzimati obveze središnje vlade, regionalnih, lokalnih ili drugih državnih tijela, ostalih tijela utemeljenih na javnom pravu ili javnih poduzeća druge države-članice, čime se ne šteti uzajamnim financijskim jamstvima za zajedničku provedbu određenog projekta.

2. Ako je potrebno, Vijeće može utvrditi definicije, u skladu s postupkom iz članka 252., za primjenu zabrane iz članka 101. i ovog članka.

Članak 104. (bivši članak 104c)

1. Države-članice su dužne izbjegavati prekomjerni državni deficit.

2. Komisija će nadzirati kretanje proračuna i dugovanja država-članica s ciljem otkrivanja većih grešaka. Osobito će provjeravati poštivanje proračunske discipline na temelju sljedeća dva kriterija:

(a) je li omjer između planiranog ili stvarnog državnog deficita i bruto domaćeg proizvoda veći od referentne vrijednosti, osim ako:

- je omjer u stalnom i značajnom padu i dosega je razinu koja je blizu referentne vrijednosti;
- ili ako je premašivanje referentne vrijednosti izuzetne i privremene naravi te omjer ostaje blizu referentne vrijednosti;

- (b) je li omjer između državnog duga i bruto domaćeg proizvoda veći od referentne vrijednosti, osim ako se taj omjer u dovoljnom opsegu smanjuje i približava referentnoj vrijednosti zadovoljavajućim tempom.

Referentne vrijednosti utvrđene su u Protokolu o postupku u slučaju prekomjernog deficita u dodatku ovog Ugovora.

3. Ako neka država-članica ne ispunjava uvjete temeljem jednog ili oba spomenuta kriterija, Komisija će pripremiti izvještaj. U izvještaju Komisije mora se voditi računa o tome je li državni deficit veći od državnih izdataka za ulaganja i uzeti u obzir sve ostale relevantne čimbenike, uključujući i srednjoročni gospodarski i proračunski položaj države-članice.

Komisija može pripremiti izvještaj i ako, neovisno o ispunjavanju kriterija, smatra da postoji opasnost od prekomjernog deficita u nekoj državi-članici.

4. Odbor utvrđen člankom 114. mora dati svoje mišljenje o izvještaju Komisije.

5. Ako Komisija smatra da se u nekoj državi-članici pojavio prekomjerni deficit, ili da bi se mogao pojaviti, Komisija mora uputiti svoje mišljenje Vijeću.

6. Vijeće će, odlukom kvalificirane većine na preporuku Komisije, i uz prethodno razmatranje svih očitovanja koja dotične države-članice žele dati, i nakon sveobuhvatne procjene odlučiti, postoji li prekomjerni deficit.

7. Ako utvrdi postojanje prekomjernog deficita sukladno stavku 6., Vijeće je dužno uputiti preporuke dotičnoj državi-članici s ciljem otklanjanja te situacije u utvrđenom roku. Osim u slučaju odredbi stavka 8., te se preporuke neće objavljivati.

8. Ako utvrdi da njegova preporuka nije polučila neku učinkovitu akciju u utvrđenom roku, Vijeće može objaviti svoje preporuke.

9. Ako neka država-članica ustraje u neprovođenju preporuka Vijeća, Vijeće može odlučiti obavijestiti državu-članicu da u određenom vremenskom roku poduzme mjere za smanjenje deficita, a što Vijeće smatra nužnim u cilju rješavanja situacije.

U tom slučaju, Vijeće može zatražiti od države-članice da podnese izvještaje sukladno konkretnim vremenskim rokovima, kako bi se ispitali naponi dotične države-članice u smislu prilagodbe.

10. Pravo na pokretanje postupka utvrđeno člankom 226. i 227. ne može se ostvarivati u okviru stavaka 1. do 9. ovoga članka.

11. Dok neka država-članica ne udovolji odluci donesenoj u skladu sa stavkom 9., Vijeće može odlučiti, ovisno o slučaju, da primijeni ili pojača jednu ili nekoliko sljedećih mjera:

- zahtijevati od dotične države-članice objavljivanje dodatnih informacija, koje određuje Vijeće, prije izdavanja obveznica i vrijednosnih papira;
- pozvati Europsku investicijsku banku na preispitivanje svoje zajmovne politike prema dotičnoj državi-članici;
- zahtijevati od dotične države-članice da kod Zajednice uloži beskamatni polog u odgovarajućem iznosu dok prekomjerni deficit ne bude, po mišljenju Vijeća, otklonjen;
- uvođenje globa u odgovarajućem iznosu.

Predsjednik Vijeća je dužan izvijestiti Europski parlament o donesenim odlukama.

12. Vijeće mora opozvati neke ili sve svoje odluke iz stavaka 6. do 9. i stavka 11., pod uvjetom da je prekomjerni deficit u državi-članici, po mišljenju Vijeća, otklonjen. Ako je prethodno dalo javne preporuke, Vijeće mora, odmah po opozivu odluke sukladno stavku 8., dati javnu izjavu da u dotičnoj državi-članici više nema prekomjernog deficita.

13. Odluke iz stavaka 7. do 9., 11. i 12. Vijeće donosi na preporuku Komisije dvotrećinskom većinom glasova svojih članova, ponderiranih u skladu s člankom 205. stavkom 2., isključujući glasove predstavnika države-članice o kojoj se glasa.

14. Daljnje odredbe vezane uz provedbu postupka opisanog u ovom članku, nalaze se u Protokolu o postupku u slučaju prekomjernog deficita u dodatku ovog Ugovora.

Vijeće će, na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom i ECB-om, usvojiti odgovarajuće odredbe koje će zamijeniti spomenuti Protokol.

Sukladno ostalim odredbama ovog stavka, Vijeće će, prije 1. siječnja 1994., odlukom kvalificirane većine, a na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom, utvrditi iscrpna pravila i definicije za primjenu odredbi spomenutog Protokola.

Poglavlje 2.

Monetarna politika

Članak 105. (bivši članak 105.)

1. Glavni je cilj ESCB-a održati stabilnost cijena. Ne dovodeći u pitanje cilj stabilnosti cijena, ESCB će podupirati opću gospodarsku politiku u Zajednici kako bi pridonio ostvarivanju ciljeva Zajednice utvrđenih u članku 2. ESCB postupa u skladu s načelom otvorenog tržišnog gospodarstva sa slobodnim tržišnim natjecanjem, dajući prednost učinkovitoj raspodjeli sredstava, u skladu s načelima iz članka 4.

2. Osnovni zadaci koji se moraju provesti kroz ESCB su:

- definirati i provoditi monetarnu politiku Zajednice;

- voditi devizne poslove u skladu s odredbama članka 111.;
- držati i upravljati službenim deviznim rezervama država-članica;
- promicati nesmetano funkcioniranje sustava plaćanja.

3. Treći odlomak stavka 2. ne ide na štetu držanja i upravljanja deviznim probnim bilancama od strane vlada država-članica.

4. Od ECB-a će se tražiti konzultacije:

- o svakom predloženom pravnom aktu Zajednice iz nadležnosti ECB-a;
- od strane državnih vlasti u vezi bilo koje odredbe nekog zakonskog prijedloga iz nadležnosti ECB-a, ali u granicama i pod uvjetima koje odredi Vijeće u skladu s postupkom iz članka 107. stavak 6.

ECB može davati mišljenja odgovarajućim institucijama ili tijelima Zajednice ili državnim vlastima o pitanjima iz svoje nadležnosti.

5. ESCB pridonosi nesmetanom vođenju politike nadležnih vlasti koja se odnosi na savjesni nadzor nad kreditnim institucijama i stabilnosti financijskog sustava.

6. Vijeće može, na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s ECB-om te uz odobrenje Europskog parlamenta, jednoglasnom odlukom dodijeliti ECB-u određene zadatke vezane uz savjesni nadzor nad kreditnim i drugim financijskim institucijama s izuzetkom osiguravajućih društava.

Članak 106. (bivši članak 105a)

1. EBC ima isključivo pravo odobriti izdavanje novčanica unutar Zajednice. Te novčanice mogu izdavati ECB i nacionalne središnje banke. Novčanice koje izdaju ECB i nacionalne središnje banke jedine su koje imaju status zakonitog sredstva plaćanja unutar Zajednice.

2. Države-članice mogu izdavati kovanice uz odobrenje ECB-a o veličini emisije. Vijeće može, u skladu s postupkom iz članka 252. i nakon konzultacija s ECB-om, usvojiti mjere za usklađivanje apoena i tehničkih specifikacija svih kovanica koje se namjeravaju pustiti u optjecaj u opsegu potrebnom za omogućavanje njihovog nesmetanog kolanja unutar Zajednice.

Članak 107. (bivši članak 106.)

1. ESCB se sastoji od ECB-a i nacionalnih središnjih banaka.

2. ECB je pravna osoba.

3. ESCB-om upravljaju tijela ECB-a koja donose odluke, odnosno Upravno vijeće i Izvršni odbor.

4. Statut ESCB-a utvrđen je Protokolom koji se nalazi u dodatku ovom Ugovoru.

5. Vijeće može izmijeniti i dopuniti članak 5. stavak 1., 2. i 3., članak 17. i 18., članak 19. stavak 1., članak 22., 23. i 24., članak 26., članak 32. stavak 2., 3., 4. i 6., članak 33. stavak 1. točka a) te članak 36. Statuta ESCB-a, ili odlukom kvalificirane većine na preporuku ECB-a i nakon konzultacija s Komisijom, ili jednoglasnom odlukom na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s ECB-om. U oba slučaja potrebna je suglasnost Europskog parlamenta.

6. Vijeće će, odlukom kvalificirane većine na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom i ECB-om, ili na preporuku ECB-a i nakon konzultacija s Europskim parlamentom i Komisijom, usvojiti odredbe iz članka 4., članka 5. stavka 4., članka 19. stavka 2., članka 20., članka 28. stavka 1., članka 29. stavka 2., članka 30. stavka 4. i članka 34. stavka 3. Statuta ESCB-a.

Članak 108. (bivši članak 107.)

ECB, nacionalne središnje banke i članovi njihovih tijela koja donose odluke ne smiju, pri ostvarivanju ovlasti i obavljanju zadaća i dužnosti koje su im povjerene ovim Ugovorom i Statutom ESCB-a, tražiti ili primati upute od institucija ili tijela Zajednice, od bilo koje vlade država-članica ili nekog drugog tijela. Institucije i tijela Zajednice i vlade država-članica obvezuju se da će poštivati ovo načelo i da neće nastojati utjecati na članove tijela koja donose odluke u ECB-u ili nacionalnim središnjim bankama u obavljanju njihovih zadaća.

Članak 109. (bivši članak 108.)

Svaka država-članica mora osigurati da njeno nacionalno zakonodavstvo, uključujući i statut njene nacionalne središnje banke, bude usklađeno s ovim Ugovorom i Statutom ESCB-a najkasnije do datuma osnivanja ESCB-a.

Članak 110. (bivši članak 108a)

1. Radi izvršenja zadaća povjerenih ESCB-u, ECB je dužan, u skladu s odredbama ovog Ugovora i pod uvjetima navedenim u Statutu ESCB-a:

- izraditi propise potrebne za provedbu zadaća utvrđenih u članku 3. stavku 1., prvi odlomak, članku 19. stavku 1., članku 22. i članku 25. stavku 2. Statuta ESCB-a i u slučajevima utvrđenim pravnim aktima Vijeća iz članka 107. stavka 6.;
- donijeti odluke potrebne za izvršenje zadaća povjerenih ESCB-u ovim Ugovorom i Statutom ESCB-a;
- izraditi preporuke i dati mišljenja.

2. Svaki propis ima opću primjenu. Obvezujući je u cijelosti i izravno se primjenjuje u svim državama-članicama.

Preporuke i mišljenja nemaju obvezujuću snagu.

Odluka je u cijelosti obvezujuća za one kojima je namijenjena.

Članci 253. do 256. primjenjuju se na propise i odluke koje usvoji ECB.

ECB može odlučiti objaviti svoje odluke, preporuke i mišljenja.

3. U granicama i pod uvjetima koje odredi Vijeće u skladu s postupkom iz članka 107. stavak 6., ECB ima pravo određivati globe ili periodične novčane kazne poduzećima koja ne ispunjavaju obveze temeljem njegovih propisa i odluka.

Članak 111. (bivši članak 109.)

1. Odstupanjem od članka 300., Vijeće može, jednoglasnom odlukom na preporuku ECB-a ili Komisije, i nakon konzultacija s ECB-om u nastojanju da se postigne konsenzus u skladu s ciljem očuvanja stabilnosti cijena, te nakon konzultacija s Europskim parlamentom, sklopiti, u skladu s postupkom u stavku 3. za postizanje dogovora, formalne sporazume o sustavu deviznog tečaja za ECU u odnosu na druge valute. Odlukom kvalificirane većine na preporuku ECB-a ili Komisije i nakon konzultacija s ECB-om, u nastojanju da se postigne konsenzus u skladu s ciljem očuvanja stabilnosti cijena, Vijeće može usvojiti, prilagoditi ili odbaciti srednje tečajevе ECU-a unutar sustava deviznog tečaja. Predsjednik Vijeća mora izvjestiti Europski parlament o usvajanju, prilagodbi ili odbacivanju srednjeg tečaja ECU-a.

2. U nedostatku sustava deviznog tečaja u odnosu na jednu ili više valuta koje nisu valuta Zajednice iz stavka 1., Vijeće, odlukom kvalificirane većine na preporuku Komisije i nakon konzultacija s ECB-om, ili na preporuku ECB-a, može izraditi opća usmjerenja za politiku deviznog tečaja u odnosu na te valute. Ta opća usmjerenja ne štete glavnom cilju ESCB-a, odnosno očuvanju stabilnosti cijena.

3. Odstupanjem od članka 300., kada Zajednica pregovara o sporazumima u pogledu monetarnog ili deviznog režima s jednom ili više država ili međunarodnih organizacija, Vijeće će, odlukom kvalificirane većine na preporuku Komisije i nakon konzultacija s ECB-om, dogovoriti aranžmane za pregovore i sklapanje takvih sporazuma. Ti aranžmani osiguravaju jedinstveno stajalište Zajednice. Komisija mora biti u potpunosti uključena u pregovore.

Sporazumi sklopljeni temeljem ovog stavka obvezujući su za institucije Zajednice, ECB i države-članice.

4. Sukladno stavku 1., Vijeće će, na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s ECB-om, odlučiti kvalificiranom većinom o položaju Zajednice na međunarodnoj razini u pogledu pitanja od osobitog značaja za gospodarsku i monetarnu uniju, i jednoglasno odlučiti o svojim predstavnicima u skladu s raspodjelom ovlasti utvrđenom u člancima 99. i 105.

5. Bez nanošenja štete nadležnosti Zajednice i sporazumima Zajednice u pogledu gospodarske i monetarne unije, države-članice mogu pregovarati u

međunarodnim tijelima i sklapati međunarodne sporazume.

Poglavlje 3.

Institucionalne odredbe

Članak 112. (bivši članak 109.a)

1. Upravno vijeće ECB-a sastoji se od članova Izvršnog odbora ECB-a i guvernera nacionalnih središnjih banaka.

2. (a) Izvršni odbor sastoji se od predsjednika, potpredsjednika i još četiri člana.

(b) Predsjednik, potpredsjednik i ostali članovi Izvršnog odbora imenuju između osoba priznatog ugleda i profesionalnog iskustva u monetarnim ili bankovnim stvarima, uz suglasnost vlada država-članica na razini poglavara države ili predsjednika vlade, a na preporuku Vijeća i nakon konzultacija Vijeća s Europskim parlamentom i Upravnim vijećem ECB-a.

Njihov mandat traje osam godina i ne može se obnavljati.

Samo državljani država-članica mogu biti članovi Izvršnog odbora.

Članak 113. (bivši članak 109b)

1. Predsjednik Vijeća i član Komisije mogu sudjelovati u sastancima Upravnog vijeća ECB-a bez prava glasovanja.

Predsjednik Vijeća može podnijeti prijedlog Upravnom vijeću ECB-a na razmatranje.

2. Predsjednik ECB-a se poziva na sudjelovanje u sastancima Vijeća kada Vijeće raspravlja o pitanjima vezanim uz ciljeve i zadaće ESCB-a.

3. ECB je dužan poslati godišnji izvještaj o aktivnostima ESCB-a i o monetarnoj politici u prethodnoj i tekućoj godini Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji i Europskom vijeću. Predsjednik ECB-a podnosi taj izvještaj Vijeću i Europskom parlamentu, koji o njemu mogu održati opću raspravu.

Na zahtjev Europskog parlamenta ili na vlastitu inicijativu, predsjednik ECB-a i ostali članovi Izvršnog odbora mogu podnositi izvještaj pred nadležnim odborima Europskog parlamenta.

Članak 114. (bivši članak 109c)

1. U cilju promicanja koordinacije politika država-članica u punoj mjeri potrebnoj za funkcioniranje unutarnjeg tržišta, ovime se osniva Monetarni odbor sa savjetodavnim statusom.

Zadaće su mu sljedeće:

- nadziranje monetarne i financijske situacije u državama-članicama i u Zajednici, kao i općeg

- sustava plaćanja u državama-članicama te redovito izvještavanje Vijeća i Komisije o tome;
- davanje mišljenja na zahtjev Vijeća i Komisije, ili na vlastitu inicijativu, tim institucijama;
 - ne dovodeći u pitanje primjenu članka 207., pomaganje u pripremi rada Vijeća iz članka 59., 60., 99. st. 2., 3., 4. i 5., 100., 102., 103. i 104., 116. st. 2., 117. st. 6., 119. i 120., 121. st. 2. te 122. st. 1.;
 - ispitivanje, najmanje jednom godišnje, situacije u pogledu kretanja kapitala i slobode plaćanja, koji proizlaze iz primjene ovog Ugovora i mjera koje usvoji Vijeće; to ispitivanje obuhvaća i sve mjere vezane uz kretanje kapitala i plaćanja; Odbor podnosi izvještaj Komisiji i Vijeću o rezultatima tog ispitivanja.

Države-članice i Komisija imenuju po dva člana u Monetarni odbor.

2. Na početku treće etape, osniva se Gospodarski i financijski odbor. Monetarni odbor utvrđen stavkom 1. se raspušta.

Gospodarski i financijski odbor ima sljedeće zadaće:

- davanje mišljenja na zahtjev Vijeća ili Komisije, ili na vlastitu inicijativu, radi podnošenja tim institucijama;
- nadziranje gospodarske i financijske situacije u državama-članicama i u Zajednici te redovito izvještavanje Vijeća i Komisije o tome, osobito o financijskim odnosima s trećim zemljama i međunarodnim institucijama;
- ne dovodeći u pitanje primjenu članka 207., pomaganje u pripremi rada Vijeća iz članka 59. i 60., 99. st. 2., 3., 4. i 5., 100., 102., 103. i 104., 105. st. 6., 106. st. 2., 107. st. 5. i 6., 111., 119., 120. st. 2. i 3., 122. st. 2., 123. st. 4. i 5., te obavljanje ostalih savjetodavnih i pripremnih zadaća koje mu Vijeće odredi;
- ispitivanje, najmanje jednom godišnje, situacije u pogledu kretanja kapitala i slobode plaćanja, koji proizlaze iz primjene ovog Ugovora i mjera koje usvoji Vijeće; to ispitivanje obuhvaća i sve mjere vezane uz kretanje kapitala i plaćanja; Odbor podnosi izvještaj Komisiji i Vijeću o rezultatima tog ispitivanja.

Države-članice, Komisija i ECB imenuju u ovaj Odbor najviše po dva člana.

3. Vijeće, odlukom kvalificirane većine na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s ECB-om i Odborom iz ovog članka, donosi iscrpne odredbe o sastavu Gospodarskog i financijskog odbora. Predsjednik Vijeća je dužan izvijestiti Europski parlament o takvoj odluci.

4. Osim zadaća iz stavka 2., ako postoje i tako dugo dok postoje države-članice s odstupanjem iz članka 122. i 123., Odbor je dužan nadzirati monetarnu i financijsku situaciju te opći sustav plaćanja tih država-članica i redovito o tome izvještavati Vijeće i Komisiju.

Članak 115. (bivši članak 109d)

Za stvari iz opsega članka 99. stavka 4., 104. s izuzetkom stavaka 14., 111., 121., 122. i 123. st. 4. i 5., Vijeće ili država-članica mogu zatražiti od Komisije da uputi preporuku ili, ako je primjereno, prijedlog. Komisija je dužna razmotriti takav zahtjev i predati svoje zaključke Vijeću bez odlaganja.

Poglavlje 4.

Prijelazne odredbe

Članak 116. (bivši članak 109e)

1. Druga etapa za postizanje gospodarske i monetarne unije započinje 1. siječnja 1994. godine.

2. Prije tog datuma:

(a) svaka država-članica je dužna:

- donijeti, kad je potrebno, odgovarajuće mjere za poštivanje zabrana iz članka 56., 101. i 102. st. 1.;
- donijeti, po potrebi i s ciljem omogućavanja ocjenjivanja utvrđenog u podstavku (b), višegodišnje programe čija je namjena osigurati trajno povezivanje potrebno za postizanje gospodarske i monetarne unije, osobito u pogledu stabilnosti cijena i zdravih javnih financija;

(b) Vijeće je dužno ocijeniti, na temelju izvještaja Komisije, koliki je napredak postignut s obzirom na gospodarsko i monetarno povezivanje, osobito u pogledu stabilnosti cijena i zdravih javnih financija, kao i napredak u provedbi prava Zajednice o unutarnjem tržištu.

3. Odredbe članka 101., 102. st. 1., 103. st. 1. i 104., s izuzetkom stavaka 1., 9., 11. i 14., primjenjuju se od početka druge etape.

Odredbe članka 100. st. 2., 104. st. 1., 9. i 11., 105., 106., 108., 111., 112. i 113., 114. st. 2. i 4., primjenjuju se od početka treće etape.

4. U drugoj etapi, države-članice će nastojati izbjeći prekomjerne državne deficite.

5. Tijekom druge etape, svaka država-članica je dužna, na primjeren način, započeti proces osamostaljenja svoje središnje banke, u skladu s člankom 109.

Članak 117. (bivši članak 109f)

1. Na početku druge etape osniva se Europski monetarni institut (u daljnjem tekstu: 'EMI') i preuzima svoje dužnosti; ima pravnu osobnost, a usmjerava ga i njime upravlja Vijeće koje čine predsjednik i guverneri nacionalnih središnjih banaka od kojih je jedan potpredsjednik.

Predsjednika dogovorno imenuju vlade država-članica na razini poglavara država ili predsjednika vlade, a na preporuku Vijeća EMI-a i nakon konzultacija s Europskim parlamentom i Vijećem. Predsjednik se bira između osoba priznatog ugleda i profesionalnog iskustva u monetarnim ili bankovnim stvarima. Samo državljani država-članica mogu biti predsjednikom EMI-a. Vijeće EMI-a imenuje potpredsjednika.

Statut EMI-a nalazi se u Protokolu u dodatku ovom Ugovoru.

2. EMI je dužan:

- jačati suradnju među nacionalnim središnjim bankama;
- jačati koordinaciju monetarnih politika država-članica kako bi se osigurala stabilnost cijena;
- nadzirati funkcioniranje Europskog monetarnog sustava;
- održavati konzultacije o pitanjima koja spadaju u nadležnost nacionalnih središnjih banaka, a koja utječu na stabilnost financijskih institucija i tržišta;
- preuzeti zadaće Europskog fonda za monetarnu suradnju koji se raspušta; modaliteti raspuštanja utvrđeni su Statutom EMI-a;
- olakšati korištenje ECU-a i nadzirati njegov razvoj, uključujući nesmetano funkcioniranje klirinškog sustava ECU-a.

3. Za pripremu treće etape, EMI je dužan:

- pripremiti instrumente i postupke koji su potrebni za provedbu jedinstvene monetarne politike u trećoj etapi;
- promicati usklađivanje, kada je potrebno, pravila i prakse u pogledu prikupljanja, slaganja i distribucije statistike na područjima u okviru njegove nadležnosti;
- pripremiti pravila za radnje koje će nacionalne središnje banke obavljati u okviru ESCB-a;
- promicati učinkovitost prekograničnih plaćanja;
- nadzirati tehničku pripremu novčanica ECU-a.

Najkasnije do 31. prosinca 1996. godine, EMI mora utvrditi zakonodavni, organizacijski i logistički okvir unutar kojeg će ESCB izvršavati svoje zadaće u trećoj etapi. O tom će okviru odlučivati ECB na dan svog osnivanja.

4. Odlukom dvotrećinske većine članova svog Vijeća, EMI može:

- formulirati mišljenja ili preporuke o cjelokupnom usmjerenju monetarne politike i politike deviznog tečaja, kao i o srodnim mjerama koje se uvode u svakoj državi-članici;
- podnositi mišljenja ili preporuke vladama i Vijeću o politikama koje bi mogle utjecati na unutarnju ili vanjsku monetarnu situaciju u Zajednici i osobito na funkcioniranje Europskog monetarnog sustava;

- davati preporuke monetarnim vlastima država-članica o vođenju njihove monetarne politike.

5. EMI može jednoglasno odlučiti objaviti svoja mišljenja i preporuke.

6. Vijeće je dužno konzultirati EMI o svakom predloženom pravnom aktu Zajednice u okviru njegove nadležnosti.

U granicama i pod uvjetima o kojima odlučuje Vijeće kvalificiranom većinom, a na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom i EMI-jem, vlasti država-članica dužne su konzultirati EMI o svakom nacrtu zakona u okviru njegove nadležnosti.

7. Vijeće može, jednoglasnom odlukom na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom i EMI-jem, dodijeliti EMI-ju ostale zadaće za pripremu treće etape.

8. U slučajevima u kojima je ovim Ugovorom utvrđena konzultativna uloga ECB-a, spominjanje ECB-a tumači se kao spominjanje EMI-ja prije no što se osnuje ECB.

9. Tijekom druge etape, smatrat će se da se pojam 'ECB' iz članaka 230., 232., 233., 234., 237. i 288. odnosi na EMI.

Članak 118. (bivši članak 109g)

Valutni sastav košare ECU-a ne smije se mijenjati.

Od početka treće etape, vrijednost ECU-a mora biti neopozivo utvrđena u skladu s člankom 123. stavkom 4.

Članak 119. (bivši članak 109h)

1. Kada je država-članica u teškoćama ili joj ozbiljno prijete poteškoće u pogledu njene platne bilance, bilo zbog potpune neravnoteže u platnoj bilanci ili zbog vrste valute kojom raspolaže, a koje poteškoće bi mogle ugroziti funkcioniranje zajedničkog tržišta ili postupnu provedbu zajedničke trgovinske politike, Komisija mora odmah ispitati položaj te države i postupak koji je država poduzela ili bi mogla poduzeti, koristeći se svim raspoloživim sredstvima, u skladu s odredbama ovog Ugovora. Komisija mora odrediti koje mjere preporuča dotičnoj državi.

Ako se postupak koji je poduzela država-članica i mjere koje joj predloži Komisija ne pokažu dostatnima za prevladavanje poteškoća koje su se pojavile ili bi se mogle pojaviti, Komisija je dužna, nakon konzultacija s Odborom iz članka 114., preporučiti Vijeću da odredi dodjelu uzajamne pomoći i tome primjerene metode.

Komisija je dužna redovito izvještavati Vijeće o situaciji i njenom razvoju.

2. Vijeće odlučuje o dodjeli uzajamne pomoći kvalificiranom većinom; ono donosi direktive ili odluke u

kojima se utvrđuju uvjeti i pojedinosti takve pomoći, koja može poprimiti sljedeće oblike:

- (a) usklađeni pristup prema i u svim drugim međunarodnim organizacijama koje državama-članicama mogu biti dostupne;
- (b) mjere koje su potrebne za sprečavanje bijega trgovine, kada država koja je u poteškoćama zadrži ili ponovno uvede količinska ograničenja prema trećim zemljama;
- (c) dodjela ograničenih zajmova od strane ostalih država-članica, uz njihovu suglasnost.

3. Ako Vijeće ne dodijeli uzajamnu pomoć koju je preporučila Komisija ili ako se dodijeljena uzajamna pomoć i poduzete mjere pokažu nedostatnima, Komisija će ovlastiti državu koja je u poteškoćama da poduzme zaštitne mjere, čije uvjete i pojedinosti određuje Komisija.

Vijeće može kvalificiranom većinom odlučiti o povlačenju tog ovlaštenja i izmjeni uvjeta i pojedinosti.

4. Ovaj članak se primjenjuje sukladno članku 122. stavku 6. i prestaje se primjenjivati s početkom treće etape.

Članak 120. (bivši članak 109i)

1. Kada dođe do iznenadne krize u platnoj bilanci, a odmah se ne donese odluka u smislu članka 119. stavka 2., dotična država-članica može iz predostrožnosti poduzeti potrebne zaštitne mjere. Te mjere moraju prouzročiti najmanji poremećaj u funkcioniranju zajedničkog tržišta i ne smiju biti većeg opsega nego što je nužno da bi se premostile iznenadne poteškoće koje su se pojavile.

2. Komisija i ostale države-članice moraju biti informirane o takvim zaštitnim mjerama najkasnije u trenutku njihovog stupanja na snagu. Komisija može preporučiti Vijeću da dodijeli uzajamnu pomoć sukladno članku 119.

3. Nakon što Komisija predoči svoje mišljenje i nakon konzultacija s Odborom iz članka 114., Vijeće može odlučiti kvalificiranom većinom da dotična država mora izmijeniti, obustaviti ili ukinuti gore spomenute zaštitne mjere.

4. Ovaj članak se primjenjuje sukladno članku 122. stavku 6. i prestaje se primjenjivati s početkom treće etape.

Članak 121. (bivši članak 109j)

1. Komisija i EMI moraju izvještavati Vijeće o napretku koji su države-članice postigle u ispunjavanju svojih obveza na stvaranju gospodarske i monetarne unije. Ti izvještaji moraju obuhvaćati ispitivanje kompatibilnosti nacionalnog zakonodavstva svake države-članice, uključujući statut njene nacionalne središnje banke, zatim članke 108. i 109. ovog Ugovora i Statut ESCB-a. U tim se izvještajima mora analizirati i postizanje visokog stupnja održivog povezivanja na način

da se ispita u kojoj je mjeri svaka država-članica ispunila sljedeće kriterije:

- postizanje visokog stupnja stabilnosti cijena; to će se moći vidjeti iz stope inflacije koja mora biti blizu stope zabilježene u najviše tri države-članice koje su najuspješnije na području stabilnosti cijena;
- održivost financijskog položaja države; to će se moći vidjeti iz proračuna države u kojem ne smije biti prekomjernog deficita u smislu članka 104. stavka 6.;
- praćenje granica normalne fluktuacije utvrđenih u mehanizmu deviznog tečaja Europskog monetarnog sustava kroz najmanje dvije godine, bez devalviranja u odnosu na valutu bilo koje druge države-članice;
- trajnost povezanosti koju je postigla država-članica, kao i njenog sudjelovanja u mehanizmu deviznog tečaja Europskog monetarnog sustava, što se odražava u dugoročnim visinama kamatnih stopa.

Četiri kriterija spomenuta u ovom stavku, kao i relevantna razdoblja unutar kojih se moraju poštivati, razrađena su u Protokolu koji se nalazi u dodatku ovom Ugovoru. Izvještaji Komisije i EMI-ja također moraju voditi računa o razvoju ECU-a, o rezultatima integracije tržišta, o situaciji i razvoju platnih bilanci na tekućem računu, a moraju sadržavati i analizu kretanja jedinične cijene rada i ostalih indeksa cijena.

2. Na temelju tih izvještaja i na preporuku Komisije, Vijeće, odlukom kvalificirane većine, ocjenjuje:

- ispunjava li pojedina država-članica potrebne uvjete za uvođenje jedinstvene valute;
- ispunjava li većina država-članica potrebne uvjete za uvođenje jedinstvene valute,

te upućuje svoje nalaze Vijeću koje zasjeda u sastavu poglavara država ili predsjednika vlade. Potrebno je konzultirati Europski parlament koji upućuje svoje mišljenje Vijeću koje zasjeda u sastavu poglavara država ili predsjednika vlade.

3. Uz dužno uvažavanje izvještaja iz stavka 1. i mišljenja Europskog parlamenta iz stavka 2., Vijeće, koje zasjeda u sastavu poglavara država ili predsjednika vlada, mora najkasnije do 31. prosinca 1996. godine kvalificiranom većinom:

- odlučiti, na temelju preporuka Vijeća iz stavka 2., ispunjava li većina država-članica potrebne uvjete za uvođenje jedinstvene valute;
- odlučiti je li primjereno da Zajednica uđe u treću etapu,

i ako je tako:

- utvrditi datum početka treće etape.

4. Ako se do kraja 1997. godine ne utvrdi datum početka treće etape, treća etapa počinje 1. siječnja 1999. Nakon što je ponovljen postupak utvrđen u stavku 1. i 2., s izuzetkom drugog odlomka stavka 2., a vodeći računa o izvještajima iz stavka 1. i mišljenju Europskog parlamenta, Vijeće, koje zasjeda u sastavu poglavara

država ili predsjednika vlada, mora prije 1. srpnja 1998. godine, odlukom kvalificirane većine i na temelju preporuka Vijeća iz stavka 2., potvrditi koje države-članice ispunjavaju potrebne uvjete za uvođenje jedinstvene valute.

Članak 122. (bivši članak 109k)

1. Ako je donijeta odluka o utvrđivanju datuma u skladu s člankom 121. stavak 3., Vijeće je dužno, na temelju preporuka iz članka 121. stavak 2. te na preporuku Komisije, odlučiti kvalificiranom većinom hoće li za ijednu državu-članicu vrijediti odstupanje od stavka 3. ovoga članka, a ako hoće, koje su to države-članice. Te države-članice će se u ovom Ugovoru nazivati 'države-članice s odstupanjem'.

Ako je Vijeće utvrdilo koje države-članice ispunjavaju potrebne uvjete za uvođenje jedinstvene valute, sukladno članku 121. stavku 4., za one države-članice koje ne ispunjavaju uvjete, vrijedit će odstupanje iz stavka 3. ovoga članka. Te države-članice će se u ovom Ugovoru nazivati 'države-članice s odstupanjem'.

2. Najmanje svake dvije godine ili na zahtjev države-članice s odstupanjem, Komisija i ECB moraju izvještavati Vijeće u skladu s postupkom iz članka 121. stavak 1. Nakon konzultacija s Europskim parlamentom i nakon rasprave na Vijeću koje zasjeda u sastavu poglavara država ili predsjednika vlada, Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije, koja država-članica s odstupanjem ispunjava potrebne uvjete na temelju kriterija iz stavka 121. stavak 1. i ukida odstupanja tih država-članica.

3. Odstupanje iz stavka 1. podrazumijeva da se sljedeći članci ne primjenjuju na određene države-članice: članak 104. st. 9. i 11., 105. st. 1., 2., 3. i 5., 106., 110. i 111., 112. st. 2. b). Isključivanje takve države-članice i njene nacionalne središnje banke od prava i obveza unutar ESCB-a utvrđeno je u Poglavlju IX. Statuta ESCB-a.

4. U članku 105. st. 1., 2. i 3., 106., 110. 111. i 112. st. 2. b), 'države-članice' odnosi se na 'države-članice bez odstupanja'.

5. Glasačka prava država-članica s odstupanjem obustavljaju se za odluke Vijeća iz članaka ovog Ugovora spomenutih u stavku 3. U tom slučaju, odstupanjem od članka 205. i 250. st. 1., kvalificirana većina određuje se kao dvije trećine glasova predstavnika država-članica bez odstupanja, ponderiranih u skladu s člankom 205. stavak 2., a za pravni akt koji zahtijeva jednoglasnu odluku potrebna je jednoglasnost tih država-članica.

6. Članci 119. i 120. i dalje se primjenjuju na državu-članicu bez odstupanja.

Članak 123. (bivši članak 109l)

1. Neposredno nakon donošenja odluke o datumu početka treće etape, sukladno članku 121. stavku 3., ili neposredno nakon 1. srpnja 1998., ovisno o situaciji:

- Vijeće mora donijeti odredbe iz članka 107. stavka 6.;
- vlade država-članica bez odstupanja moraju imenovati, sukladno postupku iz članka 50. Statuta ESCB-a, predsjednika, potpredsjednika i ostale članove Izvršnog odbora ECB -a. Ako postoje države-članice s odstupanjem, broj članova Izvršnog odbora mogao bi biti manji no što je utvrđeno člankom 11. stavak 1. Statuta ESCB-a, ali ni pod kojim okolnostima ne smije biti manji od četiri.

Odmah po imenovanju Izvršnog odbora, osnivaju se ESCB i ECB te pripremaju za svoje potpuno djelovanje opisano u ovom Ugovoru i Statutu ESCB-a. Oni će početi u potpunosti izvršavati svoje ovlasti s prvim danom treće etape.

2. Odmah po svom osnivanju, ECB po potrebi preuzima zadatke EMI-ja. Po osnivanju ECB-a, EMI se raspušta; modaliteti raspuštanja navedeni su u Statutu EMI-ja.

3. Ako postoje i tako dugo dok postoje države-članice s odstupanjem, ne dovodeći u pitanje primjenu članka 107. stavak 3. ovog Ugovora, osnovat će se Glavno vijeće ECB-a iz članka 45. Statuta ESCB-a, kao treće tijelo ECB-a koje donosi odluke.

4. Na dan kada počinje treća etapa, Vijeće će, jednoglasnom odlukom država-članica bez odstupanja, a na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s ECB-om, usvojiti tečajevе koji su neopozivo utvrđeni za njihove valute, a po kojim neopozivo utvrđenim tečajevima će ECU zamijeniti te valute i postati zakonitom valutom. Ova mjera neće sama po sebi izmijeniti inozemnu vrijednost ECU-a. Vijeće će, u skladu s istim postupkom, poduzeti i ostale potrebne mjere za brzo uvođenje ECU-a kao jedinstvene valute tih država-članica.

5. Ako je odlučeno, u skladu s postupkom iz članka 122. stavak 2., da se ukine odstupanje, Vijeće će, jednoglasnom odlukom država-članica bez odstupanja i države-članice kojoj je ukinuto odstupanje, a na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s ECB-om, usvojiti tečaj po kojem će ECU zamijeniti valutu te države-članice i poduzeti ostale potrebne mjere za uvođenje ECU-a kao jedinstvene valute u toj državi-članici.

Članak 124. (bivši članak 109m)

1. Do početka treće etape, svaka država-članica mora svoju politiku deviznog tečaja smatrati predmetom od zajedničkog interesa. Pritom, države-članice moraju voditi računa o iskustvu koje su stekle kroz suradnju u okviru Europskog monetarnog sustava (EMS) i kroz stvaranje ECU-a, te su dužne poštivati postojeće ovlasti na tom području.

2. Od početka treće etape i tako dugo dok postoji država-članica s odstupanjem, stavak 1. primjenjuje se analogno na politiku deviznog tečaja te države-članice.

GLAVA VIII. (bivša Glava VI.a)

ZAPOŠLJAVANJE

Članak 125. (bivši članak 109n)

Države-članice i Zajednica rade, u skladu s ovom glavom, na stvaranju koordinirane strategije zapošljavanja i osobito promicanja kvalificirane, obrazovane i prilagodljive radne snage i tržišta rada koji će se moći prilagoditi gospodarskim promjenama, u svrhu postizanja ciljeva utvrđenih člankom 2. Ugovora o Europskoj uniji i člankom 2. ovog Ugovora.

Članak 126. (bivši članak 109o)

1. Svojom politikom zapošljavanja, države-članice pridonose ostvarivanju ciljeva iz članka 125. na način koji je u skladu sa širokim smjernicama gospodarskih politika država-članica i Zajednice, donijetih sukladno članku 99. stavak 2.

2. Uvažavajući nacionalnu praksu koja se odnosi na odgovornosti posloводства i radne snage, države-članice moraju gledati na promicanje zapošljavanja kao na predmet od zajedničke važnosti i koordinirati svoje postupke u tom pogledu unutar Vijeća, sukladno odredbama članka 128.

Članak 127. (bivši članak 109p)

1. Zajednica mora pridonijeti visokom stupnju zaposlenosti poticanjem suradnje između država-članica i podupiranjem te, po potrebi, dopunjavanjem njihovog djelovanja. Pritom se moraju poštivati nadležnosti država-članica.

2. Cilj postizanja visokog stupnja zaposlenosti mora se uzeti u obzir kod formuliranja i provedbe politika i aktivnosti Zajednice.

Članak 128. (bivši članak 109q)

1. Europsko vijeće će svake godine razmotriti situaciju zapošljavanja u Zajednici i prihvaćati zaključke o tome, na temelju zajedničkog godišnjeg izvještaja Vijeća i Komisije.

2. Na temelju zaključaka Europskog vijeća, Vijeće mora, odlukom kvalificirane većine na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom, Gospodarskim i socijalnim odborom, Odborom regija i Odborom za zapošljavanje iz članka 130., svake godine sastavljati smjernice koje države-članice moraju uzeti u obzir u svojoj politici zapošljavanja. Te smjernice moraju biti u skladu sa širokim smjernicama donesenim na temelju članka 99. stavak 2.

3. Svaka država-članica mora dostaviti Vijeću i Komisiji godišnji izvještaj o glavnim mjerama koje je poduzela u provedbi svoje politike zapošljavanja u svjetlu smjernica za zapošljavanje iz stavka 2.

4. Vijeće će svake godine, na temelju izvještaja iz stavka 3. i po primitku stajališta Odbora za zapošljavanje, provesti ispitivanje provedbe politike zapošljavanja država-članica u svjetlu smjernica za zapošljavanje. Vijeće može, na preporuku Komisije i ako to smatra primjerenim s obzirom na to ispitivanje, odlučiti kvalificiranom većinom o davanju preporuka državama-članicama.

5. Na temelju rezultata tog ispitivanja, Vijeće i Komisija sastavljaju zajednički godišnji izvještaj za Europsko vijeće o situaciji na području zapošljavanja u Zajednici i o provedbi smjernica za zapošljavanje.

Članak 129. (bivši članak 109r)

Vijeće može, u skladu s postupkom iz članka 251. i nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom te Odborom regija, donijeti poticajne mjere namijenjene poticanju suradnje između država-članica i pružanju potpore njihovom djelovanju na području zapošljavanja, kroz inicijative za organiziranje razmjene informacija i najboljih iskustava iz prakse, za izradu komparativnih analiza i savjeta, kao i promicanje inovativnih pristupa i ocjenu iskustava, osobito pomoću pilot-projekata.

Ove mjere ne uključuju usklađivanje zakona i propisa država-članica.

Članak 130. (bivši članak 109s)

Nakon konzultacija s Europskim parlamentom, Vijeće osniva Odbor za zapošljavanje sa savjetodavnim statusom radi unapređenja koordinacije između država-članica na području politike zapošljavanja i tržišta rada. Ovaj Odbor ima sljedeće zadaće:

- nadzirati stanje glede zapošljavanja i politike zapošljavanja u državama-članicama i u Zajednici;
- ne dovodeći u pitanje primjenu članka 207., formulirati mišljenja na zahtjev Vijeća ili Komisije, ili na vlastitu inicijativu, te pridonijeti pripremi postupaka Vijeća iz članka 128.

U ispunjavanju svojih zaduženja, Odbor je dužan konzultirati posloводство i radnu snagu.

Svaka država-članica i Komisija imenuju dva člana Odbora.

GLAVA IX. (bivša Glava VII.)

ZAJEDNIČKA TRGOVINSKA POLITIKA

Članak 131. (bivši članak 110.)

Međusobnim osnivanjem carinske unije, države-članice imaju za cilj pridonijeti, u zajedničkom interesu, skladnom razvoju svjetske trgovine, postupnom ukidanju ograničenja na međunarodnu trgovinu i smanjivanju carinskih zapreka.

U zajedničkoj trgovinskoj politici mora se voditi računa o povoljnom učinku koje bi ukidanje carinskih pristojbi

između država-članica moglo imati na povećanje konkurentnosti poduzeća u tim državama.

Članak 132. (bivši članak 112.)

1. Bez narušavanja obveza preuzetih u okviru drugih međunarodnih organizacija, države-članice dužne su postupno usklađivati sustave pomoću kojih daju potpore za izvoz u treće zemlje, u mjeri u kojoj je to potrebno kako se konkurentnost poduzeća Zajednice ne bi narušila.

Na prijedlog Komisije, Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom o izdavanju svih direktiva potrebnih u tu svrhu.

2. Prethodne odredbe ne primjenjuju se na povrat carinskih pristojbi ili nameta s istim učinkom, niti na povrat od neizravnog oporezivanja, odnosno poreza na promet, trošarina i ostalih neizravnih poreza, što je dozvoljeno kada se roba izvozi iz jedne države-članice u neku treću zemlju, ukoliko takav povrat nije veći od iznosa koji se izravno ili neizravno naplaćuje za izvezene proizvode.

Članak 133. (bivši članak 113.)

1. Zajednička trgovinska politika temelji se na jedinstvenim načelima, osobito u pogledu promjena carinskih stopa, zaključivanja carinskih i trgovinskih sporazuma, postizanja ujednačenosti mjera liberalizacije, izvozne politike i mjera za zaštitu trgovine poput onih koje se poduzimaju u slučaju dampainga ili subvencija.

2. Komisija je dužna Vijeću podnositi prijedloge za provedbu zajedničke trgovinske politike.

3. Kada se treba pregovarati oko sporazuma s jednom ili više država ili međunarodnim organizacijama, Komisija daje preporuke Vijeću, a ono ovlašćuje Komisiju da započne potrebne pregovore.

Komisija vodi te pregovore u konzultaciji s posebnim odborom kojeg imenuje Vijeće, a koji pomaže Komisiji u tom zadatku u okviru direktiva koje o tome može izdati Vijeće.

Primjenjuju se relevantne odredbe članka 300.

4. U izvršenju ovlasti koje su mu dodijeljene ovim člankom, Vijeće djeluje kvalificiranom većinom.

5. Na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom, Vijeće može jednoglasno odlučiti o proširenju primjene stavaka 1. do 4. na međunarodne pregovore i sporazume o uslugama i intelektualnom vlasništvu, ukoliko nisu obuhvaćeni ovim stavcima.

Članak 134. (bivši članak 115.)

U svrhu osiguranja da provedba mjera trgovinske politike, koje su u skladu s ovim Ugovorom poduzele države-članice, ne bude onemogućeno bijegom trgovine, ili u slučaju kada razlike između takvih mjera dovode do

gospodarskih teškoća u jednoj ili više država-članica, Komisija mora preporučiti metode za nužnu suradnju između država-članica. Ako to propusti učiniti, Komisija može ovlastiti države-članice da poduzmu potrebne zaštitne mjere, čije uvjete i pojedinosti sama određuje.

U slučaju hitnosti, države-članice moraju zatražiti dopuštenje od Komisije kako bi same poduzele potrebne mjere, a Komisija mora o tome što prije odlučiti; dotične države-članice potom moraju o mjerama obavijestiti ostale države-članice. Komisija može u svako doba odlučiti da dotične države-članice moraju izmijeniti ili ukinuti te mjere.

Pri odabiru takvih mjera, prioritet se daje onima koje će prouzročiti najmanji poremećaj u funkcioniranju zajedničkog tržišta.

GLAVA X. (bivša Glava VIIa)

CARINSKA SURADNJA

Članak 135. (bivši članak 116.)

Unutar opsega primjene ovog Ugovora, Vijeće, u skladu s postupkom iz članka 251., poduzima mjere za jačanje carinske suradnje između država-članica i između država-članica i Komisije. Te mjere se ne odnose na primjenu nacionalnog kaznenog prava ili na nacionalno pravosuđe.

GLAVA XI. (bivša Glava VIII.)

SOCIJALNA POLITIKA, OBRAZOVANJE, STRUKOVNO USAVRŠAVANJE I MLADEŽ

Poglavlje 1.

Socijalne odredbe

Članak 136. (bivši članak 117.)

Imajući na umu temeljna socijalna prava poput onih navedenih u Europskoj socijalnoj povelji potpisanoj 18. listopada 1961. godine u Torinu te onih iz Povelje o temeljnim socijalnim pravima radnika Zajednice iz 1989. godine, Zajednica i države-članice imaju za cilj poticati zapošljavanje, bolje životne i radne uvjete, tako da se omogući njihovo usklađivanje u procesu poboljšanja, odgovarajuća socijalna zaštita, dijalog između poslodavstva i radne snage, razvoj ljudskih resursa, s ciljem postizanja trajnog visokog stupnja zaposlenosti i suzbijanja isključenosti.

U tu svrhu, Zajednica i države-članice primijenit će mjere u kojima će se voditi računa o različitim oblicima nacionalne prakse, osobito na području ugovornih odnosa, kao i o potrebi očuvanja konkurentnosti gospodarstva Zajednice.

Vjeruju da će do takvog razvoja doći ne samo zbog funkcioniranja zajedničkog tržišta koje će pogodovati usklađivanju socijalnih sustava, već i zbog postupaka utvrđenih ovim Ugovorom te zbog ujednačavanja

odredbi utvrđenih zakonom, propisom ili upravnim postupkom.

Članak 137. (bivši članak 118.)

1. Radi postizanja ciljeva iz članka 136., Zajednica će podupirati i nadopunjavati aktivnosti država-članica na području:

- poboljšanja, osobito radne okoline, radi zaštite zdravlja i sigurnosti radnika;
- radnih uvjeta;
- informiranja i konzultiranja radnika;
- integriranja osoba isključenih s tržišta rada, ne dovodeći u pitanje primjenu članka 150.;
- jednakosti žena i muškaraca s obzirom na mogućnosti na tržištu rada i postupanje prema njima na radnom mjestu.

2. U tu svrhu, Vijeće može pomoću direktiva usvojiti minimalne zahtjeve za postupnu provedbu, uvažavajući uvjete i tehnička pravila koja postoje u svakoj državi-članici. Takve direktive moraju izbjegavati uvođenje administrativnih, financijskih i pravnih ograničenja na način kojim bi se onemogućavalo stvaranje i razvoj malih i srednjih poduzeća.

Vijeće će poduzeti korake u skladu s postupkom iz članka 251. nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom i Odborom regija.

Djelujući u skladu s istim postupkom, Vijeće može donijeti mjere za poticanje suradnje između država-članica kroz inicijative za poboljšanje znanja, razvijanje razmjene informacija i najboljih iskustava, promicanje inovativnih pristupa i ocjenu iskustava, kako bi se suzbilo društveno isključivanje.

3. Međutim, Vijeće mora jednoglasno odlučivati na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom, Gospodarskim i socijalnim odborom i Odborom regija o sljedećim područjima:

- socijalnoj sigurnosti i socijalnoj zaštiti radnika;
- zaštiti radnika po prestanku njihovog ugovora o radu;
- zastupanju i kolektivnoj obrani interesa radnika i poslodavaca, uključujući suodlučivanje, sukladno stavku 6.;
- uvjetima zapošljavanja za državljane trećih zemalja koji legalno prebivaju na području Zajednice;
- financijskim doprinosima za promicanje zapošljavanja i otvaranja novih radnih mjesta, ne dovodeći u pitanje primjenu odredbi koje se odnose na Socijalni fond.

4. Država-članica može povjeriti poslovodstvu i radnoj snazi, na njihov zajednički zahtjev, provedbu direktiva usvojenih na temelju stavaka 2. i 3.

U tom slučaju, mora se pobrinuti da poslovodstvo i radna snaga dogovorno poduzmu potrebne mjere najkasnije do datuma kada se direktiva mora prenijeti u nacionalno zakonodavstvo, u skladu s člankom 249., s tim da ta

država-članica mora poduzeti sve potrebne mjere koje će joj omogućiti da u svako doba može jamčiti rezultate koje zahtijeva ta direktiva.

5. Odredbe donesene na temelju ovog članka ne sprečavaju niti jednu državu-članicu da zadrži ili uvede još strože zaštitne mjere u skladu s ovim Ugovorom.

6. Odredbe ovog članka ne primjenjuju se na plaću, pravo na udruživanje, pravo na štrajk ili pravo na onemogućavanje rada zatvaranjem radnih prostorija.

Članak 138. (bivši članak 118a)

1. Komisija ima zadaću promicati konzultacije između poslovodstva i radnika na razini Zajednice te poduzimati sve relevantne mjere za olakšavanje njihovog dijaloga osiguranjem jednake potpore objema stranama.

2. U tu svrhu, a prije podnošenja prijedloga s područja socijalne politike, Komisija mora konzultirati poslovodstvo i radnike o mogućem smjeru djelovanja Zajednice.

3. Ako nakon takvih konzultacija Komisija smatra da je preporučljivo provesti aktivnosti Zajednice, mora konzultirati poslovodstvo i radnike o sadržaju utvrđenog prijedloga. Poslovodstvo i radnici moraju proslijediti Komisiji svoje mišljenje ili, ako je primjereno, preporuku.

4. Poslovodstvo i radnici mogu prilikom takvih konzultacija izvijestiti Komisiju o svojoj želji da pokrenu proces utvrđen člankom 139. Taj postupak ne smije trajati duže od devet mjeseci, osim ako ga poslovodstvo, radnici i Komisija zajedno ne odluče produžiti.

Članak 139. (bivši članak 118b)

1. Ako poslovodstvo i radnici to žele, njihov dijalog na razini Zajednice može dovesti do ugovornih odnosa, uključujući i same ugovore.

2. Ugovori sklopljeni na razini Zajednice provode se u skladu s postupcima i praksom koji su specifični za poslovodstvo, radnike i države-članice, ili, u stvarima obuhvaćenim člankom 137., odlukom Vijeća na prijedlog Komisije, a na zajednički zahtjev potpisnika.

Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom, osim kada ugovor o kojem se odlučuje sadrži jednu ili više odredbi vezanih uz jedno od područja iz članka 137. stavak 3., u kojem slučaju odlučuje jednoglasno.

Članak 140. (bivši članak 118c)

Radi postizanja ciljeva iz članka 136., a ne dovodeći u pitanje primjenu ostalih odredbi ovog Ugovora, Komisija mora poticati suradnju između država-članica i olakšavati koordiniranje njihovog djelovanja na svim područjima socijalne politike iz ovog poglavlja, osobito u stvarima vezanim uz:

- zapošljavanje;
- radno pravo i uvjete rada;

- osnovno i napredno strukovno usavršavanje;
- socijalnu sigurnost;
- sprečavanje nesreća na radu i profesionalnih oboljenja;
- higijenu na radu;
- pravo na udruživanje i kolektivno pregovaranje između poslodavaca i radnika.

U tu svrhu, Komisija mora tijesno surađivati s državama-članicama na izradi studija, davanju mišljenja i organiziranju konzultacija o problemima koji se javljaju na nacionalnoj razini i onima koji su od interesa za međunarodne organizacije.

Prije davanja mišljenja utvrđenih ovim člankom, Komisija će konzultirati Gospodarski i socijalni odbor.

Članak 141. (bivši članak 119.)

1. Svaka država-članica mora osigurati primjenu načela o jednakim plaćama radnika i radnica za isti rad ili rad iste vrijednosti.
2. U svrhu ovog članka, 'plaća' označava redovnu osnovnu ili minimalnu plaću te svaku drugu naknadu u gotovini ili u naturi koju radnik prima izravno ili neizravno od svog poslodavca, a na temelju zaposlenja.

Jednaka plaća bez diskriminacije na temelju spola znači:

- (a) da se plaća za isti rad plaćen po učinku obračunava na temelju iste mjerne jedinice;
- (b) da je plaća za rad plaćen po satu jednaka za isti posao.

3. Vijeće mora, u skladu s postupkom iz članka 251. i nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom, donijeti mjere za osiguranje primjene načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i radnog mjesta, uključujući i načelo jednake plaće za isti rad ili rad iste vrijednosti.

4. Radi osiguranja potpune jednakosti u praksi između muškaraca i žena u radnom okruženju, načelo jednakog postupanja ne smije spriječiti niti jednu državu-članicu da zadrži ili uvede mjere koje osiguravaju određene prednosti kako bi se olakšalo nedovoljno zastupljenom spolu da se bavi profesionalnom aktivnosti, ili kako bi se spriječio ili kompenzirao nepovoljan položaj u profesionalnoj karijeri.

Članak 142. (bivši članak 119a)

Države-članice su dužne nastojati očuvati postojeću izjednačenost sustava plaćenih neradnih dana.

Članak 143. (bivši članak 120.)

Komisija je dužna svake godine sastaviti izvještaj o napretku postignutom u ostvarivanju ciljeva iz članka 136., uključujući i demografsko stanje u Zajednici. Mora prosljediti izvještaj Europskom parlamentu, Vijeću te Gospodarskom i socijalnom odboru.

Europski parlament može pozvati Komisiju da sastavi izvještaje o određenim problemima koji se tiču socijalnog stanja.

Članak 144. (bivši članak 121.)

Vijeće može, nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom, jednoglasno odlučiti o dodjeljivanju zadaća Komisiji u vezi provedbe zajedničkih mjera, osobito u pogledu socijalne sigurnosti za radnike na radu u inozemstvu iz članka 39. do 42.

Članak 145. (bivši članak 122.)

U svom godišnjem izvještaju Europskom parlamentu, Komisija mora pripremiti odvojeno poglavlje o socijalnim promjenama unutar Zajednice.

Europski parlament može pozvati Komisiju da sastavi izvještaje o bilo kakvim posebnim problemima vezanim uz socijalne prilike.

Poglavlje 2.

Europski socijalni fond

Članak 146. (bivši članak 123.)

Radi povećavanja mogućnosti zapošljavanja radnika na unutarnjem tržištu i time poboljšanja životnog standarda, osniva se Europski socijalni fond u skladu s niže navedenim odredbama; on ima za cilj olakšati zapošljavanje radnika i povećati njihovu geografsku i profesionalnu pokretljivost unutar Zajednice te olakšati njihovu prilagodbu na industrijske promjene i na promjene u proizvodnim sustavima, osobito kroz strukovno usavršavanje i prekvalificiranje.

Članak 147. (bivši članak 124.)

Fondom upravlja Komisija.

U izvršavanju ove zadaće Komisiji pomaže Odbor kojim predsjedava član Komisije, a sastavljen je od predstavnika vlada, sindikata i organizacija poslodavaca.

Članak 148. (bivši članak 125.)

Vijeće, u skladu s postupkom iz članka 251. i nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom i Odborom regija, donosi provedbene odluke vezane uz Europski socijalni fond.

Poglavlje 3.

Obrazovanje, strukovno usavršavanje i mladež

Članak 149. (bivši članak 126.)

1. Zajednica pridonosi razvoju kvalitetnog obrazovanja poticanjem suradnje između država-članica te, po potrebi, podupiranjem i dopunjavanjem njihovih aktivnosti, poštujući pritom u potpunosti odgovornost država-članica za sadržaj podučavanja i organizaciju

obrazovnih sustava te njihove kulturne i jezične različitosti.

2. Djelovanje Zajednice ima za cilj:

- razvijati europsku dimenziju u obrazovanju, osobito kroz podučavanje i popularizaciju jezika država-članica;
- poticanje pokretljivosti studenata i učitelja, između ostalog poticanjem akademskog priznavanja istovaljanosti diploma i trajanja studija;
- promicanje suradnje između obrazovnih ustanova;
- razvijanje razmjene informacija i iskustava o pitanjima koja su zajednička obrazovnim sustavima država-članica;
- poticanje razvoja razmjene mladih i razmjene društveno-obrazovnih nastavnika;
- poticanje razvoja obrazovanja na daljinu.

3. Zajednica i države-članice su dužne unapređivati suradnju s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama nadležnim za područje obrazovanja, osobito s Vijećem Europe.

4. Radi pridonosa ostvarivanju ciljeva iz ovog članka, Vijeće:

- donosi, u skladu s postupkom iz članka 251. i nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom i Odborom regija, poticajne mjere koje isključuju bilo kakvo usklađivanje zakona i propisa država-članica;
- usvaja preporuke kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije.

Članak 150. (bivši članak 127.)

1. Zajednica je dužna provoditi politiku strukovnog usavršavanja kojom se podupire i dopunjuje djelovanje država-članica, poštujući pritom u potpunosti odgovornost država-članica za sadržaj i organizaciju strukovnog usavršavanja.

2. Djelovanje Zajednice teži:

- olakšavanju prilagodbe na industrijske promjene, osobito kroz strukovno usavršavanje i prekvalifikaciju;
- poboljšavanju početnog i kontinuiranog strukovnog usavršavanja kako bi se olakšalo strukovno integriranje i reintegriranje na tržištu rada;
- olakšavanju dostupnosti strukovnog usavršavanja i poticanju pokretljivosti nastavnika i polaznika te naročito mladih ljudi;
- stimuliranju suradnje na usavršavanju između ustanova i poduzeća za obrazovanje ili usavršavanje;
- razvijanju razmjene informacija i iskustava o pitanjima koja su zajednička sustavima usavršavanja u državama-članicama.

3. Zajednica i države-članice dužne su unapređivati suradnju s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama nadležnim za strukovno usavršavanje.

4. Vijeće, u skladu s postupkom iz članka 251. i nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom i Odborom regija, usvaja mjere koje pridonose ostvarivanju ciljeva iz ovog članka, a koje isključuju bilo kakvo usklađivanje zakona i propisa država-članica.

GLAVA XII. (bivša Glava IX.)

KULTURA

Članak 151. (bivši članak 128.)

1. Zajednica pridonosi procvatu kultura država-članica, poštujući pritom njihovu nacionalnu i regionalnu različitost te istodobno stavljajući u prvi plan zajedničku kulturnu baštinu.

2. Djelovanje Zajednice usmjereno je prema poticanju suradnje između država-članica te, po potrebi, podupiranju i dopunjavanju njihove aktivnosti na sljedećim područjima:

- poboljšanje znanja i širenju kulture i povijesti europskih naroda;
- očuvanju i zaštiti kulturne baštine od europskog značaja;
- netrgovinskim kulturnim razmjenama;
- umjetničkom i književnom stvaralaštvu, uključujući i audio-vizualni sektor.

3. Zajednica i države-članice dužne su unapređivati suradnju s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama nadležnim za područje kulture, osobito s Vijećem Europe.

4. Zajednica mora voditi računa o kulturnim aspektima u svom djelovanju prema ostalim odredbama ovog Ugovora, osobito radi poštivanja i promicanja raznovrsnosti kultura.

5. Radi pridonosa ostvarivanju ciljeva iz ovog članka, Vijeće:

- donosi, u skladu s postupkom iz članka 251. i nakon konzultacija s Odborom regija, poticajne mjere koje isključuju bilo kakvo usklađivanje zakona i propisa država-članica. Vijeće odlučuje jednoglasno tijekom cijelog postupka iz članka 251.;
- usvaja preporuke jednoglasnim odlučivanjem na prijedlog Komisije.

GLAVA XIII. (bivša Glava X.)

JAVNO ZDRAVLJE

Članak 152. (bivši članak 129.)

1. U određivanju i provedbi svih grana politike i aktivnosti Zajednice osigurava se visoki stupanj zdravstvene zaštite ljudi.

Djelovanje Zajednice, koje nadopunjuje nacionalnu politiku, usmjereno je prema poboljšanju javnog zdravlja, sprečavanju bolesti te uklanjanju izvora opasnosti za

ljudsko zdravlje. Takvo djelovanje obuhvaća borbu protiv velikih zdravstvenih pošasti promicanjem istraživanja njihovih uzroka, prenošenja i prevencije, kao i zdravstvenim informiranjem i obrazovanjem.

Zajednica nadopunjuje djelovanje država-članica na smanjenju zdravstvenih tegoba koje su posljedica zloupotrebe droga, uključujući informiranje i prevenciju.

2. Zajednica mora poticati suradnju između država-članica na područjima iz ovog članka te, po potrebi, osiguravati potporu njihovoj aktivnosti.

Države-članice moraju, zajedno s Komisijom, međusobno koordinirati svoje politike i programe na područjima iz stavka 1. Komisija može pokrenuti, u uskoj suradnji s državama-članicama, korisnu inicijativu za promicanje te koordinacije.

3. Zajednica i države-članice dužne su unapređivati suradnju s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama nadležnim za područje javnog zdravlja.

4. Vijeće, u skladu s postupkom iz članka 251. i nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom i Odborom regija, doprinosi ostvarivanju ciljeva iz ovog članka usvajanjem:

- (a) mjera koje utvrđuju visoke standarde kvalitete i sigurnosti organa i tvari ljudskog porijekla, krvi i proizvoda od krvi; ove mjere ne sprečavaju niti jednu državu-članicu da zadrži ili uvede strože zaštitne mjere;
- (b) odstupanjem od članka 37., mjere s veterinarskog i fitosanitarnog područja koje imaju za neposredni cilj zaštitu javnog zdravlja;
- (c) poticajne mjere za zaštitu i poboljšanje ljudskog zdravlja, a koje isključuju bilo kakvo usklađivanje zakona i propisa država-članica.

U svrhu ovog članka, a na prijedlog Komisije, Vijeće može kvalificiranom većinom usvojiti i preporuke.

5. Djelovanje Zajednice na području javnog zdravlja mora u potpunosti poštivati odgovornosti država-članica za organiziranje i pružanje zdravstvenih usluga i zdravstvene njege bolesnika. Mjere iz stavka 4. točka (a) ne utječu na nacionalne odredbe o doniranju ili medicinskoj uporabi organa i krvi.

GLAVA XIV. (bivša Glava XI.)

ZAŠTITA POTROŠAČA

Članak 153. (bivši članak 129 a)

1. Radi promicanja interesa potrošača i osiguranja visokog stupnja zaštite potrošača, Zajednica pridonosi zaštiti zdravlja, sigurnosti i gospodarskih interesa potrošača, kao i promicanju njihovog prava na informiranje, obrazovanje i organiziranje, u cilju zaštite njihovih interesa.

2. Zahtjevi za zaštitu potrošača moraju se uzeti u obzir pri utvrđivanju i provedbi ostalih politika i aktivnosti Zajednice.

3. Zajednica pridonosi ostvarivanju ciljeva iz stavka 1. kroz:

- (a) mjere usvojene na temelju članka 95. u kontekstu ostvarenja unutarnjeg tržišta;
- (b) mjere kojima se podupire, dopunjuje i nadzire politika koju vode države-članice.

4. Vijeće donosi mjere iz stavka 3. točka (b) u skladu s postupkom iz članka 251., a nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom.

5. Mjere donesene na temelju stavka 4. ne sprečavaju niti jednu državu-članicu da zadrži ili uvede strože zaštitne mjere. Takve mjere moraju biti u skladu s ovim Ugovorom. Komisija mora biti obaviještena o tim mjerama.

GLAVA XV. (bivša Glava XII.)

TRANSEUROPSKE MREŽE

Članak 154. (bivši članak 129b)

1. Radi ostvarivanja ciljeva iz članaka 14. i 158. i omogućavanja građanima Unije, gospodarskim subjektima, regionalnim i lokalnim zajednicama da imaju punu korist od uspostavljanja područja bez unutarnjih granica, Zajednica će pridonijeti osnivanju i razvoju transeuropskih mreža na području prijevoza, telekomunikacija i energetskih infrastruktura.

2. Djelovanje Zajednice u okviru sustava otvorenih i konkurentnih tržišta ima za cilj promicanje međusobne povezanosti i međusobnog funkcioniranja nacionalnih mreža, kao i dostupnosti tih mreža. Osobito se mora voditi računa o potrebi za povezivanjem otočnih regija, regija bez izlaza na more i rubnih regija, sa središnjim regijama Zajednice.

Članak 155. (bivši članak 129c)

1. Radi ostvarenja ciljeva iz članka 154., Zajednica:
- utvrđuje niz smjernica koje obuhvaćaju ciljeve, prioritete i osnovne crte mjera predviđenih u sferi transeuropskih mreža; te smjernice će odrediti projekte od zajedničkog interesa;
 - poduzima mjere koje se mogu potvrditi nužnima za osiguravanje međusobnog funkcioniranja mreža, osobito na području tehničke normizacije;
 - može podupirati projekte od zajedničkog interesa koje podržavaju države-članice, a koji su određeni u okviru smjernica iz prvog odlomka, osobito pomoću studija izvedivosti, kreditnih jamstava ili subvencija kamatnih stopa; Zajednica može putem Kohezionog fonda, ustanovljenog na temelju članka 161., pridonijeti i financiranju konkretnih projekata država-članica na području prijevozne infrastrukture.

Zajednica mora u svojim aktivnostima voditi računa o potencijalnoj gospodarskoj ostvarivosti projekata.

2. Države-članice moraju, zajedno s Komisijom, međusobno koordinirati politike koje provode na nacionalnoj razini, a koje bi mogle bitno utjecati na ostvarivanje ciljeva iz članka 154. Komisija može pokrenuti, u uskoj suradnji s državom-članicom, sve korisne inicijative za promicanje takve koordinacije.

3. Zajednica može odlučiti o suradnji s trećim zemljama na promicanju projekata od uzajamnog interesa i na osiguranju međusobnog funkcioniranja mreža.

Članak 156. (bivši članak 129d)

Smjernice i ostale mjere iz članka 155. stavak 1. usvaja Vijeće, u skladu s postupkom iz članka 251. i nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom i Odborom regija.

Za smjernice i projekte od zajedničkog interesa koji se odnose na područje neke države-članice potrebno je odobrenje te države-članice.

GLAVA XVI. (bivša Glava XIII.)

INDUSTRIJA

Članak 157. (bivši članak 130.)

1. Zajednica i države-članice moraju se pobrinuti da postoje uvjeti potrebni za konkurentnost industrije Zajednice.

U tu svrhu, a u skladu sa sustavom otvorenih i konkurentnih tržišta, njihovo djelovanje teži:

- ubrzanju prilagodbe industrije strukturnim promjenama;
- razvijanju okoliša koji pogoduje osnivanju i razvoju poduzeća diljem Zajednice, osobito malih i srednjih poduzeća;
- razvijanju okoliša koji pogoduje suradnji između poduzeća;
- pospešivanju iskorištavanja industrijskog potencijala politike inovacije, istraživanja i tehnološkog razvoja.

2. Države-članice dužne su se međusobno konzultirati, zajedno s Komisijom, te po potrebi koordinirati svoje djelovanje. Komisija može pokrenuti svaku korisnu inicijativu za promicanje takve koordinacije.

3. Zajednica je dužna pridonositi ostvarivanju ciljeva iz stavka 1. kroz politike i aktivnosti koje provodi na temelju ostalih odredbi ovog Ugovora. Vijeće može odlučiti, jednoglasnom odlukom na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom i Gospodarskim i socijalnim odborom, o konkretnim mjerama za podupiranje aktivnosti poduzetih u državama-članicama u svrhu ostvarivanja ciljeva iz stavka 1.

Ova glava ne predstavlja temelj za uvođenje bilo kakvih mjera od strane Zajednice koje bi mogle narušiti tržišno natjecanje.

GLAVA XVII. (bivša Glava XIV.)

GOSPODARSKA I DRUŠTVENA POVEZANOST

Članak 158. (bivši članak 130a)

Radi promicanja sveukupnog skladnog razvoja, Zajednica osmišljava i provodi aktivnosti koje jačaju njenu gospodarsku i društvenu povezanost.

Zajednica ima osobito za cilj smanjiti razlike između stupnja razvijenosti različitih regija i zaostalost najzapotavljnijih regija ili otoka, uključujući seoska područja.

Članak 159. (bivši članak 130b)

Države-članice su dužne voditi svoje gospodarske politike i koordinirati ih na način da, između ostalog, postignu ciljeve iz članka 158. Pri stvaranju i provedbi politika i aktivnosti Zajednice, kao i pri ostvarivanju unutarnjeg tržišta, mora se voditi računa o ciljevima iz članka 158. i pridonijeti njihovom ostvarivanju. Zajednica će također podupirati ostvarivanje tih ciljeva svojim djelovanjem kroz Strukturne fondove (Europski fond za smjernice i jamstva u poljoprivredi, Odsjek za smjernice; Europski socijalni fond; Europski fond za regionalni razvoj), Europsku investicijsku banku i ostale postojeće financijske instrumente.

Svake tri godine Komisija podnosi izvještaj Europskom parlamentu, Vijeću, Gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o napretku koji je postignut na ostvarivanju gospodarske i društvene povezanosti, kao i o načinu na koji su razna sredstva utvrđena ovim člankom pridonijela tom napretku. Tom se izvještaju po potrebi mogu priložiti i odgovarajući prijedlozi.

Ako se ukaže potreba za nekim specifičnim koracima izvan fondova, bez da se nanosi šteta mjerama koje su donijete u okviru drugih politika Zajednice, Vijeće može odlučiti o takvim koracima jednoglasno na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom, Gospodarskim i socijalnim odborom i Odborom regija.

Članak 160. (bivši članak 130c)

Namjena Europskog fonda za regionalni razvoj je da pomogne rješavanju glavnih regionalnih neuravnoteženosti u Zajednici, kroz sudjelovanje u razvoju i strukturnoj prilagodbi regija koje zaostaju u razvoju te u preobrazbi industrijskih regija u slabljenju.

Članak 161. (bivši članak 130d)

Ne dovodeći u pitanje primjenu članka 162., Vijeće je dužno, na prijedlog Komisije i nakon odobrenja Europskog parlamenta te nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom i Odborom regija, definirati zadaće, prioritetne ciljeve i organizaciju

strukturnih fondova, što bi moglo uključivati i grupiranje fondova. Djelujući po istom postupku, Vijeće određuje opća pravila koja će se primjenjivati na fondove i odredbe potrebne za osiguranje njihove učinkovitosti i njihovu međusobnu koordinaciju, kao i koordinaciju fondova s ostalim postojećim financijskim instrumentima.

Kohezioni fond, koji osniva Vijeće po istom postupku, osigurat će financijski doprinos za projekte s područja okoliša i transeuropskih mreža u okviru prijevozne infrastrukture.

Članak 162. (bivši članak 130e)

Provedbene odluke koje se odnose na Europski fond za regionalni razvoj donosi Vijeće u skladu s postupkom iz članka 251., nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom i Odborom regija.

Članak 37. i dalje se primjenjuje na Europski fond za smjernice i jamstva u poljoprivredi, Odsjek za smjernice, a članak 148. na Europski socijalni fond.

GLAVA XVIII. (bivša Glava XV.)

ISTRAŽIVANJE I TEHNOLOŠKI RAZVOJ

Članak 163. (bivši članak 130f)

1. Zajednica ima za cilj jačati znanstvene i tehnološke temelje industrije Zajednice i poticati je, kako bi postala konkurentnijom na međunarodnoj razini, a istodobno promicati i sve istraživačke aktivnosti koje se smatraju nužnim na temelju ostalih poglavlja ovog Ugovora.

2. U tu svrhu, Zajednica je dužna poticati poduzeća širom Zajednice, uključujući mala i srednja poduzeća, istraživačke centre i sveučilišta, u njihovim visokokvalitetnim istraživačkim aktivnostima i aktivnostima na području tehnološkog razvoja; dužna je podupirati njihova nastojanja da međusobno surađuju kako bi mogla u potpunosti iskoristiti potencijal unutarnjeg tržišta, osobito sklapanjem nacionalnih javnih ugovora, definiranjem zajedničkih normi i uklanjanjem zakonskih i poreznih prepreka toj suradnji.

3. Odredbama iz ove glave uređuje se postupak odlučivanja i provedbe svih aktivnosti Zajednice utvrđenih ovim Ugovorom na području istraživanja i tehnološkog razvoja, uključujući ogledne projekte.

Članak 164. (bivši članak 130g)

U ostvarivanju ovih ciljeva, Zajednica provodi sljedeće aktivnosti kojima se nadopunjuju aktivnosti u državama-članicama:

(a) provođenje istraživanja, programa za tehnološki razvoj i oglednih programa promicanjem suradnje s poduzećima, istraživačkim centrima i sveučilištima te promicanjem njihove međusobne suradnje;

- (b) promicanje suradnje na području istraživanja, tehnološkog razvoja i oglednih programa Zajednice s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama;
- (c) širenje i maksimalno iskorištavanje rezultata aktivnosti Zajednice na području istraživanja, tehnološkog razvoja i oglednih programa;
- (d) stimuliranje usavršavanja i pokretljivosti istraživača u Zajednici.

Članak 165. (bivši članak 130h)

1. Zajednica i države-članice koordiniraju svoje aktivnosti na istraživanju i tehnološkom razvoju, kako bi se osiguralo da nacionalne politike i politika Zajednice budu međusobno usklađene.

2. Komisija može poduzeti korisne inicijative za promicanje koordiniranja iz stavka 1., u uskoj suradnji s državom-članicom.

Članak 166. (bivši članak 130i)

1. Vijeće će donijeti, u skladu s postupkom iz članka 251. i nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom, višegodišnji okvirni program kojim će se predvidjeti sve aktivnosti Zajednice.

Okvirnim se programom:

- utvrđuju znanstveni i tehnološki ciljevi koje treba postići kroz aktivnosti utvrđene u članku 164. i određuju se relevantni prioriteti;
- opisuju se te aktivnosti u osnovnim crtama;
- određuje maksimalni ukupni iznos i iscrpna pravila financijskog sudjelovanja Zajednice u okvirnom programu, kao i odgovarajući dijelovi za svaku pojedinu aktivnost.

2. Svakom promjenom situacije okvirni se program prilagođava ili dopunjuje.

3. Okvirni se program provodi pomoću konkretnih programa osmišljenih u okviru svake aktivnosti. Svaki konkretni program sadrži iscrpna pravila njegove primjene, kojima se određuje njegovo trajanje i predviđaju potrebna sredstva. Iznos potrebnih sredstava, utvrđen u okviru konkretnih programa, ne smije biti veći od cjelokupnog maksimalnog iznosa određenog za okvirni program i za svaku aktivnost.

4. Vijeće usvaja konkretne programe odlukom kvalificirane većine, na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom i Gospodarskim i socijalnim odborom.

Članak 167. (bivši članak 130j)

Za provedbu višegodišnjeg okvirnog programa, Vijeće:

- utvrđuje pravila za sudjelovanje poduzeća, istraživačkih centara i sveučilišta;
- utvrđuje pravila za obznanjivanje rezultata istraživanja.

Članak 168. (bivši članak 130k)

Tijekom provedbe višegodišnjeg okvirnog programa, može se donijeti odluka o dodatnim programima koji predviđaju sudjelovanje samo nekih država-članica, a koje će ih financirati ovisno o mogućem sudjelovanju Zajednice.

Vijeće usvaja pravila koja se primjenjuju na dodatne programe, osobito u pogledu širenja znanja i dostupnosti ostalim državama-članicama.

Članak 169. (bivši članak 130l)

Tijekom provedbe višegodišnjeg okvirnog programa, Zajednica se u dogovoru sa zainteresiranim državama-članicama može osigurati sudjelovanje u istraživačkim i razvojnim programima koje organizira nekoliko država-članica, uključujući i suradnju u strukturama osnovanim za provedbu tih programa.

Članak 170. (bivši članak 130m)

Tijekom provedbe višegodišnjeg okvirnog programa, Zajednica može predvidjeti suradnju u istraživanju, tehnološkom razvoju i oglednim programima Zajednice s trećim zemljama ili međunarodnim organizacijama.

Iscrpno uređivanje takve suradnje može biti predmetom sporazuma između Zajednice i zainteresiranih trećih strana, o kojima se pregovara i koji se sklapaju u skladu s člankom 300.

Članak 171. (bivši članak 130n)

Zajednica može osnovati zajednička poduzeća ili bilo koju drugu strukturu potrebnu za učinkovito provođenje programa istraživanja, tehnološkog razvoja i oglednih programa Zajednice.

Članak 172. (bivši članak 130o)

Vijeće usvaja odredbe iz članka 171. odlukom kvalificirane većine, a na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom i Gospodarskim i socijalnim odborom.

Vijeće usvaja odredbe iz članka 167., 168. i 169. u skladu s postupkom iz članka 251. nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom. Usvajanje dodatnih programa zahtijeva suglasnost zainteresiranih država-članica.

Članak 173. (bivši članak 130p)

Početkom svake godine, Komisija je dužna poslati izvještaj Europskom parlamentu i Vijeću. Izvještaj mora sadržavati informacije o istraživačkim aktivnostima i aktivnostima na tehnološkom razvoju te o obznanjivanju rezultata tijekom prethodne godine, kao i program rada za tekuću godinu.

OKOLIŠ*Članak 174.* (bivši članak 130r)

1. Politika Zajednice u pogledu okoliša pridonosi ostvarivanju sljedećih ciljeva:

- očuvanja, zaštite i poboljšanja kvalitete okoliša;
- zaštite ljudskog zdravlja;
- razumnog i racionalnog korištenja prirodnih resursa;
- promicanju mjera na međunarodnoj razini za rješavanje regionalnih ili svjetskih problema okoliša.

2. Politika okoliša Zajednice ima za cilj postići visoki stupanj zaštite, uvažavajući različite situacije u različitim regijama Zajednice. Temelji se na načelu predostrožnosti, na načelu prevencije, na načelu prema kojem se šteta nanijeta okolišu prioritetno rješava na izvoru i načelu prema kojem uzročnik zagađivanja mora platiti.

U tom kontekstu, mjere usklađivanja kojima se trebaju ispuniti zahtjevi za zaštitu okoliša obuhvaćaju, kada je primjereno, zaštitnu klauzulu koja omogućava državama-članicama poduzimanje privremenih mjera iz neekonomskih razloga, odnosno za zaštitu okoliša, uz uvjet da budu popraćene inspekcijskim postupkom Zajednice.

3. Tijekom utvrđivanja politike okoliša, Zajednica će voditi računa o:

- raspoloživim znanstvenim i tehničkim podacima;
- uvjetima u pogledu okoliša u različitim regijama Zajednice;
- potencijalnim prednostima i troškovima akcije ili nepoduzimanja akcije;
- gospodarskom i društvenom razvitku Zajednice u cjelini i uravnoteženom razvoju njenih regija.

4. Zajednica i države-članice su dužne surađivati s trećim zemljama i nadležnim međunarodnim organizacijama u okviru svojih nadležnosti. Suradnja Zajednice može se urediti sporazumima između Zajednice i zainteresiranih trećih strana, o kojima se pregovara i koji se sklapaju u skladu s člankom 300.

Prethodni podstavak ne šteti nadležnosti država-članica da pregovaraju u međunarodnim tijelima i sklapaju međunarodne sporazume.

Članak 175. (bivši članak 130s)

1. Vijeće odlučuje, u skladu s postupkom iz članka 251. nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom i Odborom regija, o akciji koju Zajednica treba poduzeti kako bi se ostvarili ciljevi iz članka 174.

2. Odstupanjem od postupka za donošenje odluka utvrđenog u stavku 1., a ne dovodeći u pitanje primjenu članka 95., Vijeće, jednoglasnom odlukom na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom,

Gospodarskim i socijalnim odborom i Odborom regija, usvaja:

- odredbe prvenstveno porezne prirode;
- mjere prostornog planiranja, korištenja zemlje s izuzetkom gospodarenja otpadom i mjera opće naravi, te gospodarenja vodenim resursima;
- mjere koje značajno utječu na odluku države-članice u odabiru različitih energetske izvora i opće strukture svoje opskrbe energijom.

Vijeće može, pod uvjetima utvrđenim u prethodnom podstavku, definirati pitanja iz ovog stavka za što je potrebna odluka kvalificirane većine.

3. Na ostalim područjima, opće programe akcije u kojima se određuju prioritetni ciljevi donosi Vijeće, u skladu s postupkom iz članka 251. nakon konzultacija s Gospodarskim i socijalnim odborom i Odborom regija.

Vijeće, postupajući u smislu stavka 1. ili stavka 2., ovisno o slučaju, usvaja mjere potrebne za provedbu tih programa.

4. Bez nanošenja štete određenim mjerama na razini Zajednice, države-članice financiraju i provode politiku okoliša.

5. Bez nanošenja štete načelu prema kojem uzročnik zagađivanja mora platiti, ako mjera koja se temelji na odredbama stavka 1. zahtijeva troškove za koje se smatra da su nesrazmjerni za državne vlasti neke države-članice, Vijeće je dužno predvidjeti, u okviru pravnog akta kojim se usvaja ta mjera, odredbe u obliku:

- privremenih odstupanja, i/ili
- financijske potpore iz Kohezionog fonda osnovanog na temelju članka 161.

Članak 176. (bivši članak 130t)

Zaštitne mjere usvojene na temelju članka 175. ne sprečavaju državu-članicu da zadrži ili uvede strože zaštitne mjere. Takve mjere moraju biti u skladu s ovim Ugovorom. O njima treba izvijestiti Komisiju.

GLAVA XX. (bivša Glava XVII.)

RAZVOJNA SURADNJA

Članak 177. (bivši članak 130u)

1. Politika Zajednice na području razvojne suradnje, koja mora biti komplementarna politikama što ih provode države-članice, potiče:

- održiv gospodarski i društveni razvoj zemalja u razvoju, a osobito onih koje su u najnepovoljnijem položaju;
- nesmetanu i postupnu integraciju zemalja u razvoju u svjetsko gospodarstvo;
- borbu protiv siromaštva u zemljama u razvoju.

2. Politika Zajednice na ovom području pridonosi općem cilju razvijanja i učvršćivanja demokracije i vladavine prava, kao i poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda.

3. Zajednica i države-članice dužne su poštivati obveze i voditi računa o ciljevima koje su odobrile u kontekstu Ujedinjenih naroda i ostalih mjerodavnih međunarodnih organizacija.

Članak 178. (bivši članak 130v)

Zajednica će voditi računa o ciljevima iz članka 177. u politici koju provodi, a za koju postoji vjerojatnost da bi mogla imati utjecaja na zemlje u razvoju.

Članak 179. (bivši članak 130w)

1. Ne dovodeći u pitanje primjenu ostalih odredbi ovog Ugovora, Vijeće usvaja, u skladu s postupkom iz članka 251., potrebne mjere za unapređivanje ciljeva iz članka 177. Te mjere mogu biti usvojene u obliku višegodišnjih programa.

2. Europska investicijska banka pridonosi provedbi mjera iz stavka 1., pod uvjetima utvrđenim u njenom Statutu.

3. Odredbe ovog članka ne utječu na suradnju s afričkim, karipskim i tihooceanskim zemljama u okviru Konvencije AKP-EZ.

Članak 180. (bivši članak 130x)

1. Zajednica i države-članice su dužne koordinirati svoju politiku razvojne suradnje i međusobno se konzultirati o programima pomoći i u okviru međunarodnih organizacija te za vrijeme međunarodnih konferencija. Mogu poduzimati zajedničku akciju. Države-članice po potrebi pridonose provedbi programa pomoći Zajednice.

2. Komisija može pokretati korisne inicijative za promicanje koordiniranja iz stavka 1.

Članak 181. (bivši članak 130y)

Zajednica i države-članice dužne su surađivati s trećim zemljama i s mjerodavnim međunarodnim organizacijama, u okviru svojih nadležnosti. Suradnja Zajednice može se urediti sporazumima između Zajednice i zainteresirane treće strane, o kojima se pregovara i koji se sklapaju u skladu s člankom 300.

Prethodni stavak ne šteti nadležnosti država-članica da pregovaraju u međunarodnim tijelima i sklapaju međunarodne sporazume.

DIO ČETVRTI

POVEZIVANJE PREKOMORSKIH ZEMALJA I TERITORIJA

Članak 182. (bivši članak 131.)

Države-članice suglasne su da se sa Zajednicom povežu neuropske zemlje i teritoriji koji imaju posebne odnose s

Danskom, Francuskom, Nizozemskom i Ujedinjenim Kraljevstvom Velike Britanije i Sjeverne Irske. Ove zemlje i teritoriji (u daljnjem tekstu: 'zemlje i teritoriji') popisani su u Dodatku II. ovom Ugovoru.

Svrha povezivanja je promicanje gospodarskog i društvenog razvoja zemalja i teritorija te uspostavljanje bliskih gospodarskih odnosa između njih i Zajednice u cjelini.

Sukladno načelima iz Preambule ovog Ugovora, povezivanje služi prvenstveno promicanju interesa i prosperiteta stanovnika tih zemalja i teritorija, kako bi ih se vodilo prema gospodarskom, društvenom i kulturnom razvitku kojem teže.

Članak 183. (bivši članak 132.)

Povezivanje ima sljedeće ciljeve.

- 1) Države-članice primjenjivat će na svoju trgovinu sa zemljama i teritorijima jednaki tretman kakav primjenjuju jedni prema drugima sukladno ovom Ugovoru.
- 2) Svaka zemlja ili teritorij primjenjivat će na svoju trgovinu s državama-članicama i s ostalim zemljama i teritorijima tretman jednak onome koji se primjenjuje na europsku državu s kojom ima posebne odnose.
- 3) Države-članice pridonosit će ulaganjima potrebnim za postupni razvoj tih zemalja i teritorija.
- 4) Sve fizičke i pravne osobe koje su državljani države-članice, ili jedne od zemalja i teritorija, mogu ravnopravno sudjelovati u javnim nadmetanjima i davanjima ponuda za ulaganja koja financira Zajednica.
- 5) U odnosima između država-članica i zemalja i teritorija, pravo državljana na osnivanje društava ili tvrtki uređuje se u skladu s odredbama i postupcima utvrđenim u poglavlju koje se odnosi na pravo osnivanja na nediskriminirajućoj osnovi, što podliježe posebnim odredbama članka 187.

Članak 184. (bivši članak 133.)

1. Carinske pristojbe na uvoz roba koje su porijeklom iz zemalja i teritorija u države-članice zabranjene su u skladu sa zabranom carinskih pristojbi između država-članica, sukladno odredbama ovog Ugovora.

2. Carinske pristojbe na uvoz u svaku zemlju ili teritorij iz država-članica, ili iz drugih zemalja ili teritorija, zabranjene su u skladu s odredbama članka 25.

3. Zemlje i teritoriji mogu, međutim, nametati carinske pristojbe koje udovoljavaju potrebama njihovog razvoja i industrijalizacije, ili stvaraju proračunski prihod.

Pristojbe iz prethodnog podstavka ne mogu biti veće od onih koje su nametnute na uvoz proizvoda iz države-članice s kojom svaka zemlja ili teritorij ima posebne odnose.

4. Stavak 2. ne primjenjuje se na zemlje i teritorije koji, zbog posebnih međunarodnih obveza kojima su vezani, već primjenjuju nediskriminirajuću carinsku tarifu.

5. Uvođenje carinskih pristojbi na robe koje su uvezene u zemlje i teritorije, ili izmjena tih carinskih pristojbi, ne smije dovesti do bilo kakve izravne ili neizravne diskriminacije, de jure ili de facto, kod uvoza iz različitih država-članica.

Članak 185. (bivši članak 134.)

Ako bi visina pristojbi koje se primjenjuju na robe iz treće zemlje po ulasku u zemlju ili teritorij, mogla, nakon primjene odredbi članka 184. stavak 1., uzrokovati bijeg trgovine na štetu bilo koje države-članice, ona može zatražiti od Komisije da predloži ostalim državama-članicama mjere potrebne za rješavanje situacije.

Članak 186. (bivši članak 135.)

Sukladno odredbama koje se odnose na javno zdravlje, javnu sigurnost ili javnu politiku, sloboda kretanja radnika iz zemalja i teritorija unutar područja država-članica, kao i radnika iz država-članica unutar područja zemalja i teritorija, uređuje se sporazumima koji se naknadno zaključuju uz jednoglasno odobrenje država-članica.

Članak 187. (bivši članak 136.)

Na temelju iskustva stečenog povezivanjem zemalja i teritorija sa Zajednicom i na temelju načela iz ovog Ugovora, Vijeće jednoglasno utvrđuje odredbe koje sadrže iscrpna pravila i postupak za povezivanje zemalja i teritorija sa Zajednicom.

Članak 188. (bivši članak 136a)

Odredbe članka 182. do 187. primjenjuju se na Grenland, a podliježu posebnim odredbama o Grenlandu utvrđenim u Protokolu o posebnim aranžmanima za Grenland, u dodatku ovom Ugovoru.

DIO PETI

INSTITUCIJE ZAJEDNICE

GLAVA I.

ODREDBE O INSTITUCIJAMA

Poglavlje 1.

Institucije

Odjeljak 1.

Europski parlament

Članak 189. (bivši članak 137.)

Europski parlament, koji se sastoji od predstavnika naroda iz država okupljenih u Zajednici, ostvaruje ovlasti koje su mu dodijeljene ovim Ugovorom.

Broj zastupnika u Europskom parlamentu ne smije premašiti sedam stotina.

Članak 190. (bivši članak 138.)

1. Predstavnici naroda iz država okupljenih u Zajednici biraju se u Europski parlament na temelju neposrednog općeg prava glasa.

2. Svaka država-članica ima sljedeći broj izabranih predstavnika:

Belgija	25
Danska	16
Njemačka	99
Grčka	25
Španjolska	64
Francuska	87
Irska	15
Italija	87
Luksemburg	6
Nizozemska	31
Austrija	21
Portugal	25
Finska	16
Švedska	22
Velika Britanija i Sjeverna Irska	87

U slučaju izmjena i dopuna ovog stavka, broj predstavnika izabranih u svakoj državi-članici mora osigurati odgovarajuću zastupljenost naroda iz država okupljenih u Zajednici.

3. Predstavnici se biraju na razdoblje od pet godina.

4. Europski parlament će izraditi prijedlog za izbore neposrednim općim pravom glasa u skladu s jedinstvenim postupkom u svim državama-članicama ili u skladu s načelima koja su zajednička svim državama-članicama.

Vijeće je dužno jednoglasno usvojiti odgovarajuće odredbe, nakon što je dobilo suglasnost Europskog parlamenta koji je odlučio većinom svojih zastupnika te ih potom preporučiti državama-članicama na usvajanje u skladu s njihovim ustavnim zahtjevima.

5. Nakon što zatraži mišljenje Komisije i dobije jednoglasno odobrenje Vijeća, Europski parlament utvrđuje propise i opće uvjete na osnovu kojih njegovi zastupnici obavljaju svoje dužnosti.

Članak 191. (bivši članak 138a)

Političke stranke na europskoj razini važan su čimbenik integracije unutar Unije. One pridonose stvaranju europske svijesti i izražavanju političke volje građana Unije.

Članak 192. (bivši članak 138b)

Europski parlament sudjeluje u postupku koji vodi do usvajanja pravnih akata Zajednice, kako je utvrđeno ovim

Ugovorom, ostvarivanjem svojih ovlasti na temelju postupaka iz članaka 251. i 252. te davanjem svoje suglasnosti ili savjetodavnih mišljenja.

Odlukom većine svojih zastupnika, Europski parlament može zatražiti od Komisije da podnese odgovarajući prijedlog o pitanjima za koje smatra da je potreban pravni akt Zajednice u svrhu provedbe ovog Ugovora.

Članak 193. (bivši članak 138c)

U obavljanju svojih dužnosti, Europski parlament može na zahtjev četvrtine svojih zastupnika osnovati privremeni Istražni odbor, čime se ne nanosi šteta ovlastima koje ovaj Ugovor daje ostalim institucijama ili tijelima za istraživanje navodnih povreda ili krivog postupanja pri provedbi prava Zajednice, osim kada se navodne činjenice razmatraju na sudu i dok je predmet još uvijek u postupku.

Privremeni Istražni odbor prestaje postojati predajom svog izvještaja.

Iscrpe odredbe o ostvarivanju prava na istragu utvrđuju se općom suglasnošću Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije.

Članak 194. (bivši članak 138d)

Svaki građanin Unije i svaka fizička ili pravna osoba koja prebiva ili ima registrirani ured u jednoj državi-članici, ima pravo uputiti peticiju Europskom parlamentu, pojedinačno ili zajedno s ostalim građanima ili osobama, o pitanju koje spada u djelokrug Zajednice te koje neposredno utječe na tu osobu.

Članak 195. (bivši članak 138e)

1. Europski parlament imenuje pučkog pravobranitelja koji je ovlašten primiti pritužbe od svakog građanina Unije ili svake fizičke ili pravne osobe koja prebiva ili ima registrirani ured u jednoj državi-članici, a u vezi slučajeva krivog upravljanja aktivnostima institucija ili tijela Zajednice, s izuzetkom Suda i Prvostupanjskog suda u vršenju njihove pravosudne funkcije.

U skladu sa svojim dužnostima, pučki pravobranitelj provodi istrage za koje smatra da su osnovane, na vlastitu inicijativu ili na temelju pritužbi koje primi neposredno ili preko zastupnika u Europskom parlamentu, osim kada su navodne činjenice bile predmetom pravnog postupka ili to još uvijek jesu. Kada pučki pravobranitelj ustanovi da je došlo do krivog upravljanja, dužan je uputiti predmet relevantnoj instituciji koja ga mora izvijestiti o svojim stajalištima u roku od tri mjeseca. Tada pučki pravobranitelj podnosi izvještaj Europskom parlamentu i relevantnoj instituciji. Osoba koja je podnijela pritužbu mora biti informirana o ishodu takve istrage.

Pučki pravobranitelj podnosi godišnji izvještaj Europskom parlamentu o ishodu svojih istraga.

2. Pučki pravobranitelj imenuje se svaki put nakon izbora za Europski parlament za razdoblje koje je jednako mandatu parlamentarnih zastupnika. Pučki pravobranitelj ima pravo biti ponovno imenovan.

Pučkog pravobranitelja može razriješiti Sud na zahtjev Europskog parlamenta, ako više ne ispunjava uvjete koji su potrebni za obavljanje njegovih dužnosti, ili zbog nekog ozbiljnog propusta u ponašanju.

3. Pučki pravobranitelj je potpuno nezavisan u obavljanju svojih dužnosti. U obavljanju tih dužnosti, ne smije tražiti niti primati upute od nijednog tijela. Za trajanja svog mandata, pučki pravobranitelj ne može se baviti drugim poslom, bez obzira je li taj posao plaćen ili ne.

4. Nakon što zatraži mišljenje Komisije i dobije odobrenje Vijeća koje odlučuje kvalificiranom većinom, Europski parlament utvrđuje propise i opće uvjete za obavljanje dužnosti pučkog pravobranitelja.

Članak 196. (bivši članak 139.)

Europski parlament održava godišnju sjednicu. Sastaje se drugog utorka u ožujku, bez potrebe za sazivanjem.

Europski parlament može se sastati na izvanrednoj sjednici na zahtjev većine svojih zastupnika, ili na zahtjev Vijeća ili Komisije.

Članak 197. (bivši članak 140.)

Europski parlament bira predsjednika i dužnosnike među svojim zastupnicima.

Članovi Komisije mogu biti nazočni svim sastancima, a mogu na vlastiti zahtjev i govoriti u ime Komisije.

Komisija je dužna usmeno ili pismeno odgovoriti na pitanja koja joj postavi Europski parlament ili njegovi zastupnici.

Vijeće se obraća Europskom parlamentu u skladu s uvjetima koje određuje Vijeće u svom Poslovniku.

Članak 198. (bivši članak 141.)

Osim ako nije ovim Ugovorom drugačije utvrđeno, Europski parlament odlučuje apsolutnom većinom važećih glasova.

Kvorum se određuje Poslovnikom.

Članak 199. (bivši članak 142.)

Europski parlament usvaja Poslovnik odlukom većine svojih zastupnika.

Rad Europskog parlamenta objavljuje se na način određen u Poslovniku.

Članak 200. (bivši članak 143.)

Europski parlament raspravlja o godišnjem općem izvješćaju koji mu predaje Komisija na sjednici otvorenoj za javnost.

Članak 201. (bivši članak 144.)

Ako se Europskom parlamentu podnese prijedlog za izglasavanje nepovjerenja aktivnostima Komisije, on o tom prijedlogu ne smije glasovati dok ne proteknu najmanje tri dana od kada je isti podnesen, a glasovanje mora biti javno.

Ako je prijedlog za izglasavanje nepovjerenja donesen dvotrećinskom većinom važećih glasova, koja predstavlja većinu zastupnika u Europskom parlamentu, članovi Komisije dužni su dati kolektivnu ostavku. Oni nastavljaju obavljati tekuće poslove dok ih se ne zamijeni u skladu s člankom 214. U tom slučaju, mandat članovima Komisije koji su imenovani kao njihova zamjena ističe na dan isteka mandata članova Komisije koji su morali dati kolektivnu ostavku.

Odjeljak 2.

Vijeće

Članak 202. (bivši članak 145.)

Radi ostvarivanja ciljeva iz ovog Ugovora, Vijeće, u skladu s odredbama ovog Ugovora:

- osigurava koordinaciju općih gospodarskih politika država-članica;
- ima pravo odlučivanja;
- prenosi na Komisiju, u pravnim aktima koje Vijeće usvaja, ovlasti za provedbu pravila koja utvrđuje Vijeće. Vijeće može postaviti određene zahtjeve u odnosu na ostvarivanje tih ovlasti. Vijeće može pridržati i pravo da u određenim slučajevima neposredno ostvaruje provedbene ovlasti. Spomenuti postupci moraju biti sukladni načelima i pravilima koje Vijeće unaprijed utvrđuje jednoglasnom odlukom na prijedlog Komisije i nakon što je dobilo mišljenje Europskog parlamenta.

Članak 203. (bivši članak 146.)

Vijeće je sastavljeno od jednog predstavnika svake države-članice na ministarskoj razini, koji je ovlašten preuzimati obveze u ime vlade te države-članice.

Dužnost predsjednika obavlja redom svaka država-članica u Vijeću kroz razdoblje od šest mjeseci, po redoslijedu o kojem Vijeće jednoglasno odlučuje.

Članak 204. (bivši članak 147.)

Vijeće se sastaje kada ga sazove predsjednik na vlastitu inicijativu ili na zahtjev jednog člana Vijeća ili Komisije.

Članak 205. (bivši članak 148.)

1. Osim ako ovim Ugovorom nije drugačije određeno, Vijeće djeluje većinom svojih članova.

2. Kada Vijeće mora djelovati kvalificiranom većinom, glasovi njegovih članova ponderiraju se na sljedeći način:

Belgija	5
Danska	3
Njemačka	10
Grčka	5
Španjolska	8
Francuska	10
Irska	3
Italija	10
Luksemburg	2
Nizozemska	5
Austrija	4
Portugal	5
Finska	3
Švedska	4
Velika Britanija i Sjeverna Irska	10.

Za donošenje pravnih akata Vijeća, potrebna su najmanje:

- 62 glasa za, kada ih sukladno ovom Ugovoru treba donijeti na prijedlog Komisije,
- 62 glasa za, koja je dalo najmanje 10 članova, u ostalim slučajevima.

3. Suzdržanost od glasovanja članova koji su prisutni osobno ili po predstavniku ne sprečava Vijeće da donese pravne akte za koje je potrebna jednoglasnost.

Članak 206. (bivši članak 150.)

Pri glasovanju, svaki član Vijeća može glasovati najviše u ime još jednog člana.

Članak 207. (bivši članak 151.)

1. Odbor koji se sastoji od stalnih predstavnika država-članica odgovoran je za pripremu rada Vijeća i za obavljanje zadaća koje mu Vijeće dodijeli. Odbor može donositi odluke o postupku u slučajevima utvrđenim u Poslovniku Vijeća.

2. Vijeću pomaže Glavno tajništvo za koje je odgovoran Glavni tajnik, visoki predstavnik za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku, kojem pomaže zamjenik glavnog tajnika, odgovoran za funkcioniranje Glavnog tajništva. Glavnog tajnika i zamjenika glavnog tajnika imenuje Vijeće jednoglasnom odlukom.

Vijeće odlučuje o ustroju Glavnog tajništva.

3. Vijeće donosi svoj Poslovnik.

U svrhu primjene članka 255. stavak 3., Vijeće u Poslovniku određuje uvjete pod kojima su pravni akti Vijeća dostupni javnosti. U svrhu ovog stavka, Vijeće definira slučajeve u kojima se smatra da djeluje u zakonodavnom svojstvu, kako bi se omogućila veća dostupnost pravnih akata u tim slučajevima i očuvala djelotvornost njegovog postupka odlučivanja. U svakom slučaju, kada Vijeće djeluje u zakonodavnom svojstvu,

rezultati glasovanja i obrazloženja glasovanja, kao i zapisnik, moraju se dati u javnost.

Članak 208. (bivši članak 152.)

Vijeće može zatražiti od Komisije da izradi neke studije koje Vijeće smatra poželjnim za postizanje zajedničkih ciljeva, kao i da mu uputi odgovarajuće prijedloge.

Članak 209. (bivši članak 153.)

Nakon što primi mišljenje Komisije, Vijeće je dužno utvrditi pravila kojima će se voditi odbori utvrđeni ovim Ugovorom.

Članak 210. (bivši članak 154.)

Djelujući kvalificiranom većinom, Vijeće utvrđuje plaće, dodatke i mirovine predsjednika i članova Komisije, te predsjednika, sudaca, glavnih odvjetnika i tajnika Suda. Vijeće kvalificiranom većinom utvrđuje i svaku isplatu koja se daje umjesto naknade.

Odjeljak 3.

Komisija

Članak 211. (bivši članak 155.)

U svrhu osiguranja ispravnog funkcioniranja i razvoja zajedničkog tržišta, Komisija je dužna:

- osigurati primjenu odredbi ovog Ugovora i mjera koje institucije poduzimaju na temelju istih;
- formulirati preporuke ili dati mišljenja o pitanjima koja su predmetom ovog Ugovora, ako je to u istom izriječkom utvrđeno ili ako to Komisija smatra potrebnim;
- imati vlastito pravo odlučivanja i sudjelovati u oblikovanju mjera koje poduzimaju Vijeće i Europski parlament na način utvrđen ovim Ugovorom;
- ostvarivati ovlasti koje joj daje Vijeće za provedbu pravila koje Vijeće odredi.

Članak 212. (bivši članak 156.)

Komisija je dužna svake godine, a najkasnije mjesec dana prije početka sjednice Europskog parlamenta, objaviti opći izvještaj o aktivnostima Zajednice.

Članak 213. (bivši članak 157.)

1. Komisija se sastoji od 20 članova koji se biraju na temelju njihove opće stručnosti, a čija nezavisnost nije upitna.

Vijeće može jednoglasnim odlučivanjem izmijeniti broj članova Komisije.

Samo državljanji država-članica mogu biti članovima Komisije.

Komisija mora imati najmanje po jednog državljanina svake države-članice, ali ne smije imati više od dva člana koji imaju državljanstvo iste države.

2. Članovi Komisije moraju u općem interesu Zajednice biti potpuno nezavisni u obavljanju svojih dužnosti.

U obavljanju tih dužnosti, oni ne smiju tražiti ni primati upute od bilo koje vlade ili bilo kojeg drugog tijela. Dužni su se suzdržati od svakog djelovanja koje je nespojivo s njihovim dužnostima. Svaka država-članica obvezuje se da će poštivati ovo načelo i da neće nastojati utjecati na članove Komisije u obavljanju njihovih zadaća.

Članovi Komisije ne mogu se za trajanja svog mandata baviti niti jednim drugim poslom, bez obzira je li plaćen ili nije. Pri preuzimanju svojih dužnosti, moraju svečano prisegnuti da će za vrijeme svog mandata i nakon njega poštivati obveze koje proizlaze iz istog, a osobito svoju dužnost da se ponašaju s integritetom i diskrecijom u pogledu prihvaćanja određenih imenovanja ili beneficija nakon što prestanu obavljati tu dužnost. U slučaju povrede tih obveza, Sud može, na zahtjev Vijeća ili Komisije, odlučiti da se dotični član, ovisno o okolnostima, pošalje u obveznu mirovinu sukladno članku 216., ili da mu se umjesto toga uskrati pravo na mirovinu ili neke druge beneficije.

Članak 214. (bivši članak 158.)

1. Članovi Komisije imenuju se u skladu s postupkom iz stavka 2. na razdoblje od pet godina, što po potrebi podliježe članku 201.

Njihov se mandat može obnovljati.

2. Vlade država-članica općom suglasnošću predlažu kandidata kojeg namjeravaju imenovati predsjednikom Komisije; kandidaturu mora odobriti Europski parlament.

Vlade država-članica, u suglasnosti s kandidatima za predsjednika, predlažu ostale kandidate koje namjeravaju imenovati članovima Komisije.

Predsjednik i ostali članovi Komisije koji su na ovaj način istaknuti kao kandidati daju se kao tijelo na glasovanje Europskom parlamentu koji ih odobrava. Nakon odobrenja Europskog parlamenta, predsjednika i ostale članove Komisije imenuju vlade država-članica općom suglasnošću.

Članak 215. (bivši članak 159.)

Osim redovnom zamjenom ili smrću, dužnosti člana Komisije prestaju i njegovom ostavkom ili obveznim umirovljenjem.

Slobodno mjesto koje tako nastaje zauzima, do kraja mandata tog člana, novi član kojeg općom suglasnošću imenuju vlade država-članica. Vijeće može jednoglasno odlučiti da to slobodno mjesto ne treba nitko zauzeti.

U slučaju ostavke, obveznog umirovljenja ili smrti predsjednika, potrebno je pronaći zamjenu do kraja mandata. Postupak iz članka 214. stavak 2. primjenjuje se kod zamjene predsjednika.

Osim u slučaju obveznog umirovljenja iz članka 216., članovi Komisije ostaju na svojoj dužnosti dok ne budu zamijenjeni.

Članak 216. (bivši članak 160.)

Ako neki član Komisije više ne ispunjava uvjete koji su potrebni za obavljanje njegovih dužnosti ili ako je počinio ozbiljni propust u ponašanju, Sud ga na zahtjev Vijeća ili Komisije može poslati u obveznu mirovinu.

Članak 217. (bivši članak 161.)

Komisija može imenovati potpredsjednika ili dva potpredsjednika među svojim članovima.

Članak 218. (bivši članak 162.)

1. Vijeće i Komisija međusobno se konzultiraju i određuju metode suradnje općom suglasnošću.

2. Komisija donosi svoj Poslovnik kako bi osigurala da zajedno s odjelima funkcionira u skladu s odredbama ovog Ugovora. Komisija se mora pobrinuti da se ta pravila objave.

Članak 219. (bivši članak 163.)

Komisija radi pod političkim vodstvom svog predsjednika.

Komisija djeluje većinom od broja članova utvrđenih u članku 213.

Sastanak Komisije smatra se valjanim samo ako je nazočan broj članova utvrđen u njegovom Poslovniku.

Odjeljak 4.

Sud

Članak 220. (bivši članak 164.)

Sud osigurava da se u tumačenju i primjeni ovog Ugovora poštuje zakon.

Članak 221. (bivši članak 165.)

Sud se sastoji od 15 sudaca.

Sud zasjeda u plenarnoj sjednici. Međutim, Sud može osnivati vijeća od po tri, pet ili sedam sudaca, za provođenje određenih pripremnih istraga ili za suđenje u posebnim kategorijama predmeta, sukladno pravilima donijetim u tu svrhu.

Sud zasjeda u plenarnoj sjednici kada to zatraži neka država-članica ili neka institucija Zajednice koja je stranka u postupku.

Ako to Sud zatraži, Vijeće može jednoglasnom odlukom povećati broj sudaca i učiniti potrebne prilagodbe u drugom i trećem stavku ovog članka, kao i u drugom stavku članka 223.

Članak 222. (bivši članak 166.)

Sudu pomaže osam glavnih odvjetnika. Međutim, deveti odvjetnik imenuje se od 1. siječnja 1995. do 6. listopada 2000.

Dužnost je glavnih odvjetnika da sasvim nepristrano i nezavisno na otvorenim sudskim raspravama daju obrazložene podneske o predmetima koji su stigli pred Sud, kako bi pomogli Sudu u obavljanju zadaće koja mu je dodijeljena člankom 220.

Ako to Sud zatraži, Vijeće može jednoglasnom odlukom povećati broj glavnih odvjetnika i napraviti potrebne prilagodbe u trećem stavku članka 223.

Članak 223. (bivši članak 167.)

Suci i glavni odvjetnici biraju se među osobama čija nezavisnost nije upitna, a koje posjeduju kvalifikacije potrebne za imenovanje na najviše pravosudne dužnosti u svojim zemljama, ili su pravni savjetnici priznate stručnosti; imenuju se općom suglasnošću vlada država-članica na razdoblje od šest godina.

Svake tri godine provodi se djelomična zamjena sudaca. Osam i sedam sudaca naizmjenično se nadomještaju.

Svake tri godine provodi se djelomična zamjena glavnih odvjetnika. Svaki puta se mijenjaju četiri glavna odvjetnika.

Suci i glavni odvjetnici koji odlaze u mirovinu mogu biti ponovno imenovani.

Suci između sebe biraju predsjednika Suda na razdoblje od tri godine. On može biti ponovno izabran.

Članak 224. (bivši članak 168.)

Sud imenuje svog tajnika i donosi pravila kojima se utvrđuje njegova služba.

Članak 225. (bivši članak 168a)

1. Prvostupanjski sud dio je Suda i nadležan je zasjedati i donositi odluke u prvom stupnju u nekim vrstama postupaka određenim u skladu s uvjetima iz stavka 2., uz pravo na žalbu Sudu samo o pravnim pitanjima i u skladu s uvjetima utvrđenim Statutom. Prvostupanjski sud nije nadležan zasjedati i donositi odluke u pitanjima za koja se traži preliminarna odluka na temelju članka 234.

2. Na zahtjev Suda i nakon konzultacija s Europskim parlamentom i Komisijom, Vijeće jednoglasno utvrđuje vrste postupaka iz stavka 1. i sastav Prvostupanjskog suda, te usvaja potrebne prilagodbe i dodatne odredbe u Statutu Suda. Osim ako Vijeće ne

odluči drugačije, odredbe ovog Ugovora koje se odnose na Sud, a osobito odredbe Protokola o Statutu Suda, primjenjuju se na Prvostupanjski sud.

3. Članovi Prvostupanjskog suda biraju se među osobama čija nezavisnost nije upitna, a koje posjeduju sposobnost potrebnu za imenovanje na pravosudnu dužnost; imenuju ih vlade država-članica općom suglasnošću na razdoblje od šest godina. Članstvo se može djelomično obnoviti svake tri godine. Članovi koji odlaze u mirovinu mogu biti ponovno imenovani.

4. Prvostupanjski sud donosi svoj Poslovnik u suglasnosti sa Sudom. Za usvajanje Poslovnika potrebno je jednoglasno odobrenje Vijeća.

Članak 226. (bivši članak 169.)

Ako Komisija smatra da je neka država-članica propustila ispuniti neku obvezu na temelju ovog Ugovora, dužna je sastaviti obrazloženo mišljenje o toj stvari nakon što je omogućila dotičnoj državi da podnese svoje očitovanje.

Ako država ne postupi u skladu s mišljenjem u roku koji odredi Komisija, ova potonja može taj predmet uputiti Sudu.

Članak 227. (bivši članak 170.)

Država-članica koja smatra da neka druga država-članica nije ispunila obvezu na temelju ovog Ugovora, može predmet uputiti Sudu.

Prije no što neka država-članica pokrene postupak protiv druge države-članice zbog navodne povrede obveze na temelju ovog Ugovora, dužna je predmet iznijeti pred Komisiju.

Komisija daje obrazloženo mišljenje nakon što je svaka zainteresirana država imala mogućnost iznijeti svoje argumente i očitovati se na argumente suprotne strane, u usmenom i pismenom obliku.

Ako Komisija ne donese svoje mišljenje u roku od tri mjeseca od dana kada joj je dostavljen taj predmet, izostanak takvog mišljenja ne sprečava njegovo upućivanje Sudu.

Članak 228. (bivši članak 171.)

1. Ako Sud ustanovi da neka država-članica nije ispunila obvezu prema ovom Ugovoru, ta država mora donijeti potrebne mjere pomoću kojih će se poštivati presuda Suda.

2. Ako Komisija smatra da država-članica nije poduzela takve mjere, nakon što omogućiti toj državi da podnese svoje očitovanje Komisija mora izdati obrazloženo mišljenje u kojem će odrediti točke u pogledu kojih država-članica nije udovoljila presudi Suda.

Ako država-članica ne poduzme potrebne mjere za poštivanje presude Suda u vremenskom roku koji odredi Komisija, Komisija može pokrenuti postupak pred Sudom. Pritom mora odrediti visinu paušalnog iznosa ili

novčane kazne koju država-članica mora platiti, a koju Komisija smatra primjerenom s obzirom na okolnosti.

Ako Sud ustanovi da država-članica nije poštivala njegovu presudu, može za to odrediti paušalni iznos ili novčanu kaznu.

Ovaj postupak ne dovodi u pitanje primjenu članka 227.

Članak 229. (bivši članak 172.)

Propisi koje zajedno donose Europski parlament i Vijeće, te koje donosi Vijeće na temelju odredbi ovog ugovora, mogu dati Sudu neograničenu nadležnost u pogledu kazni utvrđenih tim propisima.

Članak 230. (bivši članak 173.)

Sud nadzire zakonitost pravnih akata koje su zajedno usvojili Europski parlament i Vijeće, pravnih akata Vijeća, Komisije i ECB-a, osim preporuka i mišljenja te pravnih akata Europskog parlamenta, koji su donijeti s namjerom da proizvedu pravne učinke prema trećim zemljama.

U tu svrhu, Sud je nadležan u postupcima koje pokreće država-članica, Vijeće ili Komisija na temelju nenadležnosti, povrede nekog bitnog postupovnog zahtjeva, povrede ovog Ugovora ili bilo kojeg pravnog propisa vezanog uz njegovu primjenu ili zloupotrebe ovlasti.

Sud je nadležan pod istim uvjetima u postupcima koje pokrene Europski parlament, Revizijski sud i ECB u svrhu zaštite njihovih prerogativa.

Svaka fizička ili pravna osoba može, pod istim uvjetima, pokrenuti postupak protiv odluke koja se odnosi na tu osobu ili protiv odluke koja, premda postoji u obliku propisa ili odluke upućene drugoj osobi, predstavlja predmet koji je od neposredne i pojedinačne važnosti za prvu osobu.

Postupak utvrđen ovim člankom pokreće se u roku od dva mjeseca od objavljivanja mjere ili od obavještanja tužitelja o istoj ili, u izostanku istih, od dana kada je tužitelj saznao za mjeru, ovisno o konkretnom slučaju.

Članak 231. (bivši članak 174.)

Ako je pokretanje postupka utemeljeno, Sud proglašava akt ništavnim.

Međutim, ako se radi o propisu, Sud će, ako to smatra potrebnim, izjaviti koji se učinci propisa koji je proglašen ništavnim, smatraju pravomoćnima.

Članak 232. (bivši članak 175.)

Ako Europski parlament, Vijeće ili Komisija propuste djelovati i time prekrše ovaj Ugovor, države-članice i ostale institucije Zajednice mogu pokrenuti postupak pred Sudom kako bi se ustanovilo kršenje.

Postupak je dopušten samo ako je dotična institucija bila prethodno pozvana postupati. Ako u roku od dva mjeseca od takvog poziva dotična institucija nije odredila svoje stajalište, postupak se može pokrenuti u daljnjem razdoblju od dva mjeseca.

Svaka fizička ili pravna osoba može, pod uvjetima iz prethodnih stavaka, uputiti tužbu Sudu da institucija Zajednice nije uputila toj osobi nikakav drugi pravni akt, osim preporuke ili mišljenja.

Sud je nadležan, pod istim uvjetima, u postupcima koje pokrene ECB na području koje spada u nadležnost ECB-a, te u postupcima pokrenutim protiv ECB-a.

Članak 233. (bivši članak 176.)

Institucija ili institucije čiji je pravni akt proglašen ništavnim, ili čiji je propust da djeluju proglašen suprotnim ovom Ugovoru, moraju poduzeti potrebne mjere za poštivanje presude Suda.

Ova obveza ne utječe ni na koju obvezu koja bi mogla rezultirati iz primjene drugog stavka članka 288.

Ovaj se članak primjenjuje i na ECB.

Članak 234. (bivši članak 177.)

Sud je nadležan donositi preliminarne odluke o:

- (a) tumačenju ovog Ugovora;
- (b) valjanosti i tumačenju pravnih akata institucija Zajednice i ECB-a;
- (c) tumačenju statuta tijela osnovanih aktom Vijeća, u slučajevima gdje ti statuti to predviđaju.

Kada se takvo pitanje pojavi pred nekim sudom države-članice, taj sud može, ako smatra da je odluka o tom pitanju nužna da bi mogao donijeti presudu, zatražiti od Suda da o tome donese odluku.

Kada se takvo pitanje pojavi u predmetu koji se još vodi pred sudom neke države-članice, protiv čijih odluka nema pravnog lijeka na temelju nacionalnog prava, taj sud mora uputiti predmet Sudu.

Članak 235. (bivši članak 178.)

Sud je nadležan u sporovima vezanim uz naknadu štete utvrđenu u drugom stavku članka 288.

Članak 236. (bivši članak 179.)

Sud je nadležan u svim sporovima između Zajednice i njenih službenika u granicama i pod uvjetima utvrđenim u Propisima o osoblju ili Uvjetima zaposlenja.

Članak 237. (bivši članak 180.)

U granicama navedenim u daljnjem tekstu, Sud je nadležan u sporovima o:

- (a) ispunjavanju obveza iz Statuta Europske investicijske banke od strane država-članica. S tim u vezi, Upravni odbor ove banke ima ovlasti koje su dodijeljene Komisiji na temelju članka 226;
- (b) mjerama koje donosi Odbor guvernera Europske investicijske banke. S tim u vezi, svaka država-članica, Komisija ili Upravni odbor banke mogu pokrenuti postupak pod uvjetima iz članka 230.;
- (c) mjerama koje donosi Upravni odbor Europske investicijske banke. Postupak protiv takvih mjera mogu pokrenuti samo države-članice ili Komisija, pod uvjetima iz članka 230., i to samo na osnovi nepoštivanja postupka utvrđenog u članku 21. stavak 2., 5., 6. i 7. Statuta banke;
- (d) ispunjavanju obveza iz ovog Ugovora i Statuta ESCB-a od strane nacionalnih središnjih banaka. S tim u vezi, Vijeće ECB-a ima u odnosu na nacionalne središnje banke jednake ovlasti kao i Komisija u pogledu država-članica u članku 226. Ako Sud ustanovi da nacionalna središnja banka nije ispunila neku obvezu iz ovog Ugovora, ta banka mora poduzeti potrebne mjere za poštivanje presude Suda.

Članak 238. (bivši članak 181.)

Sud je nadležan donositi presudu na temelju svake klauzule o arbitraži u ugovoru sklopljenom od strane Zajednice ili u njeno ime, bez obzira podliježe li ugovor javnom ili privatnom pravu.

Članak 239. (bivši članak 182.)

Sud je nadležan u svakom sporu između država-članica koji se odnosi na predmet ovog Ugovora, ako mu je spor upućen na temelju posebnog dogovora između stranaka.

Članak 240. (bivši članak 183.)

Osim kada je na temelju ovog Ugovora nadležnost dodijeljena Sudu, sporovi u kojima je Zajednica stranka nisu po toj osnovi isključeni iz nadležnosti sudova država-članica.

Članak 241. (bivši članak 184.)

Bez obzira na istek roka iz stavka 5. članka 230., svaka stranka može, u postupku u kojem je riječ o propisu što su ga zajedno donijeli Europski parlament i Vijeće ili o propisu Vijeća, Komisije ili ECB-a, navesti razloge iz stavka 2. članka 230. kako bi se pred Sudom pozivala na neprimjenjivost tog propisa.

Članak 242. (bivši članak 185.)

Postupak pokrenut pred Sudom nema učinak privremene obustave. Međutim, Sud može narediti da primjena osporavanog pravnog akta bude privremeno obustavljena, ako smatra da to okolnosti zahtijevaju.

Članak 243. (bivši članak 186.)

Sud može u svim predmetima koje rješava propisati potrebne privremene mjere.

Članak 244. (bivši članak 187.)

Presude Suda izvršavaju se pod uvjetima iz članka 256.

Članak 245. (bivši članak 188.)

Statut Suda naveden je u posebnom Protokolu.

Jednoglasnom odlukom na zahtjev Suda, i nakon konzultacija s Komisijom i Europskim parlamentom, Vijeće može izmijeniti i dopuniti odredbe u Glavi III. tog Statuta.

Sud donosi svoj Poslovnik, za koji je potrebno jednoglasno odobrenje Vijeća.

Odjeljak 5.

Revizijski sud

Članak 246. (bivši članak 188 a)

Revizijski sud provodi reviziju.

Članak 247. (bivši članak 188b)

1. Revizijski sud ima 15 članova.
2. Članovi Revizijskog suda biraju se među osobama koje u svojim zemljama pripadaju ili su pripadale vanjskim revizorskim tijelima, ili koje su osobito kvalificirane za ovu dužnost. Njihova nezavisnost mora biti neupitna.
3. Vijeće imenuje članove Revizijskog suda jednoglasnom odlukom nakon konzultacija s Europskim parlamentom, na razdoblje od šest godina.

Članovi Revizijskog suda mogu se ponovno imenovati.

Oni između sebe biraju predsjednika Revizijskog suda na razdoblje od tri godine. Predsjednik može biti ponovno izabran.

4. Članovi Revizijskog suda moraju u općem interesu Zajednice biti potpuno nezavisni u obavljanju svojih dužnosti.

U obavljanju tih dužnosti, ne smiju tražiti niti primati upute ni od koje vlade ili nekog drugog tijela. Moraju se suzdržati od postupaka koji su nespojivi s njihovih dužnostima.

5. Članovi Revizijskog suda ne smiju se za trajanja svog mandata baviti nekim drugim poslom, bez obzira je li plaćen ili ne. Pri preuzimanju svojih dužnosti, moraju svečano prisegnuti da će za vrijeme svog mandata i nakon njega poštivati obveze koje iz njega proizlaze te da će osobito poštivati svoju dužnost da se ponašaju s potrebnim integritetom i diskrecijom u pogledu prihvaćanja nekih imenovanja ili beneficija nakon što prestanu obavljati tu dužnost.

6. Osim redovitom zamjenom ili smrću, dužnosti člana Revizijskog suda prestaju i njegovom ostavkom ili obveznim umirovljenjem po odluci Suda na temelju stavka 7.

Slobodno mjesto koje tako nastaje mora biti popunjeno do kraja mandata tog člana.

Osim u slučaju obveznog umirovljenja, članovi Revizijskog suda ostaju na svojoj dužnosti dok ne budu zamijenjeni.

7. Članu Revizijskog suda može se uskratiti služba ili pravo na mirovinu ili ostale beneficije umjesto mirovine samo ako Sud, na zahtjev Revizijskog suda, ustanovi da taj član više ne ispunjava tražene uvjete ili obveze koje proizlaze iz njegove službe.

8. Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom o uvjetima radnog odnosa predsjednika i članova Revizijskog suda, a osobito o njihovim plaćama, dodacima i mirovinama. Vijeće istom većinom odlučuje i o svim isplatama koje se daju umjesto naknade.

9. Odredbe Protokola o povlasticama i imunitetu Europskih zajednica, koje se primjenjuju na suce Suda, primjenjuju se i na članove Revizijskog suda.

Članak 248. (bivši članak 188c)

1. Revizijski sud ispituje račune svih prihoda i izdataka Zajednice. Osim toga, ispituje račune prihoda i izdataka svih tijela koje osniva Zajednica, ukoliko relevantni osnivački dokument ne isključuje takvo ispitivanje.

Revizijski sud predaje Europskom parlamentu i Vijeću izjavu kojom se potvrđuje pouzdanost računa te zakonitost i regularnost provedenih transakcija, a koja izjava se objavljuje u *Službenom listu Europskih zajednica*.

2. Revizijski sud ispituje je li sav prihod primljen i jesu li svi izdaci nastali na zakonit i regularan način te je li financijski menadžment bio zdrav. Pritom mora posebno izvjestiti o svim slučajevima počinjenih nepravilnosti.

Revizija prihoda obavlja se na temelju iznosa za koje je ustanovljeno da se trebaju naplatiti, kao i na temelju iznosa koji su već plaćeni Zajednici.

Revizija izdataka obavlja se na temelju preuzetih obveza i na temelju izvršenih plaćanja.

Ove se revizije mogu obavljati prije no što se zatvore računi za određenu financijsku godinu.

3. Revizija se temelji na evidenciji i po potrebi se obavlja na licu mjesta u ostalim institucijama Zajednice, u prostorijama tijela koje upravlja приходima ili izdacima u ime Zajednice i u državama-članicama, kao i u prostorijama fizičkih ili pravnih osoba koje primaju isplate iz proračuna. U državama-članicama, revizija se obavlja u suradnji s nacionalnim revizorskim tijelima ili, ako ona nemaju potrebne ovlasti, s nadležnim državnim

ministarstvima. Revizijski sud i nacionalna revizorska tijela država-članica dužni su surađivati u duhu povjerenja i pritom očuvati svoju nezavisnost. Ova tijela ili ministarstva moraju izvjestiti Revizijski sud namjeravaju li sudjelovati u reviziji.

Ostale institucije Zajednice, sva tijela koja upravljaju приходima ili izdacima u ime Zajednice, sve fizičke ili pravne osobe koje primaju isplate iz proračuna te nacionalna revizorska tijela ili, ako ona nemaju potrebne ovlasti, nadležna državna ministarstva, dužni su prosljediti Revizijskom sudu, na njegov zahtjev, dokumente ili informacije koje su mu potrebne za izvršenje njegove zadaće.

U pogledu aktivnosti Europske investicijske banke koja upravlja izdacima i приходima Zajednice, pravo Suda na pristup informacijama koje čuva banka uređuje se sporazumom između Suda, banke i Komisije. U odsutnosti takvog sporazuma, Sud ipak mora imati pristup informacijama potrebnim za reviziju izdataka i prihoda Zajednice kojima upravlja banka.

4. Revizijski sud je dužan izraditi godišnji izvještaj po isteku svake financijske godine. Izvještaj se prosljeđuje ostalim institucijama Zajednice i objavljuje se, zajedno s odgovorima tih institucija na očitovanja Revizijskog suda, u *Službenom listu Europskih zajednica*.

Revizijski sud može u svako doba podnositi i očitovanja o specifičnim pitanjima, osobito u obliku posebnih izvještaja, te davati mišljenja na zahtjev jedne od ostalih institucija Zajednice.

Svoje godišnje izvještaje, posebne izvještaje ili mišljenja usvaja većinom svojih članova.

Pomaže Europskom parlamentu i Vijeću u izvršavanju njihovih ovlasti kontrole provedbe proračuna.

Poglavlje 2.

Odredbe koje se odnose na više institucija

Članak 249. (bivši članak 189.)

Radi izvršavanja svojih zadaća, u skladu s odredbama ovog Ugovora, Europski parlament zajedno s Vijećem, Vijeće i Komisija izrađuju propise i izdaju direktive, donose odluke, daju preporuke ili mišljenja.

Svaki propis ima opću primjenu. Obvezujući je u cijelosti i izravno se primjenjuje u svim državama-članicama.

Direktiva je obvezujuća za svaku državu-članicu kojoj je upućena u pogledu rezultata koji se mora postići, ali prepušta državnim vlastima odabir oblika i metoda.

Odluka je u cijelosti obvezujuća za one kojima je namijenjena.

Preporuke i mišljenja nemaju obvezujuću snagu.

Članak 250. (bivši članak 189a)

1. Kada na temelju ovog Ugovora Vijeće djeluje na prijedlog Komisije, za pravni akt koji predstavlja izmjenu

ili dopunu tog prijedloga potrebna je jednoglasna odluka, što podliježe članku 251. stavak 4. i 5.

2. Ako Vijeće propusti djelovati, Komisija može izmijeniti svoj prijedlog u svakom trenutku za vrijeme postupka koji vodi do usvajanja nekog pravnog akta Zajednice.

Članak 251. (bivši članak 189b)

1. Kada se u ovom Ugovoru upućuje na ovaj članak za usvajanje pravnog akta, primjenjuje se sljedeći postupak.

2. Komisija upućuje prijedlog Europskom parlamentu i Vijeću.

Vijeće, odlukom kvalificirane većine nakon što je dobilo mišljenje Europskog parlamenta,

- ako odobrava sve izmjene i dopune sadržane u mišljenju Europskog parlamenta, može usvojiti prijedlog pravnog akta koji je na taj način izmijenjen i dopunjen;
- ako Europski parlament ne predlaže izmjene i dopune, može usvojiti prijedlog pravnog akta;
- u protivnom mora zauzeti zajedničko stajalište i o tome obavijestiti Europski parlament. Vijeće je dužno izvijestiti Europski parlament o svim razlozima koji su ga naveli da usvoji zajedničko stajalište. Komisija mora u potpunosti izvijestiti Europski parlament o svom stajalištu.

Ako, u roku od tri mjeseca od takve obavijesti, Europski parlament:

- (a) odobri zajedničko stajalište ili ne donese odluku, smatra se da je pravni akt usvojen u skladu sa zajedničkim stajalištem;
- (b) odbije zajedničko stajalište apsolutnom većinom svojih zastupnika, smatra se da predloženi pravni akt nije usvojen;
- (c) predloži izmjene i dopune zajedničkog stajališta apsolutnom većinom svojih zastupnika, izmijenjeni i dopunjeni tekst prosljeđuje se Vijeću i Komisiji, koji moraju dati svoje mišljenje o izmjenama i dopunama.

3. Ako, u roku od tri mjeseca od trenutka upućivanja predmeta, Vijeće kvalificiranom većinom odobri sve izmjene i dopune Europskog parlamenta, smatra se da je pravni akt usvojen u obliku zajedničkog stajališta koje je na taj način izmijenjeno i dopunjeno; međutim, Vijeće mora jednoglasno odlučiti o izmjenama i dopunama o kojima je Komisija dala negativno mišljenje. Ako Vijeće ne odobri sve izmjene i dopune, predsjednik Vijeća mora u dogovoru s predsjednikom Europskog parlamenta, u roku od šest tjedana, sazvati sastanak Odbora za pomirbu.

4. Odbor za pomirbu, koji se sastoji od članova Vijeća ili njihovih predstavnika te od jednakog broja predstavnika Europskog parlamenta, ima zadatak postići dogovor o zajedničkom tekstu, kvalificiranom većinom

članova Vijeća ili njihovih predstavnika i većinom predstavnika Europskog parlamenta. Komisija sudjeluje u radu Odbora za pomirbu i poduzima sve potrebne inicijative u svrhu pomirenja stajališta Europskog parlamenta i Vijeća. U obavljanju tog zadatka, Odbor za pomirbu će pristupiti zajedničkom stajalištu na temelju izmjena i dopuna koje je predložio Europski parlament.

5. Ako u roku od šest tjedana od svog sazivanja Odbor za pomirbu odobri zajednički tekst, Europski parlament, koji odlučuje apsolutnom većinom važećih glasova, i Vijeće, koje odlučuje kvalificiranom većinom, imat će na raspolaganju razdoblje od šest tjedana od tog odobrenja u kojem moraju usvojiti pravni akt u skladu sa zajedničkim tekstom. Ako jedna od ove dvije institucije propusti odobriti predloženi pravni akt u tom roku, smatra se da akt nije usvojen.

6. Kada Odbor za pomirbu ne odobri zajednički tekst, smatra se da predloženi pravni akt nije usvojen.

7. Rokovi od tri mjeseca i šest tjedana navedeni u ovom članku mogu se produžiti za najviše jedan mjesec odnosno dva tjedna, na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 252. (bivši članak 189c)

Kada se u ovom Ugovoru upućuje na ovaj članak za usvajanje pravnog akta, primjenjuje se sljedeći postupak:

- (a) Vijeće donosi zajedničko stajalište kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije i nakon dobivanja mišljenja Europskog parlamenta.
- (b) O zajedničkom stajalištu Vijeća obavještava se Europski parlament. Vijeće i Komisija moraju u potpunosti izvijestiti Europski parlament o razlozima zbog kojih je Vijeće usvojilo zajedničko stajalište, kao i o stajalištu Komisije. Ako u roku od tri mjeseca od takve obavijesti Europski parlament odobri ovo zajedničko stajalište ili ne donese odluku u tom roku, Vijeće konačno usvaja pravni akt u skladu sa zajedničkim stajalištem.
- (c) Europski parlament može u roku od tri mjeseca iz stavka (b), apsolutnom većinom svojih zastupnika, predložiti izmjene i dopune zajedničkog stajališta Vijeća. Europski parlament može, istom većinom, odbiti zajedničko stajalište Vijeća. Vijeće i Komisija moraju biti obavješteni o rezultatu tog postupka. Ako je Europski parlament odbio zajedničko stajalište Vijeća, za odlučivanje Vijeća u drugom čitanju potrebna je jednoglasnost.
- (d) Komisija će u roku od mjesec dana ponovno razmotriti prijedlog na temelju kojeg je Vijeće donijelo svoje zajedničko stajalište, vodeći računa o izmjenama i dopunama koje je predložio Europski parlament. Komisija će uputiti Vijeću, istodobno sa svojim ponovno razmotrenim prijedlogom, i izmjene i dopune Europskog parlamenta koje nije prihvatila i dati svoje mišljenje o njima. Vijeće može jednoglasno usvojiti te izmjene i dopune.

- (e) Vijeće kvalificiranom većinom usvaja prijedlog koji je Komisija ponovno razmotrila.
Da bi Vijeće izmijenilo i dopunilo prijedlog koji je ponovno razmotrila Komisija, potrebna je jednoglasna odluka.
- (f) U slučajevima iz točaka (c), (d) i (e), Vijeće mora odlučiti u roku od tri mjeseca. Ako se u tom razdoblju ne donese odluka, smatra se da prijedlog Komisije nije usvojen.
- (g) Rokovi iz točaka (b) i (f) mogu se produžiti za najviše jedan mjesec ako za to postoji opća suglasnost Vijeća i Europskog parlamenta.

Članak 253. (bivši članak 190.)

Propisi, direktive i odluke koje Europski parlament i Vijeće zajedno usvoje te pravni akti koje usvoji Vijeće ili Komisija, moraju sadržavati razloge na kojima se temelje i upućivati na sve prijedloge ili mišljenja koja su bila potrebna na temelju ovog Ugovora.

Članak 254. (bivši članak 191.)

1. Propise, direktive i odluke usvojene u skladu s postupkom iz članka 251. potpisuju predsjednik Europskog parlamenta i predsjednik Vijeća, a objavljuju se u *Službenom listu Europskih zajednica*. Stupaju na snagu na dan koji je u njima utvrđen ili, ako to nije slučaj, na dvadeseti dan od dana njihovog objavljivanja.

2. Propisi Vijeća i Komisije, kao i direktive tih institucija koje su namijenjene svim državama-članicama, objavljuju se u *Službenom listu Europskih zajednica*. Stupaju na snagu na dan koji je u njima utvrđen ili, ako to nije slučaj, na dvadeseti dan od dana njihovog objavljivanja.

3. O ostalim direktivama i odlukama biti će obaviješteni oni kojima su namijenjene, a stupaju na snagu po takvoj obavijesti.

Članak 255. (bivši članak 191 a)

1. Svaki građanin Unije te svaka fizička ili pravna osoba koja prebiva ili ima registrirani ured u nekoj državi-članici, ima pravo pristupa pravnim aktima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije, što podliježe načelima i uvjetima koji se moraju definirati u skladu sa stavkom 2. i 3.

2. Opća načela i granice na temelju javnog ili privatnog interesa, kojima se rukovodi ovo pravo pristupa pravnim aktima, utvrđuje Vijeće u skladu s postupkom iz članka 251. u roku od dvije godine od stupanja na snagu Amsterdamskog ugovora.

3. Svaka gore spomenuta institucija dužna je razraditi u svom Poslovniku posebne odredbe o dostupnosti njenih pravnih akata.

Članak 256. (bivši članak 192.)

Odluke Vijeća ili Komisije kojima se za osobe koje nisu države određuje novčana obveza, mogu se izvršavati.

Izvršenje se rukovodi pravilima o građanskom postupku koja su na snazi u državi na čijem se području ono obavlja. Državno tijelo, koje vlada svake države-članice odredi u tu svrhu i o tome obavijesti Komisiju i Sud, prilaže uz odluku nalog za njeno izvršenje, bez ikakve druge formalnosti osim ovjere autentičnosti odluke.

Kada se ove formalnosti ispune na zahtjev zainteresirane stranke, ona može nastaviti s izvršenjem u skladu s nacionalnim pravom i uputiti predmet neposredno pred nadležno tijelo.

Izvršenje se može privremeno obustaviti samo odlukom Suda. Međutim, sudovi zemlje o kojoj je riječ su nadležni za tužbe o nepravilnom izvršenju.

Poglavlje 3.

Gospodarski i socijalni odbor

Članak 257. (bivši članak 193.)

Ovime se osniva Gospodarski i socijalni odbor. Ima savjetodavni status.

Odbor se sastoji od predstavnika različitih kategorija gospodarske i socijalne djelatnosti, a osobito od predstavnika proizvođača, poljoprivrednika, prijevoznika, radnika, trgovaca, obrtnika, strukovnih zanimanja i predstavnika javnosti.

Članak 258. (bivši članak 194.)

Gospodarski i socijalni odbor ima sljedeći broj članova:

Belgija	12
Danska	9
Njemačka	24
Grčka	12
Španjolska	21
Francuska	24
Irska	9
Italija	24
Luksemburg	6
Nizozemska	12
Austrija	12
Portugal	12
Finska	9
Švedska	12
Velika Britanija i Sjeverna Irska	24.

Članove odbora imenuje Vijeće jednoglasnom odlukom na četiri godine. Oni mogu biti ponovno imenovani.

Članovi Odbora ne mogu biti obvezani nikakvim mandatornim uputama. Potpuno su nezavisni u obavljanju svojih dužnosti, u općem interesu Zajednice.

Vijeće određuje kvalificiranom većinom naknade članovima Odbora.

Članak 259. (bivši članak 195.)

1. Za imenovanje članova Odbora, svaka država-članica mora Vijeću dostaviti popis s dvostruko više

kandidata od broja mjesta dodijeljenih njenim državljanima.

Pri određivanju sastava Odbora, mora se voditi računa o potrebi osiguravanja odgovarajuće zastupljenosti različitih kategorija gospodarske i socijalne djelatnosti.

2. Vijeće je dužno konzultirati se s Komisijom. Može dobiti mišljenja europskih tijela koja su predstavljena u različitim gospodarskim i socijalnim sektorima od važnosti za aktivnosti Zajednice.

Članak 260. (bivši članak 196.)

Odbor bira među svojim članovima predsjedatelja i dužnosnike na razdoblje od dvije godine.

Odbor donosi svoj Poslovnik.

Odbor saziva predsjedatelj na zahtjev Vijeća ili Komisije. Može se sastajati i na vlastitu inicijativu.

Članak 261. (bivši članak 197.)

Odbor obuhvaća specijalizirane odjele za glavna područja pokrivena ovim Ugovorom.

Ti specijalizirani odjeli funkcioniraju u okviru općih nadležnosti Odbora. Ne smije ih se konzultirati neovisno o Odboru.

Unutar Odbora mogu se osnivati i pododbori za pripremu nacrtu mišljenja o posebnim pitanjima ili s posebnih područja, koje potom predaju Odboru na razmatranje.

Poslovníkom se određuju načini sastavljanja i nadležnosti specijaliziranih odjela i pododborova.

Članak 262. (bivši članak 198.)

Vijeće ili Komisija moraju konzultirati Odbor kada je to utvrđeno ovim Ugovorom. Ove institucije mogu konzultirati Odbor u svim slučajevima kada to smatraju primjerenim. Odbor može davati mišljenje na vlastitu inicijativu u slučajevima u kojima takav postupak smatra primjerenim.

Vijeće ili Komisija će, ako smatraju potrebnim, odrediti Odboru vremenski rok za predaju svog mišljenja, koji ne može biti kraći od mjesec dana od dana kada predsjedatelj primi obavijest u tom smislu. Ako po isteku tog roka mišljenje nije dano, to ne sprečava daljnje djelovanje.

Mišljenje Odbora i mišljenje specijaliziranog odjela upućuju se Vijeću i Komisiji zajedno sa zapisnikom s njihovih sastanaka.

Europski parlament može zatražiti konzultacije s Odborom.

Poglavlje 4.

Odbor regija

Članak 263. (bivši članak 198a)

Ovime se osniva Odbor koji se sastoji od predstavnika regionalnih i lokalnih tijela, u daljnjem tekstu: 'Odbor regija', sa savjetodavnim statusom.

Odbor regija ima sljedeći broj članova:

Belgija	12
Danska	9
Njemačka	24
Grčka	12
Španjolska	21
Francuska	24
Irska	9
Italija	24
Luksemburg	6
Nizozemska	12
Austrija	12
Portugal	12
Finska	9
Švedska	12
Velika Britanija i Sjeverna Irska	24.

Članove Odbora i jednaki broj zamjenika imenuje Vijeće na četiri godine, jednoglasnom odlukom na prijedlog određenih država-članica. Članovi mogu biti ponovno imenovani. Niti jedan član Odbora ne smije u istom trenutku biti i zastupnik u Europskom parlamentu.

Članovi Odbora nisu obvezani nikakvim mandatnim uputama. Potpuno su nezavisni u obavljanju svojih dužnosti u općem interesu Zajednice.

Članak 264. (bivši članak 198b)

Odbor regija bira među svojim članovima predsjedatelja i dužnosnike na razdoblje od dvije godine.

Odbor donosi svoj Poslovnik.

Odbor saziva njegov predsjedatelj na zahtjev Vijeća ili Komisije. Može se sastajati i na vlastitu inicijativu.

Članak 265. (bivši članak 198c)

Vijeće ili Komisija moraju se konzultirati s Odborom regija kada je to utvrđeno ovim Ugovorom i u svim drugim slučajevima, osobito onima koji se tiču prekogranične suradnje, u kojima jedna od te dvije institucije to smatra primjerenim.

Vijeće ili Komisija će, ako smatraju potrebnim, odrediti Odboru vremenski rok za predaju svog mišljenja, koji ne može biti kraći od mjesec dana od dana kada predsjedatelj primi obavijest u tom smislu. Ako po isteku tog roka mišljenje nije dano, to ne sprečava daljnje djelovanje.

Kada je Gospodarski i socijalni odbor konzultiran na temelju članka 262., Vijeće ili Komisija moraju izvijestiti Odbor regija o zahtjevu za mišljenjem. U slučajevima kada smatra da je riječ o posebnim regionalnim interesima, Odbor regija može dati mišljenje o toj stvari.

Europski parlament može zatražiti konzultacije s Odborom regija.

Odbor regija može davati mišljenje na vlastitu inicijativu u slučajevima kada takav postupak smatra primjerenim.

Mišljenje Odbora upućuje se Vijeću i Komisiji zajedno sa zapisnikom s njegovih sastanaka.

Poglavlje 5.

Europska investicijska banka

Članak 266. (bivši članak 198d)

Europska investicijska banka je pravna osoba.

Članovi Europske investicijske banke su države-članice.

Statut Europske investicijske banke utvrđen je u Protokolu u dodatku ovom Ugovoru.

Članak 267. (bivši članak 198e)

Zadaća Europske investicijske banke je doprinostiti uravnoteženom i postojanom razvoju zajedničkog tržišta u interesu Zajednice, a na osnovu pristupa tržištu kapitala i korištenja vlastitih sredstava. U tu svrhu, banka, koja funkcionira na neprofitnoj osnovi, odobrava zajmove i daje jamstva koja omogućavaju financiranje sljedećih projekata u svim sektorima gospodarstva:

- (a) projekti za razvoj manje razvijenih regija;
- (b) projekti za moderniziranje ili preobrazbu poduzeća, ili za razvijanje novih aktivnosti koje su potrebne zbog postupnog osnivanja zajedničkog tržišta, u slučajevima kada su ti projekti takvog opsega ili prirode da se ne mogu u potpunosti financirati različitim raspoloživim sredstvima u pojedinim državama-članicama;
- (c) projekti od zajedničkog interesa za nekoliko država-članica takvog opsega ili prirode da se ne mogu u potpunosti financirati različitim raspoloživim sredstvima u pojedinim državama-članicama.

U obavljanju svoje zadaće, banka je dužna olakšati financiranje investicijskih programa zajedno s pomoći koju pružaju strukturni fondovi te s ostalim financijskim instrumentima Zajednice.

GLAVA II.

FINANCIJSKE ODREDBE

Članak 268. (bivši članak 199.)

Sve stavke prihoda i izdataka Zajednice, uključujući one koje se odnose na Europski socijalni fond, moraju biti obuhvaćene u predviđanjima koja se izrađuju za svaku financijsku godinu i prikazane su u proračunu.

Upravni izdaci utvrđeni za institucije u odredbama Ugovora o Europskoj uniji koje se odnose na zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku te suradnju na području pravosuđa i unutarnjih poslova, terete proračun. Operativni izdaci koji su rezultat provedbe spomenutih odredbi mogu, pod uvjetima koji su tamo utvrđeni, teretiti proračun.

Prihodi i izdaci prikazani u proračunu moraju biti u ravnoteži.

Članak 269. (bivši članak 201.)

Bez nanošenja štete ostalim prihodima, proračun se u potpunosti financira iz vlastitih sredstava.

Jednoglasnom odlukom na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom, Vijeće donosi odredbe o sustavu vlastitih sredstava Zajednice, koje preporučuje državama-članicama na usvajanje sukladno njihovim ustavnim zahtjevima.

Članak 270. (bivši članak 201a)

U cilju očuvanja proračunske discipline, Komisija ne smije izraditi prijedlog za neki pravni akt Zajednice, ili izmijeniti svoje prijedloge, ili usvojiti provedbenu mjeru za koju postoji vjerojatnost da će imati značajne implikacije za proračun, a da pritom ne osigura da će se prijedlog ili mjera moći financirati u okviru sredstava Zajednice, prema odredbama koje utvrđuje Vijeće na temelju članka 269.

Članak 271. (bivši članak 202.)

Izdaci prikazani u proračunu odobravaju se za jednu financijsku godinu, osim ako nije drugačije utvrđeno propisima donijetim na temelju članka 279.

U skladu s uvjetima koji će se utvrditi na temelju članka 279., sva izdvajanja, osim onih koja se odnose na izdatke za osoblje, a koja nisu utrošena do kraja financijske godine, mogu se prenijeti samo u sljedeću financijsku godinu.

Izdvajanja se klasificiraju po različitim kategorijama u kojima se stavke izdataka grupiraju po svojoj prirodi ili svrsi te se dalje dijele prema potrebi i u skladu s propisima donijetim na temelju članka 279.

Izdaci Europskog parlamenta, Vijeća, Komisije i Suda iskazuju se u odvojenim dijelovima proračuna i ne idu na štetu posebnim rješenjima za neke zajedničke stavke izdataka.

Članak 272. (bivši članak 203.)

1. Financijska godina teče od 1. siječnja do 31. prosinca.

2. Svaka institucija Zajednice je dužna predvidjeti svoje izdatke do 1. srpnja. Komisija mora prikazati ta predviđanja u prednacrtu proračuna. Prednacrtu se prilaže mišljenje koje može sadržavati različita predviđanja.

Prednacrt proračuna sadrži predviđeni prihod i predviđene izdatke.

3. Komisija je dužna predati prednacrt proračuna Vijeću najkasnije 1. rujna u godini koja prethodi onoj u kojoj se taj proračun treba provesti.

Vijeće konzultira Komisiju i, ako je potrebno, ostale zainteresirane institucije uvijek kada namjerava odstupiti od prednacrt proračuna.

Vijeće utvrđuje nacrt proračuna kvalificiranom većinom i prosljeđuje ga Europskom parlamentu.

4. Nacrt proračuna predaje se Europskom parlamentu najkasnije 5. listopada u godini koja prethodi onoj u kojoj se taj proračun treba provesti.

Europski parlament ima pravo većinom svojih zastupnika izmijeniti i dopuniti nacrt proračuna te apsolutnom većinom važećih glasova predložiti Vijeću modifikaciju nacrt proračuna koje se odnose na izdatke što neminovno proizlaze iz ovog Ugovora ili pravnih akata usvojenih u skladu s njim.

Ako Europski parlament odobri nacrt proračuna u roku od 45 dana od kada mu je predan, smatra se da je proračun konačno usvojen. Ako u tom roku Europski parlament ne izmijeni i ne dopuni nacrt proračuna, niti predloži njegove modifikacije, smatra se da je proračun konačno usvojen.

Ako u ovom roku Europski parlament usvoji izmjene i dopune ili predložene modifikacije, nacrt proračuna zajedno s izmjenama i dopunama ili predloženim modifikacijama upućuje se Vijeću.

5. Nakon što raspravi nacrt proračuna s Komisijom i, ako je potrebno, s ostalim zainteresiranim institucijama, Vijeće postupa po sljedećim uvjetima:

- (a) Vijeće može kvalificiranom većinom izmijeniti bilo koje izmjene i dopune što ih je usvojio Europski parlament;
- (b) u pogledu predloženih modifikacija:
 - kada modifikacija koju predlaže Europski parlament ne povećava ukupni iznos izdataka neke institucije, osobito zbog činjenice što bi nastalo povećanje izdataka bilo izričito kompenzirano jednom ili više predloženih modifikacija koje bi na odgovarajući način smanjile izdatke, Vijeće može predloženu modifikaciju odbiti kvalificiranom većinom. U odsutnosti odluke kojom se ona odbija, smatra se da je predložena modifikacija prihvaćena;
 - kada modifikacija koju predlaže Europski parlament povećava ukupni iznos izdataka neke institucije, Vijeće može prihvatiti predloženu modifikaciju kvalificiranom većinom. U odsutnosti odluke kojom se ona prihvaća, smatra se da je predložena modifikacija odbijena;
 - kada odbije neku predloženu modifikaciju na temelju jednog od dva prethodna podstavka, Vijeće može kvalificiranom većinom zadržati iznos prikazan u nacrtu proračuna ili odrediti drugi iznos.

Nacrt proračuna mijenja se na temelju predloženih modifikacija koje prihvati Vijeće.

Ako u roku od 15 dana od dana kada mu je predan nacrt, Vijeće ne izmijeni niti jednu izmjenu i dopunu koju je usvojio Europski parlament i ako su modifikacije koje je on predložio prihvaćene, smatra se da je proračun konačno usvojen. Vijeće mora izvijestiti Europski parlament da nije izmijenilo niti jednu izmjenu i dopunu te da su predložene modifikacije prihvaćene.

Ako Vijeće u ovom roku izmijeni jednu ili nekoliko izmjena i dopuna koje je usvojio Europski parlament, ili ako odbije ili izmijeni modifikacije koje je Europski parlament predložio, izmijenjeni nacrt proračuna ponovno se upućuje Europskom parlamentu. Vijeće mora izvijestiti Europski parlament o rezultatima svog vijećanja.

6. U roku od 15 dana od dana kada mu je nacrt proračuna predan, Europski parlament, koji je trebao biti obaviješten o koracima poduzetim u pogledu njegovih predloženih modifikacija, može većinom svojih zastupnika i s tri petine važećih glasova izmijeniti ili odbiti modifikacije koje je Vijeće donijelo na njegove izmjene i dopune, te sukladno tome usvojiti proračun. Ako Europski parlament ne donese odluku u tom roku, smatra se da je proračun konačno usvojen.

7. Kada se okonča postupak utvrđen ovim člankom, predsjednik Europskog parlamenta proglašava da je proračun konačno usvojen.

8. Međutim, Europski parlament može, ako tako odluči većina zastupnika s dvije-trećine važećih glasova i ako za to postoje važni razlozi, odbiti nacrt proračuna i zatražiti da mu se preda novi nacrt.

9. Svake se godine za ukupne izdatke, osim za one koji neminovno proizlaze iz ovog Ugovora ili akata usvojenih u skladu s njim, utvrđuje maksimalna stopa porasta u odnosu na izdatke iste vrste koje treba snositi u tekućoj godini.

Nakon konzultacija s Odborom za gospodarsku politiku, Komisija je dužna objaviti koliko ta maksimalna stopa iznosi, u obliku rezultata:

- kretanja bruto nacionalnog proizvoda unutar Zajednice, u smislu njegove veličine;
- prosječne razlike u proračunima država-članica;

i

- kretanja troškova života tijekom prethodne financijske godine.

O toj se maksimalnoj stopi moraju do 1. svibnja obavijestiti sve institucije Zajednice. One moraju poštivati taj iznos tijekom svog proračunskog postupka, što podliježe odredbama podstavaka 4. i 5. ovog stavka.

Ako stvarna stopa porasta u nacrtu proračuna koji je utvrdilo Vijeće iznosi više od polovine maksimalne stope, u odnosu na sve izdatke, osim onih koji neminovno

proizlaze iz ovog Ugovora ili iz akata usvojenih u skladu s njim, Europski parlament može ostvariti svoje pravo na izmjene i dopune i dodatno povećati ukupni iznos tih izdataka do granice koja ne prelazi polovinu maksimalne stope.

Kada Europski parlament, Vijeće ili Komisija smatraju da aktivnosti Zajednice zahtijevaju povećanje stope utvrđene u skladu s postupkom navedenim u ovom stavku, Vijeće i Europski parlament dogovorno će utvrditi drugu stopu, prvi odlukom kvalificirane većine, a drugi odlukom većine svojih zastupnika i tri petine važećih glasova.

10. Svaka institucija ostvaruje svoje ovlasti koje su joj dodijeljene ovim člankom, uz dužno poštivanje odredbi ovog Ugovora i akata usvojenih u skladu s njim, osobito onih koje se odnose na vlastita sredstva Zajednice i na ravnotežu prihoda i izdataka.

Članak 273. (bivši članak 204.)

Ako na početku financijske godine proračun još nije izglasan, iznos jednak najviše jednoj dvanaestini proračunskih izdvajanja za prethodnu financijsku godinu može se utrošiti svaki mjesec za kategoriju ili neki drugu podkategoriju proračuna, u skladu s odredbama Propisa donijetih na temelju članka 279.; ovo rješenje, međutim, ne znači da su Komisiji stavljena na raspolaganje proračunska izdvajanja koja premašuju jednu dvanaestinu onih utvrđenih u nacrtu proračuna tijekom pripreme.

Vijeće može kvalificiranom većinom odobriti izdatke veće od jedne dvanaestine, pod uvjetom da se poštuju ostali uvjeti iznijeti u prvom podstavku.

Ako se odluka odnosi na izdatke koji ne proizlaze neminovno iz ovog Ugovora ili iz pravnih akata usvojenih u skladu s njim, Vijeće će je odmah proslijediti Europskom parlamentu; u roku od 30 dana, Europski parlament, odlukom većine svojih zastupnika i tri petine važećih glasova, može usvojiti drugačiju odluku o izdacima većim od jedne dvanaestine iz prvog podstavka. Ovaj dio odluke Vijeća privremeno se obustavlja dok Europski parlament ne donese svoju odluku. Ako u spomenutom roku Europski parlament ne donese odluku koja se razlikuje od odluke Vijeća, smatra se da je odluka konačno usvojena.

U odlukama iz drugog i trećeg podstavka utvrđuju se potrebne mjere vezane uz sredstva kojima će se osigurati primjena ovog članka.

Članak 274. (bivši članak 205.)

Komisija je dužna provoditi proračun, u skladu s odredbama iz propisa donijetih na temelju članka 279., uz vlastitu odgovornost i u granicama proračunskih izdvajanja, imajući u vidu načela zdravog financijskog menadžmenta. Države-članice dužne su surađivati s Komisijom kako bi osigurale da se proračunska izdvajanja koriste u skladu s načelima zdravog financijskog menadžmenta.

Propisima se utvrđuju iscrpna pravila za svaku instituciju o njenoj ulozi u realiziranju vlastitih izdataka.

Komisija može unutar proračuna prebacivati izdvajanja iz jedne kategorije u drugu ili iz jedne podkategorije u drugu, u granicama i pod uvjetima utvrđenim u propisima usvojenim na temelju članka 279.

Članak 275. (bivši članak 205a)

Komisija je dužna svake godine predati Vijeću i Europskom parlamentu račune iz prethodne financijske godine koji se odnose na provedbu proračuna. Komisija također mora Vijeću i Europskom parlamentu predati financijski izvještaj o potraživanjima i dugovanjima Zajednice.

Članak 276. (bivši članak 206.)

1. Europski parlament, na preporuku Vijeća koje donosi odluku kvalificiranom većinom, daje odobrenje Komisiji u pogledu provedbe proračuna. U tu svrhu, Vijeće i Europski parlament dužni su provjeriti račune i financijski izvještaj iz članka 275., godišnji izvještaj Revizijskog suda zajedno s odgovorima institucija koje su bile predmetom revizije na očitovanja Revizijskog suda, izjavu iz članka 248. stavka 1. podstavka 2. i sve relevantne posebne izvještaje Revizijskog suda.

2. Prije nego što izda odobrenje Komisiji ili u bilo koju drugu svrhu koja je povezana s ostvarivanjem ovlasti nad provedbom proračuna, Europski parlament može zatražiti da Komisija iznese dokaze u pogledu realizacije izdataka ili rada financijskih kontrolnih sustava. Komisija mora predati sve potrebne informacije Europskom parlamentu na njegov zahtjev.

3. Komisija će poduzeti sve odgovarajuće korake kako bi postupila po očitovanjima koja su joj upućena u odlukama o odobrenju i po ostalim očitovanjima koje je Europski parlament imao u vezi realizacije izdataka, kao i po primjedbama sadržanim u preporukama za odobrenje koje je usvojilo Vijeće.

Na zahtjev Europskog parlamenta ili Vijeća, Komisija je dužna izvještavati o mjerama poduzetim u svjetlu tih očitovanja i primjedbi, a osobito o uputama koje je dala odjelima odgovornim za provedbu proračuna. Ti se izvještaji moraju proslijediti i Revizijskom sudu.

Članak 277. (bivši članak 207.)

Proračun se izrađuje u računskoj jedinici utvrđenoj u skladu s odredbama iz propisa donesenih na temelju članka 279.

Članak 278. (bivši članak 208.)

Komisija može, pod uvjetom da o tome obavijesti nadležne vlasti država-članica, svoja sredstva koja su u valuti jedne od država-članica promijeniti u valutu druge države-članice, u mjeri koja je potrebna da bi se ista mogla iskoristiti za svrhe koje spadaju u opseg ovog Ugovora. Komisija će u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavati ovakve prijenose, ako posjeduje gotovinu ili likvidna sredstva u valutama koje joj trebaju.

Komisija će poslovati sa svakom državom-članicom putem tijela koje odredi sama država. Za obavljanje financijskog poslovanja, Komisija će se poslužiti uslugama emisijske banke države-članice ili neke druge financijske institucije koju odobri država.

Članak 279. (bivši članak 209.)

Vijeće će, jednoglasnom odlukom na prijedlog Komisije, nakon konzultacija s Europskim parlamentom i dobivanja mišljenja Revizijskog suda:

- (a) sastaviti Financijske propise koji posebno uređuju postupak za utvrđivanje i provedbu proračuna te za prikazivanje i reviziju računa;
- (b) odrediti metode i postupke po kojima će se proračunski prihod utvrđen u aranžmanima vezanim uz vlastita sredstva Zajednice dati na raspolaganje Komisiji, te odrediti mjere koje će se po potrebi primjenjivati za ispunjavanje potreba za gotovinom;
- (c) napisati pravila o odgovornosti financijskih kontrolora, dužnosnika koji izdaju ovlaštenja i računovođa, kao i o odgovarajućim rješenjima za inspekciju.

Članak 280. (bivši članak 209a)

1. Zajednica i države-članice dužne su se suprotstavljati prijevarama i ostalim nezakonitim aktivnostima koje utječu na financijske interese Zajednice pomoću mjera koje će poduzimati u skladu s ovim člankom, a koje moraju djelovati kao sredstvo odvraćanja i biti takve da pružaju djelotvornu zaštitu u državama-članicama.

2. Države-članice su dužne, u svrhu suprotstavljanja prijevarama koje pogađaju financijske interese Zajednice, poduzimati mjere jednake onima što ih poduzimaju za suprotstavljanje prijevarama koji pogađaju njihove vlastite financijske interese.

3. Ne dovodeći u pitanje primjenu ostalih odredbi ovog Ugovora, države-članice dužne su koordinirati svoje djelovanje u cilju zaštite financijskih interesa Zajednice od prijevara. U tu svrhu, one organiziraju, zajedno s Komisijom, usku i redovitu suradnju između nadležnih vlasti.

4. Vijeće, u skladu s postupkom iz članka 251. i nakon konzultacija s Revizijskim sudom, usvaja potrebne mjere na području suzbijanja i borbe protiv prijevara koje pogađaju financijske interese Zajednice, a u cilju postizanja djelotvorne i jednake zaštite u državama-članicama. Te se mjere ne odnose na primjenu nacionalnog kaznenog prava ili nacionalno pravosuđe.

5. Komisija u suradnji s državama-članicama svake godine podnosi Europskom parlamentu i Vijeću izvještaj o mjerama poduzetim za provedbu ovog članka.

DIO ŠESTI

OPĆE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 281. (bivši članak 210.)

Zajednica je pravna osoba.

Članak 282. (bivši članak 211.)

Zajednica u svakoj državi-članici uživa najveću pravnu sposobnost koja se daje pravnim osobama na temelju njihovih zakona; ona može osobito stjecati pokretnu i nepokretnu imovinu ili raspolagati istom, te biti stranka u pravnom postupku. U tu svrhu, Zajednicu zastupa Komisija.

Članak 283. (bivši članak 212.)

Vijeće će, odlukom kvalificirane većine na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s ostalim zainteresiranim institucijama, donijeti Propise o osoblju koji se tiču dužnosnika Europskih zajednica i Uvjete zaposlenja za ostale službenike tih Zajednica.

Članak 284. (bivši članak 213.)

U granicama i pod uvjetima koje odredi Vijeće u skladu s odredbama ovog Ugovora, Komisija može prikupljati sve informacije i izvršavati sve provjere koje su potrebne za obavljanje povjerenih joj zadaća.

Članak 285. (bivši članak 213a)

1. Ne dovodeći u pitanje primjenu članka 5. Protokola o Statutu Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke, Vijeće donosi, u skladu s postupkom iz članka 251., mjere za izradu statistike kada je to potrebno za obavljanje aktivnosti Zajednice.

2. Izrada statistike Zajednice mora poštivati nepristranost, pouzdanost, objektivnost, znanstvenu nezavisnost, ekonomičnost i statističku povjerljivost; ne smije predstavljati pretjerani teret gospodarskim subjektima.

Članak 286. (bivši članak 213 b)

1. Pravni akti Zajednice o zaštiti pojedinaca u pogledu obrade osobnih podataka i slobodnog kolanja takvih podataka početi će se primjenjivati od 1. siječnja 1999. godine na institucije i tijela osnovana ovim Ugovorom ili na temelju njega.

2. Prije datuma iz stavka 1., Vijeće će, u skladu s postupkom iz članka 251., ustanoviti nezavisno nadzorno tijelo odgovorno za nadziranje primjene takvih pravnih akata Zajednice na institucije i tijela Zajednice i usvojiti sve druge relevantne odredbe, ovisno o situaciji.

Članak 287. (bivši članak 214.)

Članovi institucija Zajednice, članovi odbora te dužnosnici i ostali službenici Zajednice, ne smiju, čak i nakon što su prestale njihove dužnosti, otkrivati one informacije koje su obuhvaćene obvezom profesionalne tajne, osobito informacije o poduzećima, njihovim poslovnim odnosima ili njihovim troškovnim komponentama.

Članak 288. (bivši članak 215.)

Ugovornu obvezu Zajednice uređuje zakon koji se primjenjuje na ugovor o kojem je riječ.

U slučaju neugovorne obveze, Zajednica je dužna, u skladu s općim načelima koja su zajednička zakonima država-članica, nadoknaditi svaku štetu koju nanese njene institucije ili njeni službenici pri obavljanju svojih dužnosti.

Prethodni stavak primjenjuje se pod istim uvjetima na štetu koju nanese ECB ili njegovi službenici pri obavljanju svojih dužnosti.

Osobnu obvezu službenika prema Zajednici uređuju odredbe iz njihovih Propisa o osoblju ili iz Uvjeta zaposlenja koji se primjenjuju na njih.

Članak 289. (bivši članak 216.)

Sjedište institucija Zajednice utvrdit će se općom suglasnošću vlada država-članica.

Članak 290. (bivši članak 217.)

Vijeće će, ne dovodeći u pitanje primjenu odredbi sadržanih u Poslovniku Suda, jednoglasnom odlukom utvrditi pravila kojima se uređuju jezici institucija Zajednice.

Članak 291. (bivši članak 218.)

Zajednica uživa na području država-članica one povlastice i imunitet koji su joj potrebni za obavljanje njenih zadaća, pod uvjetima navedenim u Protokolu od 8. travnja 1965. o povlasticama i imunitetu Europskih zajednica. Isto vrijedi i za Europsku središnju banku, Europski monetarni institut i Europsku investicijsku banku.

Članak 292. (bivši članak 219.)

Države-članice se obvezuju da za rješavanje spora u pogledu tumačenja ili primjene ovog Ugovora neće koristiti niti jednu metodu koja nije utvrđena ovim Ugovorom.

Članak 293. (bivši članak 220.)

Države-članice će, u mjeri u kojoj je to potrebno, međusobno pregovarati kako bi u korist svojih državljana osigurale sljedeće:

- zaštitu osoba te uživanje i zaštitu prava pod istim uvjetima koje svaka država osigurava za svoje državljane;
- ukidanje dvostrukog oporezivanja unutar Zajednice;
- uzajamno priznavanje društava ili tvrtki u smislu stavka 2. članka 48., zadržavanje pravne osobnosti u slučaju premještanja njihovog sjedišta iz jedne zemlje u drugu te mogućnost spajanja društava ili tvrtki u skladu sa zakonima pojedinih zemalja;

- pojednostavljenje formalnosti koje reguliraju uzajamno priznavanje i izvršenje presuda sudova i arbitražnih odluka.

Članak 294. (bivši članak 221.)

Države-članice će tretirati državljane ostalih država-članica na isti način kao i vlastite državljane s obzirom na sudjelovanje u kapitalu društava ili tvrtki u smislu članka 48., ne dovodeći u pitanje primjenu ostalih odredbi ovog Ugovora.

Članak 295. (bivši članak 222.)

Ovaj Ugovor ni na koji način ne šteti pravilima u državama-članicama kojima se uređuje sustav vlasništva.

Članak 296. (bivši članak 223.)

1. Odredbe ovog Ugovora ne isključuju primjenu sljedećih pravila:

- (a) niti jedna država-članica nije obvezna dostaviti informacije ako smatra da bi njihovo objavljivanje bilo suprotno osnovnim interesima njene sigurnosti;
- (b) svaka država-članica može poduzeti one mjere koje smatra potrebnim za zaštitu osnovnih interesa svoje sigurnosti, a koje su povezane s proizvodnjom ili trgovinom oružjem, streljivom i ratnim materijalom; te mjere ne smiju negativno utjecati na uvjete tržišnog natjecanja na zajedničkom tržištu u pogledu proizvoda koji nemaju posebno vojnu namjenu.

2. Vijeće može jednoglasnom odlukom na prijedlog Komisije izmijeniti popis proizvoda na koje se primjenjuju odredbe stavka 1. točke (b) koji je sastavila 15. travnja 1958.

Članak 297. (bivši članak 224.)

Države-članice dužne su se konzultirati o poduzimanju potrebnih koraka kako bi spriječile da na funkcioniranje zajedničkog tržišta utječu mjere koje je neka država-članica primorana poduzeti u slučaju ozbiljnih unutarnjih poremećaja koji utječu na očuvanje reda i zakona, u slučaju rata, ozbiljne međunarodne napetosti koja predstavlja ratnu prijetnju, ili u slučaju izvršenja obveze koju je prihvatila u svrhu očuvanja mira i međunarodne sigurnosti.

Članak 298. (bivši članak 225.)

Ako mjere poduzete u okolnostima iz članka 296. i 297. imaju za posljedicu narušavanje uvjeta tržišnog natjecanja na zajedničkom tržištu, Komisija, zajedno s državom-članicom o kojoj je riječ, mora ispitati načine na koje se te mjere mogu prilagoditi pravilima iz ovog Ugovora. Odstupanjem od postupka utvrđenog u člancima 226. i 227., Komisija ili država-članica mogu predmet uputiti Sudu, ako smatraju da se druga država-članica nepropisno koristi ovlastima utvrđenim u člancima 296. i 297. Sud mora donijeti presudu na zatvorenoj sjednici.

Članak 299. (bivši članak 227.)

1. Ovaj se Ugovor primjenjuje na Kraljevinu Belgiju, Kraljevinu Dansku, Saveznu Republiku Njemačku, Republiku Grčku, Kraljevinu Španjolsku, Francusku Republiku, Irsku, Talijansku Republiku, Nadvojvodstvo Luksemburg, Kraljevinu Nizozemsku, Republiku Austriju, Republiku Portugal, Republiku Finsku, Kraljevinu Švedsku te Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske.

2. Odredbe ovog Ugovora primjenjuju se na francuske prekomorske departmane, Azore, Madeiru i Kanarske otoke.

Međutim, vodeći računa o strukturalnoj društvenoj i gospodarskoj situaciji francuskih prekomorskih departmana, Azora, Madeire i Kanarskih otoka, koja je još složenija zbog toga što su udaljeni i što je riječ o malim otocima nepovoljne topografije i klime, gospodarski ovisnim o malobrojnim proizvodima, a postojanost i kombinacija tih uvjeta značajno ograničavaju njihov razvoj, Vijeće će usvojiti, kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom, posebne mjere koje će osobito imati za cilj određivanje uvjeta primjene ovog Ugovora na te regije, uključujući i zajedničku politiku.

Kod usvajanja relevantnih mjera iz drugog podstavka, Vijeće će voditi računa o područjima poput carinske i trgovinske politike, porezne politike, slobodnih zona, agrarne politike i politike ribarstva, uvjeta za opskrbu sirovinama i osnovnom robom široke potrošnje, državne pomoći i uvjeta dostupnosti strukturalnih fondova i horizontalnih programa Zajednice.

Vijeće će donijeti mjere iz drugog podstavka vodeći računa o posebnim značajkama i ograničenjima najudaljenijih regija, ne ugrožavajući cjelovitost i dosljednost pravnog poretka Zajednice, kao ni unutarnjeg tržišta i zajedničke politike.

3. Posebna rješenja za povezivanje iz Dijela četvrtog ovog Ugovora primjenjuju se na prekomorske zemlje i teritorije popisane u Dodatku II. ovom Ugovoru.

Ovaj se Ugovor ne primjenjuje na one prekomorske zemlje i teritorije koji imaju posebne odnose s Ujedinjenim Kraljevstvom Velike Britanije i Sjeverne Irske, a koji nisu uvršteni u spomenuti popis.

4. Odredbe ovog Ugovora primjenjuju se na europske teritorije za čije je vanjske odnose odgovorna neka država-članica.

5. Odredbe ovog Ugovora primjenjuju se na Ålandske otoke u skladu s odredbama iz Protokola br. 2 Akta o uvjetima pristupanja Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske.

6. Bez obzira na prethodne stavke:

(a) ovaj se Ugovor ne primjenjuje na otoke Faeroerne;

(b) ovaj se Ugovor ne primjenjuje na područja suverenih baza Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske na Cipru;

(c) ovaj se Ugovor primjenjuje na Kanalske otoke i Isle of Man samo u mjeri potrebnoj za osiguravanje provedbe aranžmana za te otoke utvrđene u Ugovoru o pristupanju novih država-članica Europskoj ekonomskoj zajednici i Europskoj zajednici za atomsku energiju, potpisanom 22. siječnja 1972.

Članak 300. (bivši članak 228.)

1. U slučajevima kada ovaj Ugovor predviđa zaključenje sporazuma između Zajednice i jedne ili više država ili međunarodnih organizacija, Komisija je dužna dati preporuke Vijeću koje mora ovlastiti Komisiju za pokretanje potrebnih pregovora. Komisija vodi te pregovore u konzultaciji s posebnim odborima koje imenuje Vijeće, kako bi joj pomogli u obavljanju ove zadaće i to u okviru onih direktiva koje joj Vijeće u tu svrhu uputi.

Pri ostvarivanju ovlasti koje su mu dodijeljene ovom stavkom Vijeće mora odlučivati kvalificiranom većinom, osim u slučajevima utvrđenim u prvom podstavku stavka 2. u kojima Vijeće odlučuje jednoglasno.

2. Sukladno pravima koje Komisija ima na ovom području, o potpisivanju, koje može biti popraćeno odlukom o privremenoj primjeni prije stupanja na snagu te o sklapanju sporazuma, odlučuje Vijeće kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije. Vijeće odlučuje jednoglasno kada sporazum pokriva područje za koje je potrebna jednoglasna odluka kod usvajanja internih pravila i sporazuma iz članka 310.

Odstupanjem od pravila iz stavka 3., isti postupci primjenjuju se na odluku o obustavljanju primjene nekog sporazuma te u svrhu zauzimanja stajališta koje se donosi u ime Zajednice, a u okviru tijela osnovanog sporazumom na temelju članka 310., u slučajevima kada je to tijelo pozvano donijeti odluke s pravnim učinkom, s izuzetkom odluka koje dopunjuju ili mijenjaju institucionalni okvir sporazuma.

Europski parlament mora biti odmah i u potpunosti informiran o svakoj odluci donijetoj u skladu s ovim stavkom, a koja se tiče privremene primjene ili obustave sporazuma, ili zauzimanja stajališta Zajednice u okviru tijela osnovanog sporazumom na temelju članka 310.

3. Vijeće sklapa sporazume nakon konzultacija s Europskim parlamentom, osim u slučaju sporazuma iz članka 133. stavak 3., uključujući slučajeve u kojima sporazum pokriva područja koja zahtijevaju primjenu postupka iz članka 251. ili članka 252. za donošenje internih pravila. Europski parlament je dužan dati svoje mišljenje u vremenskom roku koji Vijeće može odrediti s obzirom na hitnost predmeta. Ako u tom vremenskom roku ne dobije mišljenje, Vijeće može postupati.

Odstupanjem od prethodnog podstavka, sporazumi iz članka 310., ostali sporazumi kojima se osniva poseban

institucionalni okvir organiziranjem suradnje, sporazumi koji imaju značajne proračunske implikacije za Zajednicu te sporazumi koji podrazumijevaju izmjenu ili dopunu nekog pravnog akta donijetog na temelju postupka iz članka 251., sklapaju se nakon što je dobivena suglasnost Europskog parlamenta.

U situaciji koja zahtijeva hitni postupak, Vijeće i Europski parlament mogu se dogovoriti o vremenskom roku za davanje suglasnosti.

4. Pri sklapanju nekog sporazuma, Vijeće može, odstupanjem od stavka 2., ovlastiti Komisiju da odobri izmjene u ime Zajednice, ako sporazum predviđa da se usvoje pojednostavljenim postupkom ili da ih usvoji sporazumom osnovano tijelo; Vijeće može postavljati određene uvjete za takvo ovlaštenje.

5. Kada Vijeće predviđa sklapanje nekog sporazuma koji zahtijeva dopune ovog Ugovora, prvo se moraju donijeti dopune u skladu s postupkom iz članka 48. Ugovora o Europskoj uniji.

6. Vijeće, Komisija ili država-članica mogu dobiti mišljenje Suda o podudarnosti utvrđenog sporazuma s odredbama ovog Ugovora. U slučajevima kada je mišljenje Suda negativno, sporazum može stupiti na snagu samo u skladu s člankom 48. Ugovora o Europskoj uniji.

7. Sporazumi sklopljeni pod uvjetima iz ovog članka imaju obvezujući učinak za institucije Zajednice i države-članice.

Članak 301. (bivši članak 228a)

Kada se u slučaju zajedničkog stajališta ili u zajedničke akcije, usvojene sukladno odredbama Ugovora o Europskoj uniji o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici, predviđa djelovanje Zajednice kojim se moraju djelomično ili potpuno prekinuti ili reducirati gospodarski odnosi s jednom ili više trećih zemalja, Vijeće je dužno poduzeti potrebne hitne mjere. Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije.

Članak 302. (bivši članak 229.)

Komisija je dužna osigurati održavanje svih potrebnih odnosa s tijelima Ujedinjenih naroda i njihovim specijaliziranim agencijama.

Komisija mora održavati odgovarajuće odnose sa svim međunarodnim organizacijama.

Članak 303. (bivši članak 230.)

Zajednica uspostavlja sve odgovarajuće oblike suradnje s Vijećem Europe.

Članak 304. (bivši članak 231.)

Zajednica uspostavlja usku suradnju s Organizacijom za gospodarsku suradnju i razvoj, a pojedini isti uredit će se na temelju opće suglasnosti.

Članak 305. (bivši članak 232.)

1. Odredbe ovog Ugovora ne utječu na odredbe Ugovora o Europskoj zajednici za ugljen i čelik, osobito u pogledu prava i obveza država-članica, ovlasti institucija te Zajednice i pravila koja taj Ugovor utvrđuje za funkcioniranje zajedničkog tržišta ugljena i čelika.

2. Odredbe ovog Ugovora ne odstupaju od odredbi Ugovora o Europskoj zajednici za atomsku energiju.

Članak 306. (bivši članak 233.)

Odredbe ovog Ugovora ne isključuju postojanje ili sklapanje regionalnih unija između Belgije i Luksemburga, ili između Belgije, Luksemburga i Nizozemske, pod uvjetom da se ciljevi tih regionalnih unija ne ostvaruju primjenom ovog Ugovora.

Članak 307. (bivši članak 234.)

Odredbe ovog Ugovora ne utječu na prava i obveze koje proizlaze iz sporazuma zaključenih prije 1. siječnja 1958., ili u slučaju država koje pristupaju, prije datuma njihovog pristupanja, između jedne ili više država-članica s jedne strane te jedne ili više trećih zemalja s druge strane.

Ako takvi sporazumi nisu u skladu s ovim Ugovorom, države-članice ili države o kojima je riječ, moraju poduzeti sve odgovarajuće korake kako bi otklonile nastale nepodudarnosti. Države-članice će u tom cilju po potrebi pomagati jedna drugoj i uvijek kada je to primjereno, zauzeti zajednički stav.

U primjeni sporazuma iz prvog stavka, države-članice su dužne voditi računa o činjenici da prednosti koje svaka država-članica donosi na temelju ovog Ugovora čine sastavni dio osnivanja Zajednice te su stoga neodvojivo povezane sa stvaranjem zajedničkih institucija, s prenošenjem ovlasti na te institucije i s dodjeljivanjem istih prednosti od strane svih drugih država-članica.

Članak 308. (bivši članak 235.)

Ako se tijekom funkcioniranja zajedničkog tržišta ukaže potreba za djelovanjem Zajednice radi postizanja jednog od njenih ciljeva, a da za to ovim Ugovorom nisu utvrđene potrebne ovlasti, Vijeće poduzima odgovarajuće mjere jednoglasnom odlukom na prijedlog Komisije i nakon konzultacija s Europskim parlamentom.

Članak 309. (bivši članak 236.)

1. Kada se donese odluka kojom se privremeno obustavljaju glasačka prava predstavnika vlade neke države-članice u skladu s člankom 7. stavkom 2. Ugovora o Europskoj uniji, ta se glasačka prava privremeno obustavljaju i u pogledu ovog Ugovora.

2. Nadalje, kada se u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji utvrdi da je neka država-članica počinila tešku i trajnu povredu načela iz članka 6. stavka 1. tog Ugovora, Vijeće može odlučiti

kvalificiranom većinom da se toj državi-članici privremeno obustave neka prava koja proizlaze iz primjene ovog Ugovora. Pritom Vijeće mora uzeti u obzir posljedice koje bi takva privremena obustava mogla imati na prava i obveze fizičkih i pravnih osoba.

Obveze te države-članice koje proizlaze iz ovog Ugovora će u svakom slučaju i dalje imati obvezujući učinak na tu državu.

3. Vijeće može kvalificiranom većinom naknadno odlučiti o promjeni ili ukidanju mjera poduzetih sukladno stavku 2., ako je došlo do promjene situacije koja je dovela do poduzimanja tih mjera.

4. Pri donošenju odluka iz stavka 2. i 3., Vijeće neće uzimati u obzir glasove predstavnika vlade države-članice o kojoj je riječ. Odstupanjem od članka 205. stavka 2., kvalificirana većina utvrđuje se kao dio ponderiranih glasova tih članova Vijeća, jednak onome utvrđenom u članku 205. stavku 2.

Ovaj stavak primjenjuje se i u slučaju privremene obustave glasačkih prava u skladu sa stavkom 1. U takvim slučajevima, odluka koja zahtijeva jednoglasnost donosi se bez glasa predstavnika vlade države-članice o kojoj je riječ.

Članak 310. (bivši članak 238.)

Zajednica može sklapati sporazume s jednom ili više država ili međunarodnih organizacija na temelju kojih se osniva udruga koja uključuje uzajamna prava i obveze, zajedničko djelovanje i posebni postupak.

Članak 311. (bivši članak 239.)

Protokoli u prilogu ovom Ugovoru čine njegov sastavni dio na temelju opće suglasnosti država-članica.

Članak 312. (bivši članak 240.)

Ovaj se Ugovor sklapa na neograničeno razdoblje.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 313. (bivši članak 247.)

Visoke ugovorne stranke ratificiraju ovaj Ugovor u skladu s njihovim ustavnim zahtjevima. Instrumenti ratifikacije polažu se kod vlade Talijanske Republike.

Ovaj Ugovor stupa na snagu prvog dana u mjesecu, nakon što instrument ratifikacije položi posljednja država potpisnica koja je poduzela taj korak. Međutim, ako se polaganje instrumenta ratifikacije izvrši manje od 15 dana prije početka sljedećeg mjeseca, ovaj Ugovor neće stupiti na snagu do prvog dana sljedećeg mjeseca nakon datuma polaganja.

Članak 314. (bivši članak 248.)

Ovaj Ugovor, sastavljen u jednom izvorniku na danskom, francuskom, njemačkom i talijanskom jeziku, s tim da su

sva četiri teksta jednako vjerodostojna, pohranjuje se u arhiv vlade Talijanske Republike koja će dostaviti ovjerenu kopiju svakoj vladi ostalih država potpisnica.

Na temelju Ugovora o pristupanju, danska, engleska, finska, grčka, irska, portugalska, španjolska i švedska verzija ovog Ugovora također su vjerodostojne.

Potvrđujući navedeno, niže potpisani opunomoćenici potpisuju ovaj Ugovor.

Sastavljeno u Rimu dvadeset i petog ožujka godine tisućudevetstotina pedeset sedme.

P.H. SPAAK
ADENAUER
PINEAU
Antonio SEGNI
BECH
J. LUNS

J. Ch. SNOY ET D'OPPUERS
HALLSTEIN
M. FAURE
Gaetano MARTINO
Lambert SCHAUS
J. LINTHORST HOMAN